

MINISTERUL
SĂNĂTĂȚII AL
REPUBLICII MOLDOVA

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU SĂNĂTATE
PUBLICĂ

CONSUMUL ȘI TRAFICUL ILICIT DE DROGURI
RAPORT ANUAL 2022

REPUBLICA MOLDOVA

2023

Abrevieri și termeni

RM	Republica Moldova
HG	Hotărâre de Guvern
MS	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova http://www.ms.gov.md/
MJ	Ministerul Justiției al Republicii Moldova, www.justice.gov.md
MAI	Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, www.mai.gov.md
IGPF	Inspectoratul General al poliției de frontieră
IGP	Inspectoratul General al Poliției
DA	Direcția Antidrog
INP	Inspectoratul Național de Probațiune, www.probațiune.gov.md
ANSP	Agenția Națională pentru Sănătatea Publică, www.ansp.md
DRN	IMSP Dispensarul Republican de Narcologie al Ministerului Sănătății, www.imspdrn.md
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor al Ministerului Justiției, www.anp.gov.md
CML	Centrul de Medicină Legală al Ministerului Sănătății, www.medicina-legala.md
SDMC	IMSP Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile, www.sdmc.md
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină, www.cnam.md
BNS	Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, www.statistica.md
EMCDDA	Centrul European de Monitorizare a Drogurilor și Dependenței de Droguri, www.emcdda.europa.eu
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
UNODC	Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Crime
FSM	Fundația Soros Moldova
PCID	Persoane Consumatoare de Droguri Injectabile
PCD	Persoane Consumatoare de Droguri
PRR	Program de Reducere a Riscurilor
ESPAD	Studiul european privind consumul de droguri, alcool și tutun în rândul elevilor
IBBS	Studiile integrate bio-comportamentale în rândul grupurilor cu risc sporit de infectare
KAP	Studiile “Cunoștințe, atitudini și practici cu privire la HIV/SIDA”
CTV	Consiliere și Testare Voluntară
PRAS	Program de Reducere a Abuzului de Substanțe
GFTAM	Fondul Global de Combatere HIV, Tuberculoza și Malaria
TSO	Terapie de Substituție cu Opiacee
DAD	Deces Asociat consumului de Droguri
ONG	Organizație Non-Guvernamentală
RDS	Respondent Driven Sampling (Eșantionarea Ghidată de Respondenți)
SNPP	Substanțe Noi cu Proprietăți Psihoactive

Cuprins

Sumar executiv.....	4
Prezentarea generală a țării.....	5
Politica în domeniul drogurilor.....	6
Cadrul politic.....	7
Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană.....	7
Cadrul legal.....	7
Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru a.2022-2025.....	7
Codul Contravențional /Codul Penal.....	9
Comisia Națională Antidrog (Legea nr.382-XIV din 06.05.1991,Legea nr.713 din 06.12.2003).....	10
Ministerul Justiției al Republicii Moldova.....	14
Inspectoratul Național de Probațiune.....	14
Administrația Națională a Penitenciarelor.....	15
Serviciul de Informare și Securitate (SIS).....	16
Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.....	17
Direcția Antidrog.....	17
Serviciul Vamal.....	19
Inspectoratul General al Poliției de Frontieră.....	20
Ministerul Educației și cercetării al Republicii Moldova.....	20
Ministerul Sănătății al Republicii Moldova.....	21
Societatea civilă.....	22
Alocările bugetare și finanțarea.....	23
Prevalența și tendințele consumului droguri.....	23
Studiile populaționale de prevalență a consumului de droguri.....	23
Cercetare operațională de estimare.....	24
Tendințele principale.....	25
Tratamentul dependenței de droguri.....	27
Tratamentul de dezintoxicare/Reabilitare și reîntegrare.....	28
Program de farmacoterapie cu metadonă sau buprenorfina.....	29
Sistemul de colectare a datelor pentru consumatorii de droguri înregistrați oficial.....	29
Tratamentul de dezintoxicare, reabilitare și reîntegrare.....	31
Tratamentul substituție cu opiacee TSO.....	32
Serviciile de reabilitare pentru persoanele dependente de droguri.....	32
Tratamentul în instituții penitenciare.....	33
Tratamentul dependenței de droguri -Studii IBBS.....	34
Consumatorii de droguri injectabile /Programe de reducere a riscului.....	34
Consecințele asupra sănătății/ Mortalitatea asociată consumului de droguri (CML,ANSP,DRN.....	34
Supradozarea și mortalitatea în rândul consumatorilor de droguri Injectabile.....	38
Bolile infecțioase asociate consumului de droguri.....	39
Corelațiile sociale și consecințele legale / Problemele sociale.....	41
Infrațiuni legate de droguri.....	42
Piața drogurilor.....	45
Sechestrările de droguri.....	45
Prețurile, puritatea drogurilor.....	47
Strategiile naționale de reducere a cererii de droguri.....	48
Programe școlare și extrașcolare.....	49
Reducerea riscului asociat consumului de droguri.....	49
Descrierea intervențiilor.....	49
Intervențiile în instituțiile penitenciare.....	50
Standarde.....	51
Alternative detenției pentru persoanele dependente de droguri care au comis infrațiuni.....	52
Lista tabelor.....	53
Lista figurilor.....	54
Bibliografia.....	55

Raportul Național privind Consumul și Traficul Illicit de Droguri, conturează o imagine asupra fenomenului drogurilor în țara noastră, totodată, prezintă eforturile depuse de către autoritățile publice centrale, organizațiile naționale guvernamentale, neguvernamentale, instituțiile abilitate în combaterea consumului și traficului ilicit de droguri din Republica Moldova și rezultatele studiilor populaționale. Documentul cuprinde date și informații anuale legate de consumul și traficul de droguri în Republica Moldova, fiind evidențiate evoluția și tendințele înregistrate de țara noastră, atât pe linia reducerii cererii de droguri, cât și pe cea a ofertei de droguri, precum și intervențiile și măsurile adoptate de către instituțiile abilitate în combaterea problemelor legate de droguri. Conținutul vizează o serie de aspecte relevante privind activitățile desfășurate în cadrul politic, instituțional și legal (adoptarea de acte normative specifice domeniului de prevenire și combatere a consumului și traficului de droguri, elaborarea de acte normative noi sau de modificări ale celor existente, aplicarea unor reglementări juridice), precum și pe cele derulate în planul prevenirii consumului de droguri (prevenire în școală, prevenire în familie, prevenire în comunitate). În același timp, sunt evidențiate cele mai bune practici în domeniul reducerii cererii și ofertei de droguri.

Retrospectiva pentru anul 2022:

Cadrul legal : În temeiul art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

- Se abrogă HG nr. 233/2020 cu privire la aprobarea Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027 și a Planului național de acțiuni antidrog pentru anii 2020-2021 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 104-105, art. 320)
- Se aprobă Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025, care urmărește stabilirea unui set de obiective și acțiuni pe termen mediu privind prevenirea și combaterea criminalității în Republica Moldova bazată pe colaborare și axându-se pe scăderea cererii de droguri, reducerea ofertei de droguri și evaluarea riscurilor.

Reducerea ofertei de droguri : pentru anul 2022 se atestă o creștere a infracțiunilor legate de droguri, (925 cazuri) comparativ cu anul 2021 (818 cazuri). Analiza datelor infracțiunilor legate de droguri în coraport cu gravitatea infracțiunilor denotă faptul că marea parte a acestora se încadrează în categoria celor mai puțin grave și ușoare. Analiza împărțirii zonale a drogurilor traficate, denotă faptul că în raioanele din zona centrală a țării este documentat traficul sporit cu etnobotanice, marihuana, amphetamine. Zona de centru se clasează pe primele poziții în ceea ce privește traficul cu etnobotanice și marihuană, urmată de zona de nord, iar în zona de sud prevalează consumul de marihuană și plante de cânepă. Cele mai multe cazuri documentate sunt cazurile de trafic cu substanțe etnobotanice, urmate de marihuană, amfetamină fiind înregistrate în mediul urban. Conform datelor statistice în a.2022 consumul de cannabis reprezintă obiectul infracțiunilor, urmat de consumul de amfetamine în zonele urbane. Infracțiunilor legate de droguri sunt săvârșite de persoanele, care sunt la prima abatere de acest gen, care nu sunt angajate în câmpul muncii dar și cele cu antecedente penale la momentul săvârșirii infracțiunii. Ca urmare a analizei a tuturor tipurilor de NPS reținute în circuitul ilegal, ponderea cazurilor constituie- 71,4% în a.2022 din totalul infracțiunilor legate de droguri.

Piața de droguri : Droguri ridicate din circuitul ilegal: Marijuana- 5 kg 720 gr, Ulei de cannabis-12 mg, Timbre LSD - 788 doze, Hașiș - 601 gr, PVP – 15 kg 912 gr, Mephedrone – 2 kg 167 gr, Metadonă – 202 gr, Amfetamină – 2 kg 043 gr, Pastile Extasy – 5 497 pastile, MDMA praf – 176 gr, Heroină – 1 gr, Cocaină – 611 gr, SUBUTEX 306 pastile, Fluoxetin 11 pastile, Ciuperci cu efect stupefiant - 155 gr, Ciuperci cu efect stupefiant în ciocolată 1200 gr, Tetrahidrocannabinol în țigări electronice 45 bucăți.

Capturi în creștere : paie de mac (de la 1kg197gr în a.2021 la 2kg512gr în a.2022), plante de cânepă (de la 9391 plante în a.2021 la 19994 plante în a.2022), PVP (de la 24kg 275gr în a.2021 la 37kg615gr în a.2022), Etnobotanice (de la 1kg 98gr în a.2021 la 5kg 379gr în a.2022), metadonă (7,49 gr în a.2021 la 47,179gr în a.2022).

Capturi în scădere : amfetamine (de la 1kg 282gr în a.2021 la 1kg 153gr în a.2022), marihuană (de la 104kg în a.2021 la 90kg în a.2022), plante de mac (de la 7984 plante în a.2021 la 3885 plante în a.2022), heroină (de la 218kg493gr în a.2021 la 2 kg 0,31gr în a.2022), LSD (de la 1479 timbre în a.2021 la 946 timbre în a.2022). Traficul și consumul de droguri ca fenomen rămâne concentrat în zonele urbane din zonele centru și nord a țării.

Privind cererea de tratament pentru anul 2022, numărul cazurilor noi de consumatori de droguri luați în supraveghere crește. În numărul total de cazuri noi se atestă descreștere de unu ori în consumul de marijuana/opiacee și de 2 ori de amfetamine/barbiturate/cocaina dar crește în SNP de 1,9 ori. Potrivit datelor din sondaj tipul de drog consumat este diferit după tip și localitate din Republica Moldova. Tendința consumului SPN pe cale injectabilă și neinjectabilă ia amploare.

În distribuția pe gen comparativ între ani în cazurile noi dezagregate după consum cu dependență și fără dependență crește la persoanele de gen feminin. Crește adresabilitatea cazurilor pentru tratament de dezintoxicare, TSO și a celor care au trecut cu succes cursul de reabilitare.

Cazurile DAD, pentru anul de raportare, în contextul genului, se observă scădere în cel masculin și creștere în feminin. Crește numărul depistat prin investigația toxicologică a policonsumului de substanțe psihotrope.

Bolile infecțioase asociate consumului de droguri: urmărind tendința cazurilor noi HIV depistate în contingentul persoanelor consumatoare de droguri se observa creștere în anul de raportare .

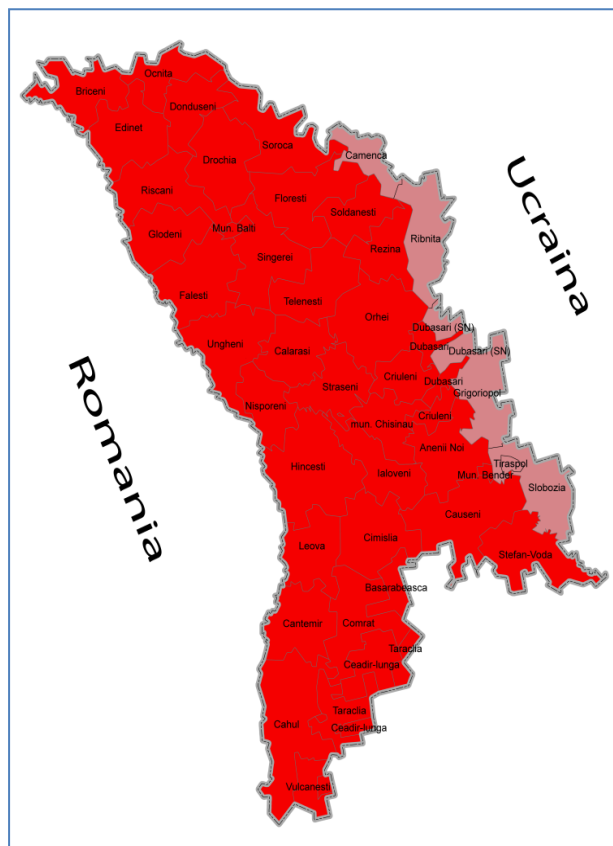
PREZENTAREA GENERALĂ A ȚĂRII

Republica Moldova este situată în sud-estul Europei. La nord, sud și est are frontieră cu Ucraina, iar la vest – cu România. Republica Moldova a devenit independentă la 27 august 1991. Este o republică parlamentară iar președintele țării este ales de Parlament, pentru un mandat de 4 ani.

Lungimea totală a frontierelor este de 1.389 km, 450 km cu România și 939 km cu Ucraina. Țara ocupă o suprafață de 33.843 km², din care 472 km² sînt ape - mai ales fluviile Dunăre și Nistru, râurile Prut și Răut și lacurile Beleu, Bîc și Dracele. Deși Republica Moldova nu are ieșire la mare, portul pe Dunărea în Giurgiulești asigură servirea transportului maritim.

Urmare a conflictului politic din anii 90, actualmente înghețat, teritoriul de pe malul stîng al râului Nistru nu este controlat în totalitate de Guvernul Republicii Moldova.

Cele mai mari orașe ale țării de pe malul drept al râului Nistru sînt municipiul Chișinău și municipiul Bălți. Din punct de vedere administrativ, Republica Moldova este divizată în 35 raioane, 3 municipii (Chișinău, Bălți și Comrat), și regiunea transnistreană (cu 2 municipii: Tiraspol și Bender).

Tabelul 1. Situația socio-economică, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2022

	Anul	Media	Sursa
--	------	-------	-------

<u>Populația, mii locuitori</u> <i>Datele sunt recalulate prin aplicarea definiției internaționale privind reședința obișnuită. Reședința obișnuită este definită ca locul în care persoana a trăit preponderent în ultimele 12 luni</i>	2022	2 512.800	BNS
<u>Rata șomajului, procent din forța de muncă</u> <i>La estimarea rezultatelor cercetării s-a utilizat numărul populației cu reședința obișnuită. Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stînga a Nistrului și mun. Bender.</i>	2022	3.8	BNS
<u>Minimul de existență, lei, media lunară pe o persoană</u> <i>La estimarea rezultatelor cercetării s-a utilizat numărul populației cu reședința obișnuită. Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stînga a Nistrului și mun. Bender.</i>	2022	2867,4	BNS
<u>Infrațiuni legate de droguri în profil teritorial</u> <i>Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stînga a Nistrului. Numărul infracțiunilor înregistrate de Direcția Serviciilor Operative, Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal nu pot fi repartizate în profil teritorial</i>	2022	733	BNS

POLITICA ÎN DOMENIUL DROGURILOR

INTRODUCERE

Problema globalizării consumului și traficului ilicit de droguri, în diverse țări, inclusiv și în Republica Moldova, impune necesitatea desfășurării unui proces de dezvoltare și perfecționare a bazei normative care determină politica națională în domeniul prevenirii consumului și combaterii traficului ilicit de droguri, reducerea riscurilor și ofertei de droguri precum și acordarea serviciilor de tratament și reabilitare a consumatorilor de droguri. Consumul și traficul ilicit de droguri rămâne a fi o problemă care influențează negativ dezvoltarea durabilă și sigură a societății noastre prin implicările infracționale și sociale pe care le produc, totodată cunoaște noi forme de manifestare, dezvoltarea noilor tehnologii informatice și de comunicații. Vulnerabilitatea statului în fața circuitului ilicit de droguri este influențată de mai mulți factori și depinde de eficiența măsurilor întreprinse în vederea reducerii cererii și a ofertei de droguri pe piața Republicii Moldova. În abordarea problemei consumului de droguri, Republica Moldova se bazează pe conceptul Organizației Mondiale a Sănătății „Sănătate pentru Toți în secolul al XXI-lea”, conform căruia consumul de droguri este o problemă ce periclitează sănătatea publică și care ar putea împiedica dezvoltarea sănătoasă a cetățenilor și a societății în context mai larg. Ca reacție la creșterea traficului și consumului ilicit de droguri, Republica Moldova a dezvoltat și continuă permanent să-și perfecționeze cadrul legislativ și instituțional. Au fost elaborate acte legislative menite să reglementeze circuitul de substanțe narcotice și psihotrope în RM și să sancționeze eventualele încălcări regulilor stabilite. În acest sens, Legea cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor, stabilește regulile generale și restricțiile privind circulația drogurilor pe teritoriul RM. În același timp, Codul Contravențional al RM și Codul Penal al RM definesc domeniul legal pentru sancționarea persoanelor fizice și juridice care au încălcat prevederile legale privind circuitul de substanțe narcotice și psihotrope. Codurile prevăd temeiurile și condițiile de sancționare, dar și tipurile de pedepse aplicate. Un pericol emergent este apariția pe piață a unor substanțe narcotice și psihotrope noi, precum și preparate sintetice de o nouă generație, consumul cărora implică și consecințe grave asupra sănătății. Astfel, angajamentele asumate de Republica Moldova cu privire la reducerea cererii și ofertei de droguri, reducerea riscurilor condiționate de consum de droguri precum și acordarea serviciilor de tratament și reabilitare consumatorilor de droguri, definesc obiectivele și acțiunile necesare a instituțiilor, pentru reducerea dimensiunii fenomenului drogurilor la nivel național, studierea necesităților, identificarea problemelor societății precum și combaterea acestui fenomen.

CADRUL POLITIC

ACORDUL DE ASOCIERE REPUBLICA MOLDOVA - UNIUNEA EUROPEANĂ

Acordul de asociere RM-UE este un reper extrem de important în promovarea proceselor de reformă și consolidare a statului de drept, a democrației și economiei de piață. Având în vedere complexitatea Acordului, prevederile acestuia sunt transpuse în acțiuni concrete care au fost incluse în Planuri Naționale de Acțiuni de Implementare a Acordului de Asociere (PNAAA). Planul Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE, reprezintă instrumentul de bază pentru monitorizarea procesului de integrare europeană. Stabilirea rolurilor și competențelor clare între instituțiile competente în prevenirea și investigarea traficului de droguri a facilitat cooperare inter-instituțională pe dimensiunea luptei împotriva drogurilor ilicite. Au continuat măsurile operative pentru stabilirea și documentarea grupărilor criminale implicate în traficul ilicit cu substanțe stupefiante, psihotrope și precursorii. În contextul luptei împotriva drogurilor ilicite, Republica Moldova a continuat o colaborare eficientă cu Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA), expediind în adresa acestuia raportul privind consumul și traficul ilicit de droguri în RM.

Art. 17¹ „Lupta împotriva drogurilor ilicite” din Planul de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE, are ca măsură asigurarea realizării acțiunilor prevăzute în Planul de prevenire și combatere a criminalității pentru 2022-2025. În baza ultimelor rapoarte referitoare la punerea în aplicare a Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (în continuare – Acord de Asociere), Guvernul a fost îndemnat să-și intensifice lupta împotriva corupției, a spălării banilor, a contrabandei cu arme, a criminalității organizate, precum și dezmembrarea acestora, inclusiv a traficului de persoane. Mai mult decât atât, Acordul de Asociere trasează un șir de priorități ce vizează prevenirea și combaterea criminalității la capitolul drogurile ilicite:

- continuarea cooperării în domeniul prevenirii consumului de droguri, prin intermediul proiectelor și programelor regionale, și prin alinierea deplină a politicilor în materie de droguri la pozițiile Uniunii Europene, precum și participarea în deplină măsură la programul “EU4Monitoring Drugs”, gestionat de Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie.

Integrarea europeană reprezintă un obiectiv strategic al politicii externe și interne a Republicii Moldova, menit să asigure crearea pe plan intern a unui sistem de securitate, stabilitate și prosperitate, guvernat de valorile democratice și respectul față de drepturile omului și libertățile fundamentale. Drept urmare, eforturile Republicii Moldova au fost și sunt orientate spre implementarea cu responsabilitate a angajamentelor asumate pe plan extern în raport cu Uniunea Europeană, cum este Acordul de Asociere și punerea în aplicare a Acordului de Asociere UE-Republica Moldova (2019/2201(INI))

CADRUL LEGAL

PROGRAMUL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A CRIMINALITĂȚII PENTRU ANII 2022-2025

În temeiul art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

- se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 233/2020 cu privire la aprobarea Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027 și a Planului național de acțiuni antidrog pentru anii 2020-2021.
- se aprobă Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025.

Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 (în continuare – Program) este un document de politici publice care urmărește stabilirea unui set de obiective și acțiuni pe termen mediu privind prevenirea și combaterea criminalității în Republica Moldova, într-o manieră eficientă, concentrată pe rezultate ce vor diminua acest fenomen.

¹ Articolul 17 Combaterea drogurilor ilegale

1. Părțile vor coopera, în limita împuternicirilor și competențelor lor respective, pentru a asigura o abordare echilibrată și integrată față de chestiunile legate de droguri. Politicile și acțiunile legate de droguri se vor axa pe consolidarea structurilor pentru combaterea drogurilor ilegale, reducerea livrării, traficului și cererii de droguri ilegale, depășirea consecințelor asupra sănătății și celor sociale ale abuzului de droguri, precum și pe prevenirea mai eficientă a deturnării precursorilor chimici pentru fabricarea ilicită a stupefiantelor și substanțelor psihotrope.

2 Părțile vor conveni asupra metodelor de cooperare necesare pentru a realiza aceste obiective. Acțiunile se vor baza pe principii stabilite de comun acord în conformitate cu convențiile internaționale relevante, Strategia UE cu privire la droguri (2013-2020), Declarația Politică și Declarația Specială cu privire la principiile călăuzitoare de reducere a cererii de droguri, aprobată la cea de-a douăzecea sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite cu privire la droguri din iunie 1998

Programul asigură alinierea la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (în continuare – ODD). Obiectivele expuse în acest document contribuie la realizarea țăintelor naționale pentru dezvoltarea durabilă stabilite conform Cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022), cum ar fi:

- ODD 3.5. *Fortificarea măsurilor de prevenire și tratament a consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope;*

Programul asigură transpunerea mai multor obiective strategice trasate în documentele de politici publice și în documentele de planificare, cum ar fi Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (în continuare – SND „Moldova Europeană 2030”), care oferă o viziune pe termen lung, centrată pe nevoile cetățeanului și racordată la obiectivele de dezvoltare durabilă care fac parte din Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite (în continuare – Agenda 2030). Pentru implementarea priorităților și a domeniilor de intervenție menționate, vor fi instituite noi instrumente care vor servi la diminuarea impactului ca urmare a activităților organizațiilor criminale, va spori capacitatea de reacție și investigare a infracțiunilor comise cu utilizarea tehnologiilor informaționale, precum și va fi asigurat un schimb de date avansat care să permită efectuarea analizei tendințelor fenomenului criminalității pe diverse domenii (circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor, substanțelor stupefiante, psihotrope, precursori și analogilor acestora, securitate cibernetică, traficul de ființe umane, infracțiuni contra patrimoniului și a persoanei). Program va interveni punctual, drept răspuns la cele mai stringente probleme regulatorii, operaționale și funcționale, în așa mod încât acestea să fie realizabile într-un termen mediu (3 ani). Obiectivele Programului au fost identificate în baza unui exercițiu detaliat, ca urmare a analizei SWOT, în domenii specifice, la baza căruia a stat arborele problemelor și soluțiile privind rezolvarea acestora. Într-un final, au fost identificate domeniile de intervenție, în jurul cărora s-au trasat :

Obiectivele generale

- 1. Crearea și facilitarea accesului la instrumente și la mecanisme adecvate în combaterea și prevenirea criminalității informatice (perfecționarea cadrului normativ, precum și fortificarea capacităților instituționale privind domeniul prevenirii și combaterii fenomenului infracțional. În mod cert, fenomenul criminalității informatice necesită o abordare intersectorială pornind de la complexitatea proceselor și a efectelor ce le produce)*
- 2. Eficientizarea mecanismului național de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicelor, analogilor și precursorilor acestora (implementarea unui mecanism național de prevenire și combatere a fenomenelor asociate drogurilor este unica soluție în lupta cu producerea și comercializarea drogurilor pe teritoriul național).*
- 3. Revizuirea mecanismului cu privire la accesul la arme din perspectiva restricționării, precum și stabilirea unor proceduri riguroase de monitorizare, marcare și control asupra armelor din circuitul civil (traficul ilicit de arme și muniții necesită un răspuns prompt din partea autorităților prin armonizarea cadrului juridic, modernizarea structurii administrative și facilitarea consolidării capacităților; eficientizarea activităților de asigurare a respectării legii prin facilitarea cooperării operaționale, a schimbului de informații și a cooperării în domeniul analizei balistice).*
- 4. Sporirea capacităților de identificare și neutralizare a grupurilor și a organizațiilor criminale cu grad sporit de risc (aplicarea a noilor metode de operare prin utilizarea canalelor sofisticate de comunicare; calificarea insuficientă a colaboratorilor care activează în instituțiile de resort responsabile de combaterea crimei organizate; lipsa unui cadru funcțional de protejare și recuperare a victimelor grupărilor criminale; cooperarea internațională insuficientă privind prevenirea și combaterea criminalității organizate).*
- 5. Reducerea vulnerabilităților naționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și traficului de copii.*
- 6. Îmbunătățirea capacităților de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și la proprietatea persoanei.*

CODUL CONTRAVENTIONAL

Pe parcursul anului 2022 Codul Contravențional nu a fost modificat sau completat la art. 85 al.(1) ,(2), art.86,art.87. Codului contravențional al Republicii Moldova prevede introducerea răspunderii persoanei juridice și aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității, în calitate de sancțiune pentru unele contravenții administrative legate de droguri. Conform prevederilor Codului, la:

Articolul 85: Procurarea ori păstrarea ilegală de droguri, precursori, etnobotanice și a analogilor acestora în cantități mici sau consumul de droguri fără prescripția medicului

Aliniatul (1) Procurarea ori păstrarea ilegală, fără scop de înstrăinare, a drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor și a analogilor acestora în cantități mici, precum și consumul de droguri fără prescripția medicului se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 72 de ore.

Aliniatul (2) În cazul persoanei care a predat benevol drogurile, precursorii, etnobotanicele și analogii acestora, deținute ilegal, sau care s-a adresat ori acceptă să se adreseze benevol la o instituție medicală pentru a i se acorda asistența necesară în legătură cu consumul ilegal al acestora, este înlăturată răspunderea contravențională pentru faptele prevăzute de prezentul articol.

Articolul 86. Neluarea de măsuri pentru asigurarea protecției semințăturilor de plante ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora. „Neluarea măsurilor prevăzute de legislație pentru asigurarea regimului stabilit de protecție a semințăturilor de mac somnifer, de cînepă, de arbust de coca, a locurilor de păstrare și de prelucrare a recoltelor acestor culturi, neluarea de măsuri pentru distrugerea resturilor rămase după recoltare și a deșeurilor de producție ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora se sancționează cu amendă de la 90 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 600 de unități convenționale aplicată persoanei juridic.”

Articolul 87. Cultivarea ilegală a plantelor ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora și fabricarea etnobotanicelor. „Cultivarea ilegală a plantelor ce conțin droguri, precursori și analogi ai acestora și fabricarea etnobotanicelor fără scop de înstrăinare, dacă faptele nu constituie infracțiune se sancționează cu amendă de la 42 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 600 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, în toate cazurile cu/sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 1 an la 3 ani.”

CODUL PENAL

Pe parcursul anilor au fost elaborate modificări și completări esențiale în cadrul normelor ce reglementează pedepsele pentru infracțiunile legate de droguri, fiind micșorată pedeapsa cu închisoarea, sau majorată după caz prin aplicarea contravenției administrative ca pedeapsă, noile prevederi corespund normelor internaționale potrivit expertizei efectuate de Consiliulul Europei și alte expertize independente prin umanizarea pedepselor penale, promovarea pedepselor alternative privațiunii de libertate, ajustarea legii penale naționale. Principalele caracteristici ale procesului de modificare sînt reducerea nivelului minim și maxim al pedepselor (în special pedeapsa cu închisoarea) și revizuirea în general a tuturor pedepselor prevăzute de lege pentru infracțiuni, excluderea conceptului de infracțiune săvârșită repetat, aranjarea logică a conținutului Codului Penal.

Pe parcursul anului 2022 Codul Penal al Republicii Moldova ce vizează capitolul consumul și traficul ilicit de droguri nu a fost modificat sau completat și rămân actuale prevederile ce reglementează pedepsele pentru infracțiunile legate de droguri. Aceste prevederi sînt specificate în următoarele articole:

Art. 134¹ Droguri, precursori, etnobotanice și analogii acestora

Art.209 Atragerea minorilor la consumul ilegal de droguri, medicamente și alte substanțe cu efect narcotizant.

Totodată, infracțiunile stabilite în articolul 217 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 fac parte din categoria „infracțiunilor contra sănătății publice și conviețuirii sociale” și necesită o abordare sub aspect medical, și nu penal în cazul consumatorilor de droguri.

Art.217.Circulația ilegală a drogurilor,etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare

Art.2171 Circulația ilegală a drogurilor,etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare

Art.2172Circulația ilegală a precursorilor în scopul producerii sau prelucrării drogurilor etnobotanicelor sau analogilor acestora

Art.2173 Circulația ilegală a materialelor și utilajelor destinate producerii sau prelucrării drogurilor,etnobotanicelor sau analogii acestora.

Art.2174 Sustragerea sau extorcarea drogurilor sau etnobotanicelor

Art.2175 Consumul ilegal public sau organizarea consumului ilegal de droguri, etnobotanice sau analogii acestora

(1) Consumul ilegal de droguri, etnobotanice sau analogii acestora, săvârșit în mod public sau pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora, se pedepsește cu amendă în mărime de la 400 la 700 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore.

Art.2176 Introducerea ilegală intenționată în organismul altei persoane, împotriva voinței acesteia, a drogurilor, etnobotanicelor sau a analoagelor acestora

Art.218 Prescrierea ilegală sau încălcarea regulilor de circulație a drogurilor

Art.219 Organizarea ori întreținerea speluncilor pentru consumul drogurilor sau etnobotanicelor

Art. 248 Contrabanda

Art.322 aliniat (3) Transmiterea tănuită de control prin orice mijloace persoanelor deținute în instituțiile penitenciare a băuturilor alcoolice, a drogurilor, a etnobotanicelor sau a analogilor acestora.

CADRUL INSTITUȚIONAL

COMISIA NAȚIONALĂ ANTIDROG

Conform Hotărârii de Guvern nr. 481 din 2011, se stabilește cadrul instituțional prin instituirea Comisiei Naționale Antidrog și stabilește atribuțiile acesteia. În scopul realizării Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027 și a Planurilor naționale de acțiuni antidrog, precum și îndeplinirii angajamentelor asumate de Republica Moldova privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, Comisia Națională Antidrog, în calitate de organ consultativ, coordonator și de inițiativă al Guvernului, creează o platformă pentru comunicarea continuă cu ministerele, alți reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, asociații obștești, alte entități care contribuie la implementarea politicii în domeniul drogurilor (inclusiv organizațiile necomerciale). Comisia Națională Antidrog prezintă Guvernului proiecte de strategii antidrog și planuri de acțiuni, coordonează și evaluează implementarea acestora și supraveghează la toate etapele, îndeplinirea sarcinilor prevăzute în prezenta Strategie și în planurile naționale de acțiuni. Activitatea de control asupra drogurilor, la nivelul administrației publice centrale, este realizată de Comisia Națională Antidrog. Comitetul de reprezentanți executivi ai Comisiei Naționale Antidrog - este compus din funcționari publici ai ministerelor responsabile de aspecte de politici în domeniul drogurilor, reprezentanți ai instituțiilor de stat (domeniul sănătății, social, de aplicare a legii, etc), instituțiile internaționale active în domeniul drogurilor și implicate în procesul de elaborare a politicilor, acordarea finanțării, precum și ONG-uri. În transferul de sarcini și cunoștințe de la nivelul central la cel local și viceversa, autoritățile locale au un rol esențial. Astfel, implicarea acestor organe în elaborarea proiectului planurilor de acțiuni pentru implementarea politicii naționale în domeniul drogurilor și negocierea cu acestea sunt de o importanță majoră. Comitetul executiv al Comisiei Naționale Antidrog, constituit în cadrul Comisiei Naționale Antidrog, reprezintă o structură de coordonare permanentă, ce urmărește asigurarea unei colaborări eficiente între autoritățile administrației publice centrale membre ale Comisiei Naționale Antidrog. Organizarea și dirijarea activității Comitetului executiv al Comisiei Naționale Antidrog sunt asigurate de către Ministerul Afacerilor Interne. În conformitate cu prioritățile Strategiei, Comitetul executiv al Comisiei Naționale Antidrog va aborda problemele care solicită decizii urgente în domeniul combaterii consumului și traficului ilicit de droguri, va gestiona activitățile organizatorice pentru îndeplinirea obiectivelor și atribuțiilor Comisiei Naționale Antidrog, va realiza coordonarea activităților de prevenire și combatere a consumului și traficului ilicit de droguri, precum și cooperarea în domeniul respectiv cu membrii Comisiei Naționale Antidrog, autoritățile publice și cu reprezentanții societății civile, va asigura crearea și activitatea grupurilor de lucru pentru elaborarea planurilor naționale de acțiuni antidrog, în scopul implementării prevederilor Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027, va monitoriza realizarea acțiunilor prevăzute în planurile naționale de acțiuni antidrog, va efectua schimbul de date și informații cu membrii Comisiei Naționale Antidrog, precum și va identifica și va elabora propuneri de perfecționare a legislației în domeniul drogurilor. Totodată, în vederea sporirii eficacității măsurilor de combatere a traficului ilicit de droguri, atât la nivel național cât și la nivel regional, precum și în vederea asigurării unei reacții eficiente la majorarea abuzului față de consumul de droguri în Moldova, apare necesitatea fortificării mecanismelor instituționale de control asupra drogurilor și a cadrului legislativ. La

momentul de față Secretariatul comisiei este asigurat de către Direcția Antidrog al Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției. Atribuțiile secretariatului:

- coordonează procesul de elaborare a documentelor de politici în domeniul antidrog;
- monitorizează și evaluează realizarea politicilor în domeniul antidrog de către instituțiile din domeniu;
- creează grupuri de lucru interinstituționale în scopul elaborării propunerilor de îmbunătățire a politicilor în domeniul Antidrog;
- organizează interacțiunea dintre autoritățile administrației publice centrale și organizațiile necomerciale implicate în activități de reducere a cererii și ofertei de droguri;
- cooperează cu autoritățile publice, organizațiile internaționale și interguvernamentale, alte agenții și reprezentanți ai societății civile;
- cu consimțământul președintelui Comisiei Naționale Antidrog, convoacă întruniri cu participarea organizațiilor necomerciale, partenerilor străini, altor instituții ce au ca scop monitorizarea activității și acordarea asistenței în domeniul drogurilor;
- în caz de necesitate, atrage în activitatea Comisiei Naționale Antidrog experți din diferite domenii;
- identifică resurse pentru realizarea studiilor/cercetărilor în domeniul antidrog pentru a evalua tendința fenomenului în Republica Moldova;
- asigură promovarea imaginii publice a Comisiei Naționale pe plan intern și internațional;
- asigură corespondența Comisiei Naționale Antidrog, prin intermediul președintelui acesteia;
- organizează ședințele Comisiei Naționale Antidrog;

Legea nr. 382-XIV din 6 mai 1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor

Legea nr. 382-XIV din 6 mai 1999 "Cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor" este principalul act legislativ care promovează politica statului în domeniul drogurilor și are ca obiectiv promovarea politicii de stat în problema circulației substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor, ocrotirea sănătății omului, asigurarea securității sociale și de stat. Aceasta a fost modificată și completată cu legea 246 din 27.11.2008. Conform modificărilor și completărilor legea stabilește condiții adăugătoare pentru acordarea, suspendarea sau retragerea autorizației/licenței pentru persoanele, instituțiile, întreprinderile farmaceutice care desfășoară activități legate de circulația substanțelor narcotice. La articolul 1 noțiunea „substanță narcotică (stupefiant), substanță psihotropă”, cuvintele „ , , precum și preparat conținând o astfel de substanță,” se exclud. Totodată completează și modifică condițiile de circulație a substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor. Această lege împreună cu modificările și completările rămân în vigoare pînă în prezent-

Legea nr. 713 din 6 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope

Legea stabilește politica statului privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, reducerea și excluderea acestor consumuri, educarea populației în spiritul abstenenței și al unui mod de viață sănătos, precum și înlăturarea consecințelor dependenței fizice și/sau psihice față de acestea. Obiectivele și sfera de aplicare a legii:

1. Prezenta lege exprimă prioritatea sănătății publice în politica statului, este orientată spre crearea de condiții pentru implementarea în societate a principiilor etice, scopurilor și strategiilor de acțiune privind reducerea consumului de alcool, eradicarea consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope.
2. Statul garantează persoanelor cu probleme narcologice asistență medicală și socială, care se acordă pe principiile legalității, umanismului și respectării drepturilor omului.

În scopul îmbunătățirii cadrului legal de prevenire, această Lege a fost supusă unor modificări și completări, adoptate în decembrie 2008, Legea Nr. 260 din 05.12.2008, publicat în Monitorul Oficial din 10.02.2009. Amendamentele îmbunătățesc terminologia utilizată în lege pentru a evita lacunele și a elimina interpretările eronate cu unele modificări :

"asistență narcologică" – examinare medicală amplă în temeiul și în modul stabilit de prezenta lege și de alte acte legislative, diagnosticarea maladiilor narcologice, tratarea, îngrijirea, reabilitarea medico-socială și supravegherea medicală prin

dispensarizare, iar în caz de necesitate, atragerea persoanelor bolnave cu evoluția continuă a bolii în programele informaționale, educaționale, profilactice și de tratament

”stare de ebrietate” – stare survenită în urma consumului de alcool, droguri, substanțe psihotrope și/sau alte substanțe ce provoacă ebrietate, având ca urmare dereglarea psihofuncțională a organismului;

”examinare medicală” - pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei – complex de acțiuni și procedee cu caracter medical ce are ca scop determinarea și constatarea stării de ebrietate, precum și a substanței consumate;

”controlul treziei” – acțiuni și procedee cu caracter medical efectuate în scopul prevenirii și evitării conducerii mijloacelor de transport de către conducătorii auto în stare de ebrietate sau în urma agravării sănătății acestora;

”inspector al controlului treziei” – persoană instruită în ceea ce privește modul de efectuare a controlului treziei și învestită cu acest drept;

”testare alcoolscoptică” – acțiuni ale lucrătorului de poliție sau ale unei alte persoane abilitate, instruită în mod corespunzător, orientate spre stabilirea concentrației de alcool în aerul expirat de persoana testată, efectuate cu ajutorul mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic.”

Consumul de droguri fără prescripție medicală se va determina în baza rezultatelor examinărilor medicale și examinarea lichidelor biologice. Alte modificări se referă la procedura de acordare a serviciilor medicale (specialiștii responsabili, reguli ce urmează a fi respectate, procedura de contestare, soluționarea litigiilor etc.) și asistența medicală narcologică (tipurile de asistență medicală narcologică, specialiștii responsabili, cazurile în care aceasta survine, încetarea asistenței etc.). În conformitate cu prevederile Legii nr.713-XV din 6 decembrie 2001 privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope și Legii nr. 131-XVI din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, în scopul stabilirii ordinii recoltării și analizei probelor biologice pentru stabilirea alcoolemiei, consumului de droguri și de alte substanțe psihotrope, de medicamente cu efecte similare acestora, de către Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale au fost elaborat și aprobat Ordinul nr.30 din 11.01.2019 “Cu privire la recoltarea și analiza probelor biologice pentru stabilirea alcoolemiei , consumului de droguri și de alte substanțe psihotrope, de medicamente similare acestora”.

Hotărârea de Guvern nr. 79/2006 privind aprobarea Lista substanțelor Stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora

În scopul reglementării unor probleme ce țin de contracararea traficului ilicit de substanțe stupefiante, psihotrope și plante care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, în temeiul alineatelor (4) și (5) ale articolului 134¹ al Codului Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002, a fost aprobată prin Hotărâre de Guvern nr.79 din 23 ianuarie 2006 “Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora”.

Listă este utilizată de către organele de drept în procesul de calificare a unei acțiuni/inacțiuni legate de droguri drept infracțiune sau contravenție administrativă, în funcție de cantitatea identificată care trebuie ajustată la realitățile consumului de droguri dar și la recomandările europene și de substanța supusă controlului. În listă sînt definite cantitățile mici, mari și deosebit de mari pentru fiecare substanță narcotică, substanță psihotropă sau plante ce conțin astfel de substanțe.

În conformitate cu prevederile Codului Contravențional al Republicii Moldova sunt pasibile de sancțiuni, acțiunile/inacțiunile ilegale cu cantități mici de substanțe narcotice, substanțe psihotrope sau plante care conțin astfel de substanțe. Aceleași acțiuni/inacțiuni cu cantități mari și deosebit de mari sunt pasibile de pedepse în conformitate cu Codul Penal al RM. Cantitățile includ amestecurile substanțelor stupefiante și/sau psihotrope cu precursori, adaosuri (preparate medicamentoase, acizi, glucoză, crohmal, făină etc.), aflîndu-se în orice stare de agregare. Cantitățile mici, mari sau deosebit de mari ale analogelor substanțelor stupefiante sau psihotrope corespund cantităților calculate ale substanțelor narcotice sau psihotrope enumerate în listă.

Cantitatea mică de substanțe narcotice, substanțe psihotrope sau plante care conțin astfel de substanțe este cantitatea mai mică decît cantitatea mare definită în Listă. Cantitățile mari de substanțe stupefiante, psihotrope și precursori, care au fost depistate în circulație ilegală, se consideră cantitățile ce depășesc cantitățile mici pînă la cantitățile maxime indicate în tabela cantităților mari. Cantitățile deosebit de mari de substanțe stupefiante, psihotrope și precursori care au fost depistate în circulația ilegală, se consideră cantitățile ce depășesc cantitățile mari.

S-a constatat că în ultima perioadă în Republica Moldova se fac abuzuri grave de consum cu o categorie de substanțe noi înțîlnite și care se întrebunțează pe rol ca substanțe stupefiante, psihotrope și precursori. Astfel, în scopul întreprinderii

măsurilor menite să combată oferta de droguri, specialiștii în domeniu au examinat problema apariției acestor preparate noi și au constatat că pe parcurs au fost identificate în circuitul ilicit substanțe noi întrebuințate în scopul senzațiilor cu efect narcotic și psihotrop. Aceste noi substanțe nu se regăsesc sub controlul statului în conformitate cu legislația în vigoare, iar circulația acestora în rândurile populației Republicii Moldova prezintă un pericol grav asupra sănătății și creșterii infraționalității în acest domeniu.

Hotărârea de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului

În scopul reglementării unor probleme ce țin de contracararea traficului ilicit de substanțe stupefiante, psihotrope și plante care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, în temeiul alineatelor (4) și (5) ale articolului 134¹ al Codului Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002, a fost aprobată prin Hotărâre de Guvern nr.79 din 23 ianuarie 2006 “Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora”. Listă este utilizată de către organele de drept în procesul de calificare a unei acțiuni/inacțiuni legate de droguri drept infracțiune sau contravenție administrativă, în funcție de cantitatea identificată care trebuie ajustată la realitățile consumului de droguri dar și la recomandările europene și de substanța supusă controlului. În listă sînt definite cantitățile mici, mari și deosebit de mari pentru fiecare substanță narcotică, substanță psihotropă sau plante ce conțin astfel de substanțe. S-a constatat că în ultima perioadă în Republica Moldova se fac abuzuri grave de consum cu o categorie de substanțe noi întâlnite și care se întrebuințează pe rol ca substanțe stupefiante, psihotrope și precursori. Astfel, în scopul întreprinderii măsurilor menite să combată oferta de droguri, specialiștii în domeniu au examinat problema apariției acestor preparate noi și au constatat că pe parcurs au fost identificate în circuitul ilicit substanțe noi întrebuințate în scopul senzațiilor cu efect narcotic și psihotrop. Aceste noi substanțe nu se regăsesc sub controlul statului în conformitate cu legislația în vigoare, iar circulația acestora în rândurile populației Republicii Moldova prezintă un pericol grav asupra sănătății și creșterii infraționalității în acest domeniu.

Tabelul 2. Cantitățile de droguri stipulate în tabelele și listele substanțelor stupefiante și psihotrope și ale precursorilor supuse controlului, Republica Moldova

Poziția	Cantități mici (pînă la cantitatea indicată)	Cantități mari (de la - pînă la)
Heroină	0,01-1 gr	0,01-2,5 gr
Opium (opiu brut)	0,1-1 gr	0,1-25 gr
Cocaină	0,15 gr	0,15-5 gr
LSD	1 timbru (doză)	2-10 timbre (doze)
Pai de mac uscat	10 gr	10,0-500 gr
Pai de mac verde	70,0 gr	70,0-1000 gr
Extract de mac	0,5 gr	0,5 gr-5 gr
Plante de cînepă etc...	5 plante	6-50 plante

Sursa: <https://www.legis.md>

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL DE PROBAȚIUNE

Legea cu privire la probațiune a fost adoptată de Parlament în anul 2008 (Legea nr. 8 din 14.02.2008) și a intrat în vigoare la 13 septembrie 2008. Aplicarea legii facilitează individualizarea pedepselor, contribuind la prevenirea recidivei și la asigurarea resocializării infractorilor. Probațiunea apare ca un pas important în contextul racordării legislațiilor naționale la standardele internaționale, urmărind scopul de a crea o zonă intermediară în sistemul de pedepse, o reevaluare a conceptului represiv și o redirectionare a acestuia spre unul curativ. Probațiunea este un complex de activități de evaluare, asistență, consiliere psihosocială și supraveghere în comunitate a persoanei în conflict cu legea penală (învinuit, inculpat, condamnat) cu scopul de a o reintegra în societate și de a proteja comunitatea de riscul recidivei. Serviciul de probațiune are un rol important în reintegrarea socială a foștilor deținuți care se confruntă cu problemele complexe ale consumului de droguri. În

vederea aderenței la tratament în comunitate, Inspectoratul Național de Probațiune a colaborat cu mai multe instituții publice și organizații neguvernamentale, în baza parteneriatelor și colaborării cu instituțiile disponibile în comunitate. Inspectoratul Național de Probațiune a desfășurat următoarele activități și prestat servicii, conform planului individual de activitate:

1. *Asistenta specializată și de probațiune a consumatorilor de droguri în vederea prevenirii recidivei criminale.*

În vederea prevenirii recidivei și reabilitării persoanelor care fac abuz de substanțe a fost aplicat un mecanism eficient de colaborare cu organizații din comunitate, cu competențe în asistarea integrată a consumatorilor de droguri, precum A.O. Inițiativa Pozitivă, Uniunea pentru Echitate și Sănătate, au acordat un spectru larg de servicii integrate subiecților probațiunii ca:

- activități de la egal la egal în teren, activități de consiliere (asistent social, psiholog, parajurist);
- derularea programelor psihosociale;
- derularea „Programului psihosocial pentru depășirea dependenței de substanțe psihoactive și modului infracțional de viață”.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost referite și asistate 66 persoane, cu implicarea a 20 organizații specializate. Totodată, în perioada raportată 81 de beneficiari au beneficiat de servicii medicale, psihologice, psihiatrice, fiind referiți către mai multe instituții medicale: Centrul de sănătate prietenos a tinerilor PRO-Salva, Centrul de sănătate mintală, Centrele Medicilor de Familie.

De asemenea, de către consilierii de probațiune a fost derulat Programul de reducere a abuzului de substanțe (PRAS) fiind implicate 125 persoane.

2. *Asigurarea accesului consumatorilor de droguri injectabile către servicii de testare și tratament pentru HIV, hepatită, TB și alte boli asociate consumului de droguri.*

Cu sprijinul structurilor responsabile din comunitate, cât și în baza parteneriatelor, 15 subiecți au fost testați și 8 au fost implicați în tratament. În cadrul proiectului AFI, subiecții probațiunii pot beneficia de screening-ul la tuberculoză, radiografia organelor cutiei toracice (fluorografie) în cadrul Proiectului „Depistarea tuberculozei în rândul populației din grupurile de risc și vigilența sporită la TB prin intermediul organizațiilor neguvernamentale.” RCTV Memoria, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii, oferă servicii de reabilitare complexă celor, care au trecut prin experiența închisorii. Cu suportul A.O. Inițiativa Pozitivă au fost incluse în program de reducere a riscului - 13 persoane. Au parcurs program de reabilitare - 4 persoane. Tratament antiretroviral - 2 persoane. Farmacoterapie - 3 persoane. Au fost testate la HIV - 44 persoane. Au beneficiat de tratament antiviral pentru hepatita C - 2 persoane. Au fost referite la examinarea radiologică digitală a pulmonilor - 18 persoane din grupul de risc TB.

3. *Instruirea specialiștilor în vederea oferirii serviciilor integrate consumatorilor și foștilor consumatori de droguri.*

Instruirea specialiștilor în vederea oferirii serviciilor integrate consumatorilor și foștilor consumatori de droguri, s-a desfășurat conform Ordinului nr. 10/2022, „Cu privire la participare la instruire”, unde au fost delegați 25 de persoane pentru participare la seminarul organizat în comun cu Institutul Național al Justiției, cu genericul „Reabilitarea psihosocială a persoanelor dependente de alcool și droguri”. În perioada 11-13 mai 2022, la invitația Uniunii pentru Echitate și Sănătate, de asemenea au fost delegați pentru participare la atelierul de lucru cu genericul „Măsuri alternative lipsirii de libertate asociate consumului de droguri”, 22 de participanți, conform ordinului nr. 45/2022 „Cu privire la participare la atelierul de lucru”.

La 20 septembrie 2022, conform Ordinului nr. 175/2022, „Cu privire la delegare la cursul de instruire”, au fost delegați 25 de consilieri de probațiune pentru participare la seminarul organizat în comun cu Institutul Național al Justiției, cu genericul „Reabilitarea psihosocială a persoanelor dependente de alcool și droguri”.

4. *Promovarea activității de probațiune în rândul publicului larg, al organelor de drept și al reprezentanților administrației publice.*

Pentru a promova prevenirea consumului de droguri și consecințele negative ale acestuia, au fost postate pe pagina de facebook a INP 20 de comunicate. Aceste comunicate au abordat teme precum mecanismul formării dependenței, consecințele negative ale consumului de droguri, despre pedepsele prevăzute de legislația penală și contravențională. Scopul a fost de a deconștientiza problema majoră pe care o reprezintă drogurile pentru societate și pentru persoană în parte. De

asemenea, întru combaterea comportamentelor inofensive, pe parcursul lunilor ianuarie - decembrie 2022, birourile de probațiune teritoriale au organizat mai multe activități de sensibilizare și informare, după cum urmează:

- Campanii de informare cu generice: *Drogurile atentat la sănătate, Combaterea abuzului și traficului ilicit de droguri, Viciile sunt dușmanii noștri invizibili, Spune nu drogurilor*. Fiind diseminate peste 1400 pliante informative.
- Lecții de informare cu tematice: Promovarea sănătății în rândul tinerilor.
- Ședințe de lucru: Activități de prevenire a consumului de substanțe narcotice.

În contextul "Zilei Internaționale de luptă împotriva consumului și a traficului ilicit de droguri" au desfășurat campanii, flash-moburi, lectii/activități de informare și ședințe/dezbateri la birourile de probațiune: Glodeni, Dubasari, Hîncești și Bender. Posturile de televiziune Teleradio Moldova, Libertatea Ro, Digi24 și Jumal TV au difuzat reportaje video privind programul probațional antidrog/ antialcool „Drink&Drive”, condițiile de desfășurare și de participare în cadrul programului. Totodată, în cadrul evenimentelor desfășurate la nivel local, la 11 mai 2022, directorul INP împreună cu reprezentanții subdiviziunilor structurale și teritoriale au participat în cadrul atelierului de lucru privind "Măsurile alternative lipsirii de libertate asociate consumului de droguri", organizat de către Uniunea pentru Echitate și Sănătate în cadrul proiectului "Umanizarea politicilor antidrog în Republica Moldova, prin promovarea măsurilor alternative pedepselor (inclusiv arestului) în cazul persoanelor ce săvârșesc infracțiunii asociate consumului de droguri". Un obiectiv al atelierului a fost familiarizarea participanților cu problema consumului de droguri din perspectiva respectării drepturilor omului și aspectele problematice ale procesului de decriminalizare a consumului de droguri. Inspectoratul Național de Probațiune cu sprijinul AO "Uniunea pentru prevenirea HIV și reducerea riscurilor" și Fundația Soros a elaborat un concept privind aplicarea pedepselor alternative detenției în cazurile asociate consumului de droguri. De asemenea a fost elaborat și un îndrumar pentru practicieni în vederea dispunerii întocmirii referatului prezentințial la etapa prezentințială, care urmează a fi promovat în rândul practicienilor (judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală). În anul 2021 Inspectoratul Național de Probațiune a încheiat un contract de prestare servicii de outsourcing cu A.O. "Inițiativa Pozitivă". Astfel, au fost achiziționate servicii de asistență specializată în reabilitare a consumatorilor de droguri din evidența organelor de probațiune. Ca urmare, au fost asistați 16 persoane cu următoarele tipuri de servicii: asistență psihologică, terapie de grup, curs de detoxicare, reabilitare, etc.

ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A PENETENCIARELOR

Pentru dezvoltarea cooperării cu societatea civilă în contextul implementării programelor de reducere a ofertei de droguri, în instituțiile penitenciare se desfășoară diverse activități orientate spre familiarizarea condamnaților cu efectele negative ale consumului de droguri. Pe parcursul anului 2022 în instituțiile penitenciare a fost desfășurat „Programul de reabilitare psiho-socială a persoanelor dependente de droguri” cu implicarea a 212 de deținuți. Intervenția psihologică de grup reprezintă o componentă a parcursului psihologic ca și cea individuală, care spre deosebire de aceasta permite observarea comportamentului interpersonal direct în situație, unde realitatea socială a individului poate fi mai bine înțeleasă. Pe parcursul anului 2022 au fost revizuite și aprobate 4 programe psihosociale de schimbare comportamentală.

Comunitatea Terapeutică din cadrul Penitenciarului nr. 9-Pruncul, activează începând cu 30.07.2018, scopul fiind susținerea participării rezidentului în procesul de recuperare și însușire a unui mod corect de viață, schimbarea comportamentală, dezvoltarea și formarea de noi abilități și responsabilități sociale. La data de 31.12.2022, în sectorul destinat Comunității Terapeutice se dețineau 10 rezidenți, fiind selectați ca urmare a deciziei echipei multidisciplinare, pe parcursul funcționării comunității. În anul 2022, echipa multidisciplinară s-a întrunit în 16 ședințe, unde au fost abordate mai multe subiecte, selecția rezidenților, extinderea CT, dezvoltarea programului de post-reabilitare. Programele de bază care se implementează în comunitate sunt desfășurate de către specialiștii din cadrul secției reintegrare socială din instituție și reprezentanții AO „Inițiativa Pozitivă”. Totodată, au fost înregistrate 416 activități de grup, dintre care 140 de ședințe desfășurate de către angajații secției reintegrare socială a Penitenciarului nr. 9-Pruncul și 276 de ședințe desfășurate de către AO „Inițiativa Pozitivă” (comparativ cu perioada similară a anului 2021 când au fost desfășurate 320 de activități de grup). Reieșind din cele menționate mai sus se observă o creștere cu 23% a activităților de grup din cadrul programelor. Comparativ cu anul precedent, în 2022 numărul ședințelor de grup s-a triplat. În vederea susținerii psiho-sociale și asistării în procesul de dezvoltare și integrare a personalității rezidenților, au fost desfășurate de către specialistul psiholog, asistentul social și consilierul de la egal la egal, 1525 de ședințe de consiliere individuală, dintre care 403 de ședințe de e au fost desfășurate de către angajații ANP și 1122 de către reprezentanții AO „Inițiativa Pozitivă” (comparativ cu perioada similară a anului 2021, 904 de ședințe de consiliere).

Un obiectiv primordial este identificarea deținuților care prezintă risc sporit de periculozitate, vulnerabilitate sau dependență de substanțe ilegale cu luarea la evidență a acestora și includerea în „Grupul de risc”, în conformitate cu prevederile Instrucțiunii cu privire la grupa de risc (ordinul DIP nr. 466 din 29 decembrie 2015), acestora fiindu-le asigurată asistența psihologică în funcție de problemele și necesitățile identificate. Pe parcursul anului 2022 psihologii au inclus în grupul risc 691 de deținuți, comparativ cu perioada similară a anului 2021, când au fost incluși 1002.

De asemenea, se conlucrează cu organele de probațiune, Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă, APL etc., în vederea pregătirii prealabile din detenție și încurajării plasării în câmpul muncii a persoanelor eliberate din detenție cât și acordarea indemnizațiilor unice la eliberarea din detenție. Pentru asigurarea accesului consumatorilor la servicii de reabilitare psihosocială, de către Administrația Națională a Penitenciarelor au fost emise ordine, dispoziții, indicații spre executare către instituțiile penitenciare pentru întreprinderea măsurilor de rigoare privind contracararea pătrunderii obiectelor interzise pe teritoriul penitenciarelor, inclusiv cu implicarea detașamentelor mixte, DDS „Pantera” și a colegilor din structurile MAI pentru efectuarea patrulării de comun și organizarea ambuscadelor.

SERVICIUL DE INFORMARE ȘI SECURITATE (SIS)

Consecințele circuitului ilicit al substanțelor narcotice, precum și consumul de droguri la nivel național rămân a fi în aria preocupărilor și obiectivelor prioritare ale SIS. La domeniul „*reducerea ofertei*” de droguri, ce se referă la traficul internațional de droguri, precum și circuitul substanțelor narcotice pe teritoriul țării, pentru perioada de referință anul 2022, SIS în conformitate cu prevederile Legii nr. 753/1999, desfășoară un complex de măsuri orientate spre descoperirea, prevenirea și contracararea acțiunilor care, potrivit legislației în vigoare, periclitează securitatea de stat. Un aspect „*vulnerabil*” identificat pe parcursul a.2022 a fost efectele negative ale pandemiei COVID-19 și agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei. Printre atribuțiile enumerate se evidențiază exhaustiv aspectul de contracarare a traficului internațional de droguri. Imaginea de ansamblu a fenomenului infracțional specificat ce derivă din practica operativă relevă faptul că rețelele criminale transnaționale specializate continuă să utilizeze teritoriul RM pentru tranzitarea ilicită de droguri. Astfel, efectele negative au impulsionat persoanele să apleze la consumul de droguri, inclusiv a încurajat unii cetățeni să se implice în activități precum traficul ilicit de droguri, care a condus la modificarea rutelor de trafic de droguri către Uniunea Europeană schimbând metodele de operare privind producerea/distribuirea/comercializarea substanțelor interzise cu utilizarea aplicațiilor criptate „*Darknet*”. Concomitent se apelează la „*metode fără contact*”, cum ar fi servicii de livrare rentabile ceea ce face minimizarea riscului de depistare a mărfii în fluxul mare de mărfuri livrate. S-a sesizat o creștere accentuată de vânzări de droguri de mare risc prin intermediul internetului, inclusiv a sistemelor de cultivare a canabisului și altor componente pentru producerea substanțelor interzise. Republica Moldova rămâne în continuare teritoriu atractiv de tranzitare a drogurilor (care implică atât cetățeni străini cât și ai RM), care realizează scheme/mecanisme de camuflare a activității infracționale. Spre ex. utilizarea depozitelor de pe teritoriul țării, pentru păstrarea substanțelor narcotice.

Pe parcursul a. 2022 au fost documentate următoarele cazuri:

- ✓ 18.06.2021 – deconspirarea filierei internaționale de trafic de droguri (heroină) folosind teritoriul RM ca spațiu de tranzit pe ruta Balcanică. Au fost reținute 230 kg de heroină.
- ✓ 11.11.2022 – organele de drept din Azerbaidjan au reținut aproximativ 620 kg de heroină în camioane ce se îndreptau spre Republica Moldova sub pretextul livrării de produse alimentare.

Practic fiecare grupare formată în spațiul Internet utilizează o listă individuală de software (tehnologia VPN, sistemul de server Proxy care asigură conexiuni de rețea anonimă; sisteme promte/directe de mesagerie; serviciul photo hosting care permite încărcarea fotografiilor; serviciul online pentru schimbul de monede digitale și „bitcoin mixer”; programe pentru determinarea coordonatelor geografice; servicii online de închirieri auto etc.

Instituția a remis informații în perioada a.2022 în adresa Procuraturii (în special PCCOCS) privind funcționarea grupărilor criminale de factură transfrontalieră specializată în contrabanda cu substanțe narcotice. Consecințele circuitului ilicit al substanțelor narcotice, precum și consumul de droguri la nivel național rămân a fi în aria preocupărilor și obiectivelor prioritare ale SIS, se efectuează în permanență schimb de informații cu partenerii naționali orientate la prevenirea circulației și proliferării drogurilor și precursorilor.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA

DIRECȚIA ANTIDROG (DA)

La compartimentul REDUCEREA RISCURILOR ȘI CERERII DE DROGURI, pentru perioada anului 2022 de către Direcția antidrog au fost întreprinse următoarele acțiuni:

1. Ședința de lucru în sistem videoconferință la data de 28 martie 2022, cu participarea Direcției Antidrog, DPPCC și DMP cu reprezentanții Agenției Naționale Antidrog din România. În acest sens, au fost purtate discuții referitoare la depunerea eforturilor comune în vederea elaborării unei fișe TAIEX, precum și luarea în calcul a elaborării unui TWINING, în scopul atingerii obiectivelor propuse de creare în Republica Moldova a unei Agenții asemănătoare cu cea din România. Etapele realizării indicatorilor de progres:

- Conform ordinului MAI nr. 27 din 21.01.2022 cu privire la coordonarea unitară a procesului de elaborare a programelor de dezvoltare sectoriale în cadrul MAI, a fost creat grupul de lucru pentru elaborarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru 2022-2025. În cadrul grupului de lucru, s-a decis solicitarea viziunii Cancelariei de Stat cu privire la acțiunea menționată.
- În acest context, la 02.02.2022 în adresa Cancelariei de Stat a fost expediată scrisoarea nr.38/476.
- La 08.02.2022, Cancelaria de Stat, prin răspunsul nr.29-06-1326, a evocat susținerea instituirii Agenției Naționale Antidrog, cu remarcă de a fi revizuite unele aspecte esențiale ale cadrului normativ în vigoare.
- Prin ordinul MAI nr.27 din 21.01.2022 cu privire la coordonarea unitară a procesului de elaborare a programelor de dezvoltare sectoriale în cadrul MAI, a fost aprobată lista programe de dezvoltare sectoriale.
- Aceasta acțiune a fost inclusă în proiectul Planului de acțiuni de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 al Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru 2022-2025.
- Direcția Antidrog a elaborat proiectul Analizei impactului de reglementare în procesul de fundamentare a proiectului de act normativ.
- La data de 10 mai 2022 de către Direcția Antidrog de comun cu DMP a IGP a fost elaborat și plasat fișa TAIEX în vederea organizării unui șir de evenimente orientate spre crearea/instituirea Agenției Naționale Antidrog în Republica Moldova, similar Agenției Naționale Antidrog din România.
- Direcția Antidrog a elaborat draftul proiectului hotărârii de Guvern „Cu privire la instituirea Agenției Naționale Antidrog”, inclusiv și „Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale Antidrog”.
- Pe data de 02 iunie 2022 prin scrisoarea de însoțire nr. 34/18/4-6509 draftul proiectului (pe 26 file) a fost remis către DPPCC a MAI.
- Pe data de 03 iunie 2022 prin scrisoare de însoțire nr. 34/18/4-6581 draftul proiectului (pe 26 file) a fost remis către IGP a MAI (pentru Direcția Managementul Proiectelor). Acțiunea rămîne fără progres.

2. Conform Dispoziției IGP nr. 201 din 16 mai 2022 Cu privire la delegarea salariaților Poliției la instruirile (online) cu genericul „Prevenirea infecției HIV/SIDA, a tuberculozei și a altor boli infecțioase în mediul angajaților organelor de drept, inclusiv sănătatea mintală și securitatea ocupațională în exercitarea atribuțiilor de serviciu” au fost organizate instruirii pentru salariații din diverse subdiviziuni în perioadele 16 – 19 mai 2022, 23 - 26 mai 2022 și 30 mai 2022 - 02 iunie 2022. Au fost organizate în total – 3 instruirii. Angajați instruiți – 125. Au fost achiziționate – 117 seturi, care au fost distribuite angajaților participanți la cursuri. Urmare instruirii desfășurate, Direcția antidrog a fost dotată cu un set individual de protecție.

3. Marcarea Zilei internaționale împotriva consumului și traficului ilicit de droguri. Direcția Antidrog a primit invitația și a participat la evenimentul organizat de către UNODC Moldova, alături de Poliția municipiului Chișinău și organizațiile neguvernamentale Inițiativa Pozitivă, AFI, GDM, la evenimentul de marcare a Zilei Internaționale de Combatere a Consumului și Traficului Ilicit de Droguri, care se marchează anual la data de 26 iunie. Tematica zilei internaționale din acest an a fost „Suport în condiții de criză” și a subliniat importanța consolidării cooperării și necesitatea solidarității tuturor factorilor de decizie pentru a identifica soluții potrivite în vederea combaterii și reducerii consumului de droguri, în condițiile în care suntem afectați de crize umanitare precum războiul din Ucraina și pandemia COVID-19. Evenimentul a avut loc la data de 27 iunie 2022, în Grădina Publică „Ștefan cel Mare” din Chișinău (Bonjour Caffè) în cadrul căreia s-a împărtășit cu rezultatele colaborării dintre ONG-uri și Poliție în perioada 2021-2022 pe domeniul asistenței și referirii consumatorilor de droguri către servicii medico-sociale.

4. La data de 12 octombrie 2022, șeful Secției nr. 1 a Direcției antidrog a participat la Emisiunea: Exclusivmedia - „Față în față cu reporterul” de la NTV Moldova.

La capitolul "Reducerea ofertei de droguri" în a.2022 Direcția Antidrog a participat la întrevederi, grupuri de lucru, ședințe, seminare, reuniuni naționale și internaționale:

- ✓ La data de 14.06.2022, Șeful Secției nr. 1 a DIILD în comun cu conducerea INI, în sediul INI au primit în vizită Delegația Direcției Centrale Servicii Antidrog a Ministerului de Interne a Italiei.
- ✓ În perioada 12-15 septembrie 2022, în format online, Șeful Secției nr. 1 al Direcției antidrog, a participat la cea de-a 14 reuniune a Șefilor Agențiilor de aplicare a legii în domeniul (HONLEA), pentru regiunea Europa, organizată de Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC).
- ✓ În perioada 11-12 octombrie 2022, în format online, angajatul Direcției antidrog a participat la ședința de consultare cu referire la „Echipamente de fabricare a drogurilor ilicite” și articolul 13 din Convenția din 1988, eveniment organizat de către Consiliul Internațional pentru Controlul Drogurilor (INCB).
- ✓ În perioada 18-19 octombrie 2022, angajatul Direcției antidrog a participat în format online la Reuniunea informală cu genericul „The role of low enforcement in public health response” (HIV), UNODC. Eveniment organizat de către Organizația Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC).
- ✓ La data de 15 noiembrie 2022, șeful Direcției antidrog a participat la ședința în contextul vizitei de lucru a experților INTERPOL în vederea evaluării necesităților de asistență operațională în domeniul combaterii criminalității organizate transfrontaliere și îmbunătățirii cooperării naționale și transfrontaliere cu organizațiile și agențiile neguvernamentale. Vizita s-a desfășurat în sediul INI.
- ✓ La demersul Direcției cooperare internațională a MAI, angajatul Direcției antidrog a participat la Reuniunea Grupului consultativ al Pactului de la Paris (PCGM) privind combaterea traficului ilicit de droguri opiacee originare din Afghanistan, desfășurată în format hibrid, în perioada 05-06 decembrie 2022, în orașul Viena, Austria. Conferințe – 3 evenimente.
- ✓ La data de 07.06.2022, în format online, angajatul Direcției a participat la cea de-a 4-a Conferință Globală INTERPOL în domeniul combaterii traficului de droguri și substanțelor ilicite.
- ✓ În perioada 02-03 decembrie 2022, în sediul EUROPOL în orașul Haga, Regatul Țărilor de Jos, angajatul Direcției antidrog a participat la cea de-a VI-a conferință anuală „ANNUAL DRUGS CONFERENCE” cu privire la prevenirea, combaterea producerii și traficului de droguri. Scopul evenimentului privind sporirea avertismentului cu privire la amenințările create de organizațiile criminale focusate pe traficul de droguri.
- ✓ În perioada 21.02.2022-11.03.2022, un angajat al Direcției investigații infracțiuni legate de droguri a participat la cursul de instruire în format online cu tematica "Investigațiile online pe dimensiunea Cryptomonedelor și DarkWeb-eCDWI".
- ✓ În perioada 26.06.2022 – 02.07.2022, în or. București, România, 3 angajați ai Direcției au participat la cursul subregional cu genericul "Traficul de droguri-Drogurile sintetice", eveniment organizat în cadrul proiectului Training și Parteneriat Operațional de Combatere a Crimei Organizate în Regiunea Parteneriatului Estic (TOPCOP), proiect implementat de Colegiul European de Poliție (CEPOL) și Agenția Uniunii Europene pentru cooperare și formare în materie de aplicare a Legii (EUROPOL).
- ✓ Inițierea participării la cursul în format online, cu abordarea subiectelor privind tipurile de droguri sintetice, substanțe psihoactive noi, precursori și echipamente de producție, măsurile de siguranță la capturarea locurilor de producție a drogurilor sintetice, grupurile criminale și cooperarea internațională, eveniment organizat în 4 etape în cadrul proiectului EU4MD, de către Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA) în comun cu Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii (CEPOL).
- ✓ În perioada 08-09 decembrie 2022, în format online, angajatul Direcției antidrog a participat la cea de-a 65-a sesiune a Comisiei Națiunilor Unite pentru Stupefiante, organizată sub egida Oficiului Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC), eveniment organizat în format hibrid, în or.Viena, Austria.
- ✓ La data de 06.04.2022, în format online, 4 angajați ai Direcției au participat la webinarul „Metodele de investigații a traficului de droguri”, eveniment organizat de către CEPOL în contextul implementării proiectului TOPCOP (Training și Parteneriat Operațional de Combatere a Crimei Organizate în regiunea Parteneriatului Estic) cu participarea experților din cadrul EUROPOL, CEPOL și EUROJUST.
- ✓ La data de 12 octombrie 2022, în format online, 8 angajați ai Direcției antidrog au participat la Webinarul „Criptomonede și drogurile: Analiza utilizării criptomonedelor pe piețele darknet din UE și din țările învecinate”. Eveniment organizat de către Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA).

- ✓ La data de 19.09.2022, 23.09.2022, 27.09.2022 29.09.2022 (și urmează continuitatea), un angajat al Direcției antidrog în format online a participat la ședințele cu reprezentanții Agenției Naționale Antidrog din România, IPJ Vrancea, IPJ Buzău și IGP al RM. Ședințele s-au desfășurat în scopul consolidării unui posibil parteneriat pe componenta de implementare programe și schimb de bune practici între MAI și RM și Agenția Națională Antidrog din România.
- ✓ La data de 24 iunie 2022, în sediul Parlamentului Republicii Moldova, conducătorul Direcției antidrog, a participat la audierile publice pentru abordarea subiectului „Răspunsul statului la nevoile persoanelor consumatoare de drog”, eveniment organizat de către Comisia protecție socială, sănătate și familie.
- ✓ La data de 10 noiembrie 2022, în sediul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM, șeful Direcției antidrog a participat la ședința de lucru pentru modificarea cadrului normativ aferent necesităților de cultivare a plantei de cînepă pe teritoriul Republicii Moldova. Evenimentul a fost organizat la inițiativa Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM și reprezentanților Asociației „Cîneparilor” din RM. etc.....

SERVICIUL VAMAL

La compartimentul domeniul „reducerea ofertei și eficientizarea activităților specifice de combatere a ofertei de droguri”, pe parcursul anului 2022 de către organul de urmărire penală a Serviciului Vamal au fost pornite 30 cauze penale pe contrabandă a substanțelor stupefiante, psihotrope și analogii acestora, care vizau următoarele substanțe și cantități:

- ✓ Alprazolam: 490 pastile + 0,0259 (substanță);
- ✓ Tramadol: 58 pastile
- ✓ Clonazepam: 180 pastile;
- ✓ Lorivan: 330 pastile;
- ✓ Codeină: 20 pastile + 1,05g. (substanță);
- ✓ Triazolam: 20 pastile + 0,0149. (substanță);
- ✓ Bondormin: 190 pastile;
- ✓ Clonidină: 16 pastile;
- ✓ Clonazepam: 0,469. (substanță);
- ✓ Diazepam: 0,5g. (substanță);
- ✓ Midozolam: 0,21g. (substanță);
- ✓ Oxazepam: 0,9g. (substanță);
- ✓ Brotizolam: 10,0125g. (substanță);
- ✓ Lorazepam: 0,049. (substanță) + 20 pastile;
- ✓ Prozepam: 0,2g. (substanță);
- ✓ Fenoborbetal: 20 pastile;
- ✓ Lisdexamfetamină: 30 pastile
- ✓ Nutelfenidat: 90 capsule.

Colaboratorii serviciului antidrug pe parcursul anului 2022 au participat la diferite operațiuni comune, organizate de către partenerii de dezvoltare a republicii Moldova:

- JAD Finestra –VIII, organizată sub egida FRONTEX, SELEC, INTERPOL, OLAF, EUROPOL privind combaterea criminalității transfrontaliere cu accent pe migrația ilegală, droguri, arme de foc, traffic de persoane, contraband.
- PYTHIA II, organizată în cooperare cu EUBAM cu scop de identificare a surselor amenințări și riscurilor asociate livrărilor poștale internaționale și coletelor expres.
- EMPACT, organizată de EUROPOL pe baza planului operational de acțiune EMPACT pe teritoriul UE/Balcanilor de Vest.

INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI DE FRONTIERĂ (IGPF)

Producția, contrabanda și distribuția de droguri sunt activități criminale foarte profitabile, generând câștiguri semnificative pentru organizațiile criminale care se pot adapta la schimbări, exploatând oportunitățile de creștere a profiturilor. Progresul rapid al tehnologiei și inovația în distribuția cu amănuntul al drogurilor este extrem de dinamic și folosește toate instrumentele disponibile. Deși există diferite restricții de deplasare, pot fi utilizate opțiuni alternative de transport al drogurilor și anume combinate cu alte soluții, cum ar fi amestecarea drogurilor cu alte substanțe în scop de ascundere și extragerea chimică a acestora după transport, mai aproape de cumpărător. Caracterul internațional al infracțiunilor legate de droguri au presupus

cooperarea subdiviziunilor specializate a IGPF cu structurile europene și internaționale cu responsabilități în domeniu (Europol, Eurojust, Eurocustoms, Interpol, Agenția Națiunilor Unite pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității SELEC etc.) acest segment fiind în permanent îmbunătățit prin strânsa comunicare și reacționare la solicitările parvenite. Cooperarea IGPF cu autoritățile străine se manifestă prin valorificarea mecanismelor de cooperare polițienească și judiciară existente (inclusiv cooperare judiciară informațională, schimb de informații, livrări controlate). Implicarea sistematică a ofițerilor de legătură în schimbul de date și informații operative dintre subdiviziunile IGPF și cele străine.

Pentru domeniul „reducerea ofertei” de droguri anul 2022, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) a raportat datele statistice, privind traficul ilicit de droguri care reflectă următoarea situație pe cauze penale inițiate, dintre care transmise conform competenței sau în instanțele de judecată, 17- cauze penale, 6- expediate în judecată, 1- clasate, 10- în procedură.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA (MEC)

La compartimentul „reducerea cererii” de droguri pe parcursul anului 2022, de către Ministerul Educației au fost realizate următoarele intervenții atât în învățământul primar și secundar general, promovând Educația pentru sănătate prin prisma tuturor disciplinelor școlare. În instituțiile de învățământ primar și secundar general, prevenirea consumului de droguri, alcool și tutun se realizează continuu, prin intermediul Curriculei, atât la disciplinele obligatorii (biologie, chimie, dezvoltare personală, educație pentru societate), cât și în cadrul disciplinei opționale „Educație pentru sănătate”.

Aria curriculară Consiliere și dezvoltare personală, include disciplina obligatorie Dezvoltarea personală, câte o oră săptămânal, în învățământul primar, gimnazial și liceal. Disciplina a fost implementată în conformitate cu prevederile Curriculumului elaborat și construit pe baza valorificării cercetărilor din domeniul educațional și a teoriei dezvoltării personalității. Acesta este conceptul în scopul dezvoltării competențelor necesare elevilor pentru autocunoaștere, pentru un mod de viață sănătos și independent, în devenirea lor ca cetățeni informați, activi și integri, care ar putea relaționa deschis și liber, demonstrând responsabilitate în luarea deciziilor de carieră și dezvoltarea personală pe parcursul întregii vieți, formarea unui comportament responsabil pentru viața și sănătatea proprie și a celor din jur.

Disciplina obligatorie *Dezvoltarea personală* este structurată în 5 module, unul din ele fiind: Modul sănătos de viață, care îi ghidează pe elevi în aspecte ce țin de sănătatea fizică, emoțională, alimentația sănătoasă, contracararea viciilor: droguri, alcool, fumat influențe de diferit gen, etc. care include așa unități de conținut ca: *Spune NU drogurilor și altor substanțe periculoase, Pericolul consumului de droguri, Situațiile de risc, Racolarea consumatorului, Impactul de consum de droguri asupra sănătății fizice, mintale, emoționale în adolescență, Dependența de droguri, Prevenirea consumului, Consecințele sociale.*

În instituțiile de învățământ primar și secundar general - un rol important privind sensibilizarea societății cu privire la activitățile de prevenire a consumului de droguri, împreună cu consumul de alcool și tutun îl au asociațiile părintești care au fost implicate în perioada de raportare, atât în organizarea întâlnirilor tematice cu părinții, cât și în activitățile cu elevii.

În pe parcursul a.2022, în activitățile curriculare și extrașcolare cu privire la prevenirea consumului de droguri, alcool și tutun au fost incluși elevii din sistemul de învățământ primar și secundar general. Unul din domeniile prioritare a disciplinei opționale este *Educația pentru sănătate și viața de calitate.*

Astfel, în anul de studiu 2022-2023 disciplina opțională a fost studiată în 471 de instituții de învățământ primar și secundar general de către 21441 de elevi în:

- Ciclu primar – 5497 elevi
- Ciclu gimnazial – 14114 elevi
- Ciclu liceal – 1830 elevi

Un rol important privind sensibilizarea societății cu privire la activitățile de prevenire a consumului de droguri, alcool, tutun și au asociațiile părintești în organizarea întâlnirilor tematice cu părinții și în activitățile cu elevii. La solicitarea Ministerului, Centrele de formare profesională continuă asigură formarea continuă a cadrelor didactice o dată la trei ani la disciplinele școlare, în special profilaxia infecției HIV/SIDA și reducerea riscului de sănătate asociate consumului de droguri, alcool și tutun. Centrele de sănătate prietenoasă a tinerilor au organizat activități de informare prin metoda „de la egal la egal”. Ministerul Educației și Cercetării în comun cu Ministerul Sănătății au desfășurat campanii de informare pe subiecte de sănătate (prevenirea ITS, HIV, abuz de alcool, tutun și droguri) în cadrul Centrelor de medicină preventivă, licee, școli profesionale prin distribuirea materialelor informative și oferirea de consultații gratuite tinerilor.

Cu referire la realizarea acțiunilor conform implementare acțiunilor al planului individual pe parcursul a.2022 de către Ministerul Educației și Cercetării au fost realizate:

- 5 ședințe (online) de asistență metodologică a cadrelor didactice, participarea în cadrul proiectului "Protecția copiilor împotriva violenței și prevenirea acesteia, implementat cu suportul Consiliului Europei.
- Au fost elaborate și aprobate Standardele pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online (Ordinul nr. 985/2022 al MEC)
- A fost elaborat Ghidul de implementare a Standardelor pentru protecția și siguranța copiilor/elevilor în mediul online.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

La compartimentul *Prevenirea primară* a consumului de droguri, pe parcursul anului 2022 s-au organizat cursuri de perfecționare pentru medici și asistente medicale. Instruirea continuă pentru medici psihiatri –narcologi, personalul care activează în domeniul legat de tratament, reabilitare, reducerea riscurilor sunt organizate la Catedra de Psihiatrie, Narcologie și Psihologie Medicală a USMF "Nicolae Testemițanu". Un alt mecanism de instruire a personalului sanitar îl reprezintă cursurile de educație medicală, organizate de alte instituții cu activitate în domeniu și organizații neguvernamentale, instituții internaționale cointeresate în domeniul drogurilor.

Campaniile de sensibilizare sunt activitățile organizate pentru a informa tinerii despre consecințele abuzului de substanțe ilegale asupra sănătății. Prevenirea consumului de droguri are un rol important în activitatea Ministerului Sănătății. IMSP DRN este implicat direct în desfășurarea de activități ce țin de promovarea modului sănătos de viață.

Reprezentanții DRN au organizat și participat la:

- ✓ Campanii de sensibilizarea și educare a populației în scopul evitării consumului de droguri, alcool.
- ✓ Participat la emisiuni tv și radio .
- ✓ Au plasat diverse informații despre daunele consumului de droguri pe rețelele sociale.
- ✓ Au distribuit materiale informaționale presei (3 materiale informaționale).
- ✓ Au fost desfășurate evenimente de promovare a sănătății (Ziua Internațională de luptă împotriva consumului și traficului ilicit de droguri, Ziua Națională fără alcool, Ziua Mondială a Sănătății Mintale, Ziua Internațională de Combatere HIV/SIDA)
- ✓ În incinta Dispensarului Republican Narcologic s-a desfășurat ședința grupului tehnic de lucru pentru elaborarea aplicației cu referire la asistența video-ghidată a pacienților în tratamentul cu metadonă și buprenorfină în colaborare cu UNAIDS, UNDP, Centrul PAS;
- ✓ 1 decembrie 2022 - Ziua Internațională de Combatere a HIV/SIDA, cu sloganurile „Pentru tine, pentru ei, pentru fiecare!” și „Este important pentru toți. Fiecare este important!”. În acest context, a fost îndeamnată populația să se testeze gratuit la HIV în cadrul punctelor mobile.
- ✓ La 8.12.2022 UNODC, UNAIDS, PAS au organizat un seminar de instruire a personalului din cadrul DRN pentru utilizarea soluției digitale Support-OST, pentru susținerea tratamentului farmacologic video-asistat al dependenței de opiacee.
- ✓ Participarea la campania socială "Doar testează-te!", lansată de Ministerul Sănătății cu suportul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Asociației Obștești „Inițiativa Pozitivă”, UNAIDS Moldova și a autorităților locale. Până pe 21 decembrie, colaboratorii DRN au informat populația despre HIV/SIDA, sa promovat testarea , la infecția cu HIV.

Cu referire la cadrul normativ pe parcursul a.2022 în conlucrarea cu instituțiile internaționale a fost elaborat și aprobat Protocolul clinic național "Cu privire la aprobarea Protocolului clinic național "Tulburări legate de consumul de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare (adultți și adolescenți) prin Ordinul MS nr.314 din 31.03.2022.

În vederea asigurării transparenței și a unei bune comunicări cu comunitatea în anul 2022, DRN a participat la: 21 emisiuni radio-tv , 86 informații au fost distribuite prin intermediul rețelelor on-line etc.

SOCIETATEA CIVILA

În anul 2022, A.O. Inițiativa Pozitivă a desfășurat acțiuni și subacțiuni la :

Domeniul: Reducerea cererii de droguri :

- ✓ Au fost desfășurate programe de suport psiho-social pentru persoanele private de libertate (836 persoane au beneficiat de programe).

- ✓ Au fost desfășurate programe de schimbare a comportamentului deviant și infracțional (304 deținuți au participat la programe de schimbare cognitiv-comportamentală și 400 deținuți au participat la ședințe de informare privind comportamentul riscant).
- ✓ În programul de rehabilitare la baza Comunității terapeutice din Penitenciarul nr. 9 Pruncul au fost incluși în program – 14 deținuți, s-au aflat în program pe parcursul anului – 23 deținuți, s-au eliberat – 3 deținuți. De la începutul activității Comunității terapeutice, din cei 31 de rezidenți eliberați, nici unul nu a fost reîncarcerat.
- ✓ S-a consolidat serviciului de half-way house (centru de plasament), 16 beneficiari au beneficiat serviciul de half-way house , 59 beneficiari au beneficiat de integrarea conceptului de angajare asistată.
- ✓ S-au organizat campanii naționale de sensibilizare cu prilejul Zilei internaționale împotriva consumului de droguri și traficului ilicit de droguri, marcată la 26 iunie
- ✓ S-au organizat activități sportive, mese rotunde, cu mediatizare largă și implicarea personalităților notorii și a comunității consumatorilor de droguri. În perioada 26 iunie -31 august 2022, în Republica Moldova s-a desfășurat o amplă campanie de informare și profilaxie a consumului de droguri cu numele „Suport în condiții de criză”. Scopul acestei campanii este să consolideze interacțiunea dintre factorii de decizie și să atragă atenția publicului larg asupra soluțiilor necesare pentru combaterea consumului de droguri.

Activitățile și evenimentele:

- Promovarea materialelor informative în rândul publicului larg.
- Desfășurarea activităților de informare a publicului în locuri aglomerate.
- Organizarea activităților educaționale în cadrul taberelor de odihnă a copiilor.
- Organizarea flash mob-urilor în perioada campaniei.
- Organizarea de sesiuni de film în cinematografe cu access liber.
- Mediatizarea activităților campaniei cu implicarea instituțiilor media și portalurilor online de știri.

Domeniul : Reducerea riscurilor :

- ✓ Instruirea deținuților în domeniul consilierii de la egal la egal. În anul 2022 nu s-a realizat obiectivul privind angajarea deținuților. În schimb, la nivel de ANP a fost elaborat un regulament privind statutul consilierilor de la egal la egal și modalitățile de integrare a lor în activitatea penitenciarelor.
- ✓ Asigurarea accesului la pachetul extins de servicii a consumatorilor de droguri pentru o reintegrare mai efektivă (Asigurarea accesului la medicamente, soluții dezinfectante și produse de menținere a sănătății / Profilaxia pre și post-expunere la HIV/ Distribuirea materialelor informative și educative/ Referire/ acompaniere la diferite servicii necesare de asistență medicală și socială/ Acordarea asistenței juridice, psihologică și socială, precum și reprezentarea intereselor consumatorilor de droguri/ Servicii de sănătate sexuală și reproductivă (SSR)/ Servicii de prevenire a violenței și asigurarea securității)- 3859 beneficiari acoperiți cu pachetul extins de servicii.

ALOCĂRILE BUGETARE ȘI FINANȚAREA

La propunerea Comisiei Naționale Antidrog, Guvernul va cofinanța programele multidisciplinare în cadrul politicii în acest domeniu, implementate la nivel local. Nu este posibilă o măsurare/estimare a cheltuielilor din bugetul național destinate prevenirii consumului de droguri și altor măsuri de combatere a traficului ilicit de droguri. La moment nu este posibilă dezagregarea pentru calcularea totalului cheltuielilor.

PREVALENȚA ȘI TENDINȚELE CONSUMULUI DE DROGURI

STUDIILE POPULAȚIONALE DE PREVALENȚĂ A CONSUMULUI DE DROGURI

Consumul de droguri, modelele și tendințele lui în populația generală sînt măsurate în cadrul studiilor populaționale pe un eșantion reprezentativ național. Studiile oferă estimări ale proporției de persoane care declară că au consumat droguri specifice în intervale delimitate de timp. De asemenea, chestionarele oferă informații contextuale utile privind modelele de consum în prezent sau trecut, caracteristicile socio-demografice ale consumatorilor, percepțiile privind riscul, disponibilitatea și atitudinile vizavi de droguri (conform recomandărilor EMCDDA).

În Republica Moldova pentru aprecierea consumului de droguri se utilizează 3 indicatori standard:

- prevalența pe parcursul vieții (consumul unui drog în orice moment al vieții),
- prevalența în ultimul an,
- prevalența în ultima lună.

Dintre cele trei măsurări standard, prevalența pe parcursul vieții este mai puțin sensibilă pentru reflectarea situației curente. Această măsurare nu reflectă situația actuală a consumului de droguri, însă poate fi utilă pentru înțelegerea modelelor de consum și a incidenței primului consum. Accentul este pus asupra evenimentelor de consum din ultimul an și ultima lună.

Consumul de droguri în populația generală

Datele specifice consumului de droguri au fost colectate în cadrul studiului "KAP 2010 15-64 ani" a.a.a.2005, 2008, 2010. Rezultatele în tendințe sunt incluse în raportul anual "Consumul și traficul ilicit de droguri în Republica Moldova", 2013

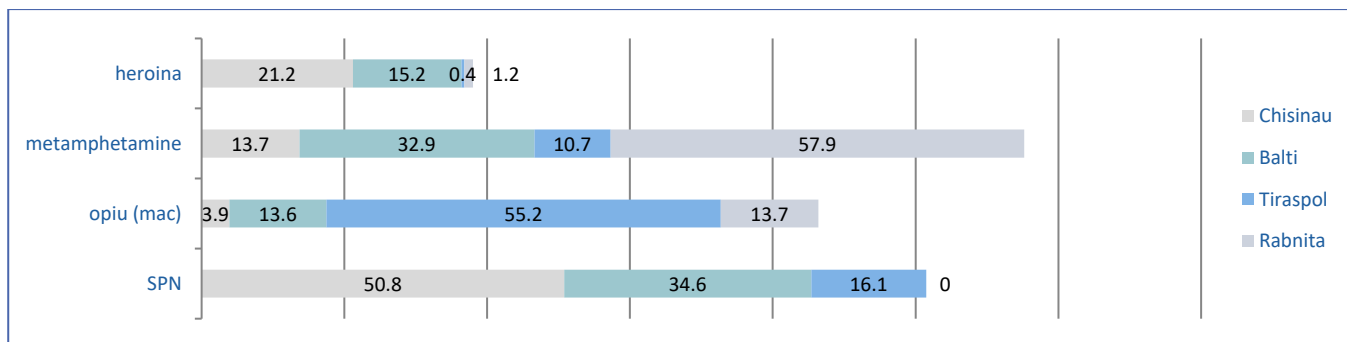
Consumul de droguri în rândurile tinerilor

Datele specifice consumului de droguri au fost colectate în cadrul studiului "Cunoștințele, atitudinile și practicile tinerilor de 15-24 ani cu referire la HIV/SIDA", a2006, 2008, 2010, 2012. Rezultatele în tendințe sunt incluse în raportul anual "Consumul și traficul ilicit de droguri în Republica Moldova", 2013. Proiectul European de Cercetare în Școli privind consumul de Alcool și alte Droguri, identificat uzual prin abrevierea ESPAD, a fost inițiat în anul 1993 de Consiliul Suedez de Informații privind Alcoolul și alte Droguri și Consiliul European. Scopul studiului vizează obținerea la nivel european de date comparabile privind cunoștințele, atitudinile, practicile elevilor de 16 ani în privința consumului de droguri, făcând în acest fel posibilă conturarea unor tendințe privind caracteristicile consumului la acest segment de vârstă, la nivel național și european. Sondajele sunt repetate la fiecare patru ani, în anul 1995 a fost realizat primul studiu în 26 de țări, fiind punctul de plecare. Republica Moldova a implementat trei runde a studiului ESPAD. Conform metodologiei se anchetează toți elevii din clasele cu o pondere mare de elevi de vîrsta de 16 ani (în cazul Republicii Moldova a aceștia sunt în clasele a 8-a și a 9-a), dar pentru comparabilitate între țări în baza finală a studiului la nivel european se păstrează doar elevii din grupul țintă (în cadrul ESPAD 2015 aceștia sunt elevii născuți în anul 1999). Rezultatele în tendințe sunt incluse în raportul anual "Consumul și traficul ilicit de droguri în Republica Moldova", 2015.

Consumatori droguri injectabile sector civil

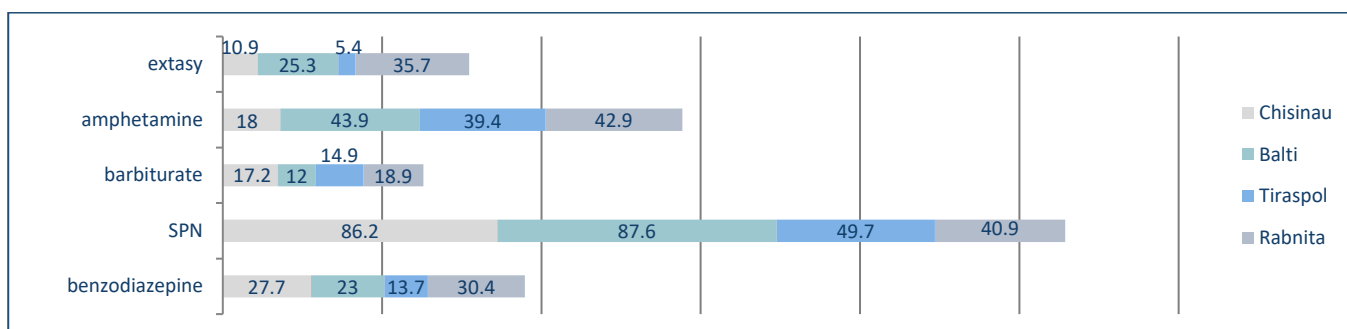
În cadrul studiului integrat bio-comportamental IBBS 2020, desfășurat în rîndul PCID (persoane utilizatoare de droguri injectabile), principalul drog injectat pe durata ultimei luni este divers în dependență de localitatea desfășurării studiului. În Figura1 sunt prezentate cele mai consumate tipuri de droguri per localitate. În municipiul Chișinău și Bălți tipul de drog cel mai des consumat pe parcursul ultimei luni sunt substanțele psihoactive noi (NPS) 50,8%, și respectiv 34,6%, 55,2% în Tiraspol extractul de opiu (mac) iar în Rîbnîța metamfetaminele 57,9%.

Figura 1. Cele mai injectate droguri pe parcursul ultimei luni, %, IBBS 2020

Cel mai consumat drog neinjectat pe durata ultimei luni, relatat in IBBS 2022 sunt substantele psihoactive noi (SNP), cu ponderea mai mare pe parte dreapta a raului Nistru. La fel cifre mari sunt inregistrate si pentru celelalte tipuri de droguri: amfetmine, benzodiazepine, extasy. (Figura 2)

Figura 2. Tip de drog consumat pe cale neinjectabila pe parcursul ultimei luni, %, IBBS 2022

Consumatori droguri injectabile sector departamental/penitenciar

În studiul IBBS 2020, subgrupul PICID din sectorul penitenciar nu a participat. Conform rezultatelor studiului IBBS desfășurat în anul 2015/2016, în rândul deținuților de pe malul drept al râului Nistru, 14,9% și-au injectat cel puțin o dată droguri cu vârsta medie de 36,2 ani. Dintre aceștia, 17,6% sunt HIV pozitivi, 40,5% sunt HVC pozitivi, 4,1% sunt HVB pozitivi și 5,4% sunt pozitivi la testul TP. Din eșantion, 4,2% (21 respondenți din 495) au raportat injectarea drogurilor pe parcursul ultimelor 12 luni. Vârsta medie a respondenților care și-au injectat droguri în ultimele 12 luni este de 33,6 ani, respondenții care au injectat droguri în ultimele 12 luni au relatat o experiență în injectarea drogurilor în medie de 11,1 ani. Tipul de droguri consumate injectabil în rândul respondenților care și-au injectat droguri în ultimele 12 luni sunt: metamfetamine, heroina, „shirka” (produs local), subutexul, mac.

CERCETARE OPERAȚIONALĂ DE ESTIMARE

CONSUMATORI DROGURI INJECTABILE SECTOR CIVIL

În anul 2020 s-a desfășurat repetat exercițiul de estimare a mărimii grupurilor de Consumatori de droguri injectabile, lucrătoare ale sexului și bărbați care practică sex cu bărbații, având la bază ultimele recomandări din Ghidul OMS pentru supravegherea biocomportamentală în populațiile cu risc sporit de infectare cu HIV. Estimările s-au făcut separat pentru municipiile Chișinău și Bălți de pe malul drept al râului Nistru și pentru municipiul Tiraspol, or. Râbnita de pe malul stâng al râului Nistru. Mărimea estimată a grupului de PCID în Republica Moldova în anul 2020 este de 27,5 mii, cu 22,78 mii pentru malul drept și 4,72 mii pentru malul stâng al râului Nistru. Numărul estimat de consumatori injectabili de opiacee este de circa 47% din numărul estimat de consumatori de droguri injectabile, ceea ce constituie aproximativ 12 920 persoane. Merită de menționat că injectarea opiaceelor printre PCID diferă esențial de la un teritoriu la altul, cea mai răspândită fiind pe malul stâng (circa 54,8%). Numărul estimat de consumatori neinjectabili (PCD) obținut în urma exercitiului de estimare a mărimii grupurilor efectuat în anul 2022, este la nivel național de 50.000 cu circa 8,500 pe malul stâng și 42.300 – pe cel drept.

TENDINTELE PRINCIPALE

Deoarece datele privind modelele de consum de droguri de-a lungul anilor nu sînt consistente, nu este posibilă urmărirea tendințelor în consumul de droguri. Informațiile din diverse surse de date existente în prezent, în Republica Moldova diferă și

în multe cazuri, sînt greu comparabile. Din cauza unei lipse de consistență în timp, datele disponibile reduc posibilitatea analizei tendințelor fenomenului consumului de droguri. Principalele surse de informații pentru acest subcapitol sînt:

- ✧ Rezultatele studiilor în populația generală (KAP maturi, 16-64 ani)
- ✧ Rezultatele studiilor în rîndul tinerilor (KAP tineri, 15-24 ani)
- ✧ Rezultatele studiilor în rîndul elevilor (ESPAD)
- ✧ Rezultatele studiilor bio-comportamentale în rîndul PUDI (IBSS)
- ✧ Statistica de rutină a DNR care vizează profilul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri;

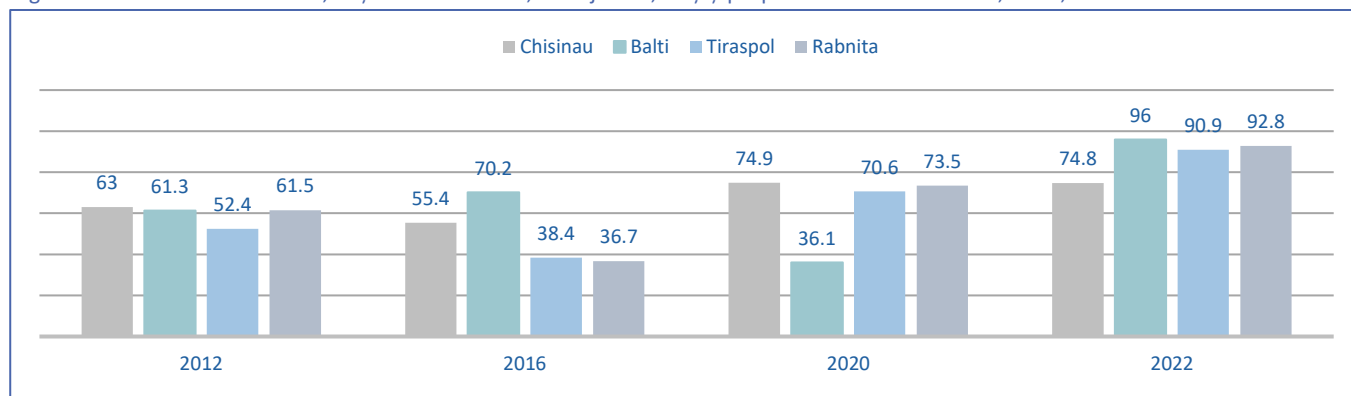
CANABIS

Canabisul este drogul ilegal cel mai frecvent utilizat în Republica Moldova. În anul 2010 pe malul drept al rîului Nistru prevalența consumului de cannabis pe durata vieții în populația generală de 15-64 ani (studiu KAP) este de 3,9%, în 2008 fiind de 3,4%. Prevalența consumului de cannabis este cea mai mare comparativ cu celelalte droguri ilegale. Consumul de cannabis este întîlnit mai des în mediul urban și mai mult în rîndul bărbaților.

Studiul KAP desfășurat în 2012 în rîndul tinerilor de 15-24 ani de pe malul drept al rîului Nistru înregistrează o prevalență a consumului de cannabis pe durata vieții de 3,5%, care este cea mai mare printre drogurile ilegale (4,9% în 2010). Prevalența consumului de cannabis pe durata ultimului an, a înregistrat 2,3% în 2010 și respectiv 1,2% în 2012. În studiul ESPAD 2015, s-a înregistrat o prevalență a consumului de cannabis pe durata vieții de 4,0%, în anul 2008 de 5%.

Potrivit datelor prezentate în tendință, din studiul IBBS, privind drogurile neinjectabile, cele mai des utilizate în ultima lună și în ultimele 6 luni au fost cannabis/marijuana/hașiș/rășină de cannabis în toate patru localități intrate în studiu.

Figura 3. Consum de cannabis, rășină de cannabis, marijuana, hașiș pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

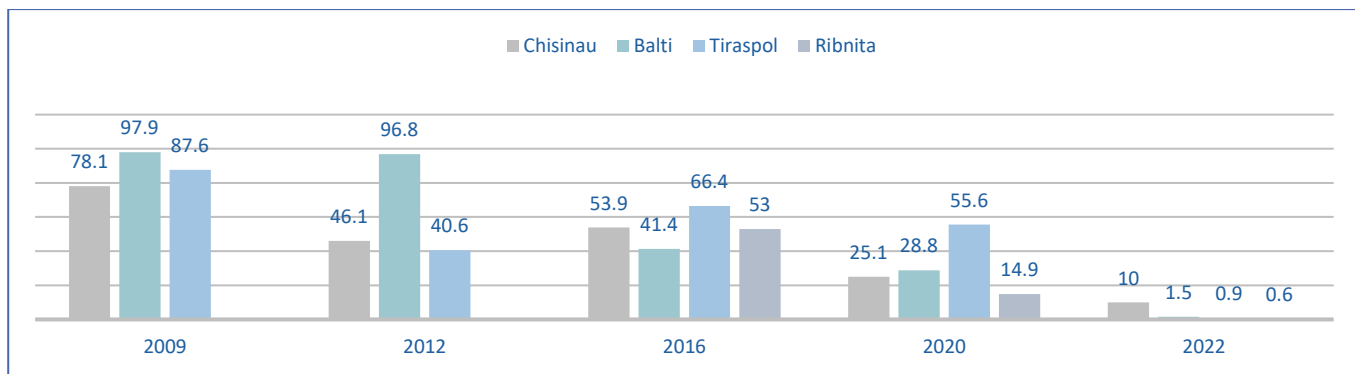
Conform datelor DNR, din cazurile noi de consum de droguri fără dependență, înregistrate în anul 2022, la momentul înregistrării majoritatea erau consumatori de marijuana, administrată pe calea fumatului 82,1% și preponderent de bărbați 94,9%.

OPIACEE/HEROINA

În 2010, în populația generală 15-64 ani prevalența consumului de opiacee pe durata vieții era de 0,4%. Experiența consumului heroinei pe durata vieții a fost raportată de 0,1% din respondenții. Potrivit studiului, efectuat în grupul de vîrstă de 15-24 ani, în anul 2012 prevalența consumului de opiacee pe durata vieții este de 0,5%.

Conform studiului IBSS 2020 se constată o scădere în consumul opiaceelor per toate locațiile intrate în studiu comparativ cu anii precedenți. Acest fapt poate fi condiționat de disponibilitatea pe piața drogurilor a substanțelor noi psihoactive.

Figura 4. Consum de heroină, mac (shirca), pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

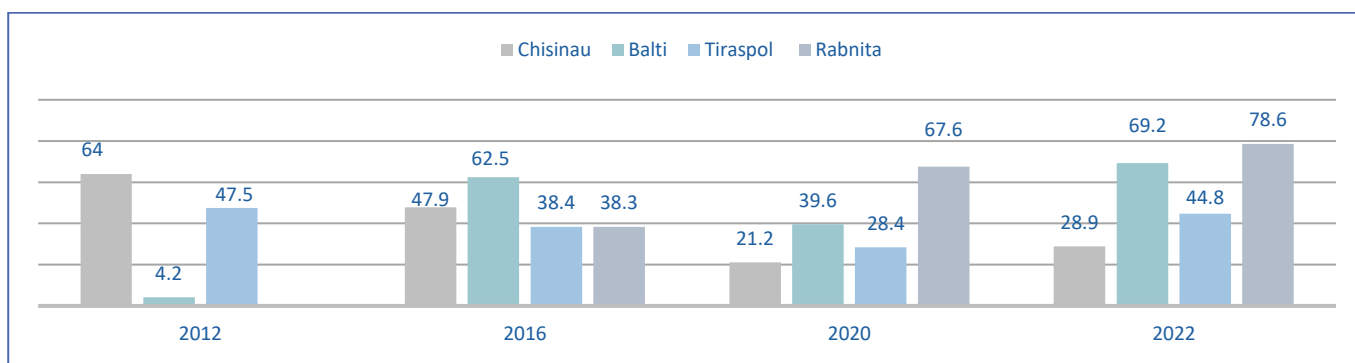

Conform datelor DRN, în anul 2022 consumul de opiacee a fost înregistrat 77,3% în cazurile noi de consum cu dependență și 1,3% fără dependență. Injectarea este calea principală de administrare a opiaceelor în cazurile noi de consum de droguri cu dependență 77,6%.

DROGURILE STIMULENTE

Conform studiului KAP 2010 în populația generală de 15-64 ani prevalența consumului amfetaminelor pe durata vieții a fost de 0,1%, iar prevalența consumului de ecstasy pe durata vieții - de 0,5%. Prevalența consumului amfetaminelor pe durata vieții conform studiului KAP 2012 a fost de 0,1%, iar al consumului de ecstasy pe durata vieții în rândul tinerilor de 15-24 ani a fost de 1,2%. Conform ESPAD prevalența consumului de ecstasy pe durata vieții în rândul elevilor în 2008 a fost de 1,6%, în anul 2011 de 2% și în anul 2015 de 1%. În tendință se urmăresc valori mai mici pentru consumul drogurilor sintetice în majoritatea locațiilor din studiu IBBS 2020 în afară de or. Ribnița, unde acest tip de drog este principal 67,6% și consumul e mai mare de 1,7 ori în comparație cu runda precedentă a studiului. În runda 2022 a studiului IBBS datele consumului de droguri sintetice sunt în creștere față de runda precedentă, cum pentru fiecare tip de substanță așa și pentru fiecare localitate intrată în studiu mai puțin în Chișinău, unde valorile scad.

Figura 5. Consum de amfetamine, metamfetamine, ecstasy, pe parcursul ultimei luni, IBBS, %

Consumul de amfetamine în cazurile noi de consum de droguri fără dependență înregistrate pentru anul 2022 de DNR este de 2,8% și este aproape dublu față de numărul din anul precedent de raportare.

HALUCIONOGENE

Conform KAP 15-24 ani din 2012, prevalența consumului de LSD pe durata vieții este de 0,1%.

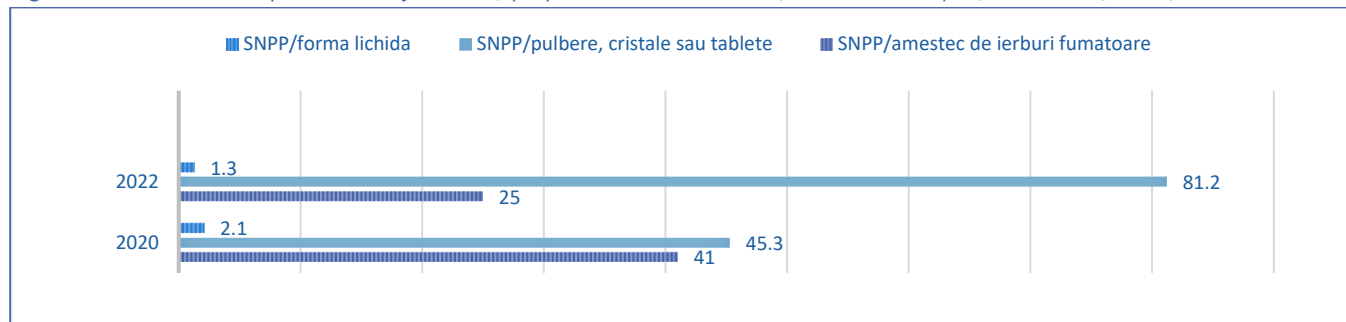
Consumul pe durata ultimei luni a drogurilor halucinogene (LSD, ciuperci halucinogene, mescalină) raportat în IBBS 2020 este de 5,5%. LSD este foarte rar întâlnit în cazurile noi de consum de droguri înregistrate de sistemul de sănătate (DNR). În cazul drogurilor halucinogene sechestrate de către MAI pentru anul 2022 (946 timbre LSD) numărul înregistrat era aproape în jumătate mai mic decât în 2021 (1479 timbre LSD).

SNPP (SUBSTANȚE NOI CU PROPRIETAȚI PSIHOACTIVE)

Consumul substanțelor noi cu proprietăți psihoactive (SNPP) raportat în IBBS 2020 arată că acest tip de droguri este foarte popular și prezintă valori mai mari față de datele raportate în runda precedentă a studiului IBBS 2016. Tendința consumului SNPP, potrivit datelor din studiu, prezintă valori mai mari per fiecare localitate (ca ex. în Chisinau, consumul pe cale neinjectabilă în ultima lună era pentru 2016 - 35,8% comparativ cu 2020 - 55,4%) și predomină în partea dreapta a malului Nistru (în Chisinau 2020 - 55,4% iar în Tiraspol 2020 -16,4%). În runda 2022 a studiului IBBS valorile de substanțe noi cu proprietăți psihoactive (SNPP) aproape e dublu pentru toate formele de consum.

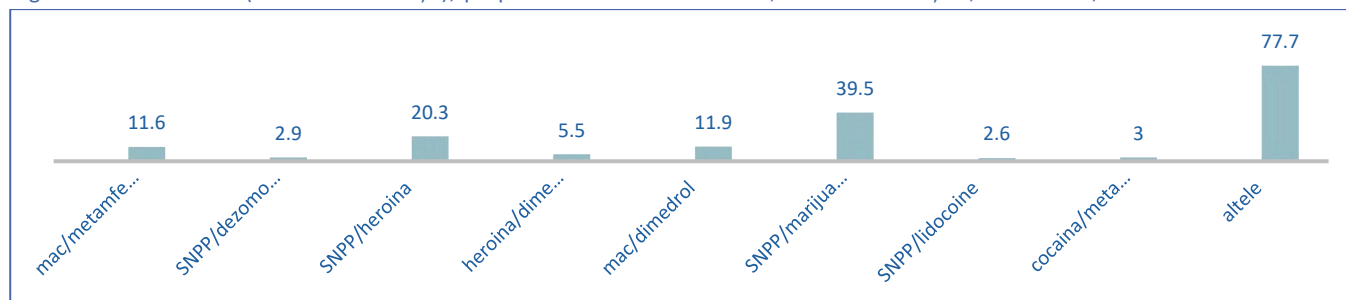
Consumul de SNPP în cazurile noi de consum de droguri fără dependență raportate de DNR pentru anul 2022 este 8% și este în creștere față de 2021 - 7,8%.

Figura 6. Consum SNPP pe cale neinjectabilă, pe parcursul ultimei luni, toate localitățile, IBBS 2020, 2022, %

În runda 2020 a studiului au fost incluse întrebări despre policonsum. Potrivit datelor din studiul cel mai des mix de substanțe utilizate (din cele specificate) sunt marijuana și SNPP 39,5% iar în categoria altele (din cele nespecificate) valoare este mai mare 77.7%.

Figura 7. Policonsum (mix de substanțe), pe parcursul ultimilor 6 luni, toate localitățile, IBBS 2020, %

TRATAMENTUL DEPENDENȚEI DE DROGURI

COORDONAREA ȘI SERVICIILE DISPONIBILE

În abordarea problemei consumului de droguri, Republica Moldova se bazează pe conceptul Organizației Mondiale a Sănătății „Sănătate pentru Toți în secolul al 21-lea”, conform căruia consumul de droguri este o problemă ce periclitează sănătatea publică și care ar putea împiedica dezvoltarea sănătoasă a cetățenilor și a societății în context mai larg.

Pentru coordonarea sistemului narcologic în Republica Moldova, prin ordinul Ministerului Sănătății a fost nominalizat IMSP Dispensarul Republican de Narcologie (DNR).

Serviciile acordate de către instituție sunt: tratament ambulator, staționar și de susținere; consiliere individuală și de grup; testare psihologică după diferite metode; testare la HIV și la prezența substanțelor stupefiante; activități de informare și educație în grupurile cu destinație specială asupra riscurilor legate de consumul de substanțe psihoactive, formarea unui comportament de tip „inofensiv”; activități de prevenție primară, bazată pe conceptele deciziei informate, în școlile și liceele Republicii Moldova; informarea și educația populației asupra prevenirii consumului de substanțe psihoactive.

DNR acoperă cu asistența medicală consultativă și spitalicească pacienții de pe întreg teritoriul Republicii Moldova în cadrul subdiviziunilor staționarului și în cadrul staționarului de zi (anonim), care se confruntă cu problemele legate de consumul de alcool, a substanțelor stupefiante și a substanțelor psihotrope.

Realizarea acestor obiective este datorată abordării complexe în tratamentul dependenței de droguri. Tratamentul în procesul de reabilitare este asigurat de către o echipă psihoterapeutică de profil, formată din: medici, psihologi, asistenți sociali și voluntari (foști consumatori de droguri).

Legea nr. 263 din 27.10.2005 „Cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului” stipulează, că un pacient nu poate fi internat în staționar fără acordul său, cu excepția cazurilor în care este vorba despre degradarea avansată a personalității sau în cazurile când persoana prezintă pericol public. Astfel, persoana poate să se adreseze benevol după ajutorul specializat în instituțiile publice și private. În instituțiile medicale private, oferta nu diferă de cea a sistemului public. Dezintoxicarea este inclusă în pachetul minim de servicii medicale acoperite de polița de asigurare obligatorie de asistență medicală, care este disponibilă doar în cazul persoanelor asigurate (cele angajate oficial în câmpul muncii, care au procurat poliță de asigurare sau sunt asigurate din bugetul de stat, cum ar fi studenții, elevii, pensionarii și invalizii, iar din 2007 - șomerii oficial înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă). Pentru persoanele care nu fac parte din categoriile asigurate și nu și-au procurat poliță de asigurare medicală obligatorie, dezintoxicarea este acoperită din contul mijloacelor fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală fiind calificată ca urgență medicală majoră.

Consumatorii de droguri care nu dețin poliță de asigurare obligatorie de asistență medicală beneficiază de asistență medicală urgentă specializată de ambulatoriu și spitalicească acoperite din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală conform Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și Normelor metodologice. Pentru persoanele asigurate care nu vor să-și divulge identitatea, dezintoxicarea este contra plată, deoarece utilizarea poliței de asigurare medicală exclude anonimul.

TRATAMENTUL DE DEZINTOXICARE

Tratamentul de dezintoxicare prevede următoarele criterii, în urma cărora persoana poate beneficia de tratament:

- semne clinice atestate anamnetic, clinic, paraclinic ale dependenței de droguri;
- sindrom de abstenență de diferită severitate;
- identificarea drogurilor în lichidele biologice.

Regulamentul privind depistarea, înregistrarea și evidența persoanelor antrenate în consum de droguri și de alte substanțe psihotrope este aprobat în baza ordinului Ministerului Sănătății nr. 1043 din 18.10.2012.

În scopul prevenirii consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope, precum și asigurării calității serviciilor medicale prestate populației au fost elaborate Standarde medicale de diagnostic și tratament. Aceste standarde descriu algoritmul de diagnosticare, acordare a asistenței medicale și tratament pentru persoanele care fac abuz de alcool și droguri. Versiunea actualizată a fost aprobată prin Ordinul Ministerului Sănătății sub nr.314 din 31.03.2022 Cu privire la aprobarea Protocolului clinic Național "Tulburari legate de consumul de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare la adulți și adolescenți".

REABILITAREA ȘI REINTEGRAREA

Conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății nr. 365 din 26.09.2007, în cadrul DNR activează Centrul de reabilitare și resocializare a bolnavilor dependenți de droguri, care oferă continuarea tratamentului persoanelor dependente de droguri după etapa de dezintoxicare. Toate serviciile oferite de centru sunt gratis și desfășurate în condiții de ambulatoriu. Reabilitarea socio-medicală reprezintă una din investigările care sunt efectuate la momentul internării, ceea ce determină: personalitatea pacientului, statutul fizic și psihic, starea socială și familială fiind definitorii în stabilirea capacității de implicare a persoanei în tratament. Inițierea procedurii pentru reabilitare presupune careva criterii de admitere în tratament, precum și contraindicații. Astfel sunt admise persoanele: care sunt consumatori de droguri cu dependență; au dorința de a se trata; dispun de referire din partea psihiatrului sau narcologului și au abilitate mintală pentru implicarea în programele de reabilitare. Odată cu externarea din spital după dezintoxicare, pacienții care din diverse motive, nu ajung la Centrul de reabilitare și resocializare a bolnavilor dependenți de droguri pot, la dorință, să continue tratamentul în cadrul programelor de reabilitare și reintegrare oferite de ONG-urile locale sau să plece în afara țării pentru tratament rezidențial (cei cu venituri mari), sau să întrerupă tratamentul, oprindu-se la etapa de dezintoxicare. Avantajul ONG-urilor locale este că ele oferă servicii fără plată cu păstrarea anonimului. În conformitate cu Standardul de asistență psihologică a consumatorilor de droguri reabilitarea în cadrul centrelor de zi și a comunităților terapeutice au la bază evaluare inițială complexă și regulată a problemelor existente, caracteristicilor personale, suportului psihosocial existent, factorilor stresanți, realizată de personal competent, special pregătit. Pe baza acestei evaluări sunt elaborate mai multe obiective în asistența persoanei, iar progresul este urmărit de-a lungul procesului de asistență. Parte componentă a acestui tip de asistență constituie relațiile cu alte servicii în domeniu și referirea beneficiarilor pentru accesarea lor.

Programul de tratament de substituție cu metadonă în Republica Moldova a fost aprobat de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale prin Ordinului nr. 159 din 20 mai 2003.

Conform Hotărârii Guvernului nr.166 din 15 februarie 2005 a fost instituit tratamentul de substituție cu metadonă în instituțiile penitenciare, astfel Republica Moldova a devenit prima țară din Comunitatea Statelor Independente care a introdus tratamentul dat în penitenciare.

Ordinul Ministerului Sănătății nr.283 din 12.07.2007 „Cu privire la perfecționarea formelor și metodelor aplicării terapiei substitutive la bolnavii de narcomanie” a exclus unele criterii restrictive de înrolare (evidența cazului de consum cu dependență la medicul narcolog), astfel sporind accesul la terapia de substituție.

În scopul prevenirii consumului ilicit de droguri prin asigurarea prestării serviciilor medicale de calitate populației, de către Ministerul Sănătății a fost aprobat: Ordinul nr. 702 din 18.06.2022 cu privire la aprobarea Protocolului clinic național „Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee”. Protocolul național este elaborat în conformitate cu ghidurile internaționale actuale privind dependența prin consum de opiacee la persoanele adulte, care servesc drept bază pentru elaborare protocoalelor instituționale, în funcție de posibilitățile reale ale fiecărei instituții. La recomandarea Ministerului Sănătății, pentru monitorizarea protocoalelor instituționale pot fi folosite formulare suplimentare, care nu sunt incluse în Protocolul Clinic Național. Concomitent, Protocolul nominalizat a fost revizuit și de către specialiștii OMS și UNODC.

Din anul 2002 tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee cu buprenorfină a fost implementat în cadrul unui proiect în IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, iar din anul 2004 a fost implementat tratamentul farmacologic cu metadonă în cadrul IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, ulterior în IMSP Spitalul Clinic Municipal Bălți, IMSP Spitalul Raional Cahul, Comrat, Edineț, Ungheni, Fălești și Orhei, Departamentul Instituțiilor Penitenciare (13 instituții penitenciare, inclusiv 4 izolatoare de detenție preventivă). Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee cu metadonă și/sau buprenorfină a fost recunoscut drept un instrument cost-eficient în soluționarea problemelor de sănătate, de prevenire a răspândirii infecției HIV și a hepatitelor virale și de sporire a aderenței persoanelor HIV pozitivi la terapia ARV. Totodată, tratamentul farmacologic cu metadonă și/sau buprenorfină contribuie atât la prevenirea supradozei și consumul ilicit de droguri, precum și la micșorarea criminalității printre acest contingent. Prin TSO cu metadonă sau buprenorfină se urmărește scopul de a înrola pacientul în tratament, de a atenua sindromul de sevraj și de a asigura siguranța (evitând supradoza și decesul). Durata tratamentului depinde de starea de sănătate și situația socială a pacientului.

Indicatorul cererii de tratament este unul dintre cei cinci indicatori cheie în domeniul epidemiologiei drogurilor care estimează numărul și caracteristicile persoanelor care se adresează după tratament pentru consumul de droguri, substanțele utilizate, tipurile de tratament oferit. Estimarea se bazează pe Protocolul Comun al Indicatorului de Cerere de Tratament al Grupului Pompidou – EMCDDA.

În prezent, Republica Moldova nu dispune de un sistem de colectare a datelor pentru măsurarea indicatorului cererii de tratament. Potențialele componente ale unui viitor sistem de colectare a datelor pentru indicatorul cererii de tratament în Republica Moldova, în conformitate cu recomandărilor experților internaționali, sunt:

- Instituție abilitată în înregistrarea oficială a cazurilor;
- Unitățile responsabile de farmacoterapia cu metadonă;
- Instituțiile medicale publice și private;
- Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției;
- Programele de reducere a riscurilor;
- Prestatorii de servicii de reabilitare și resocializare;
- Inspectoratul General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne;
- Serviciul de Probațiune al Ministerului Justiției.

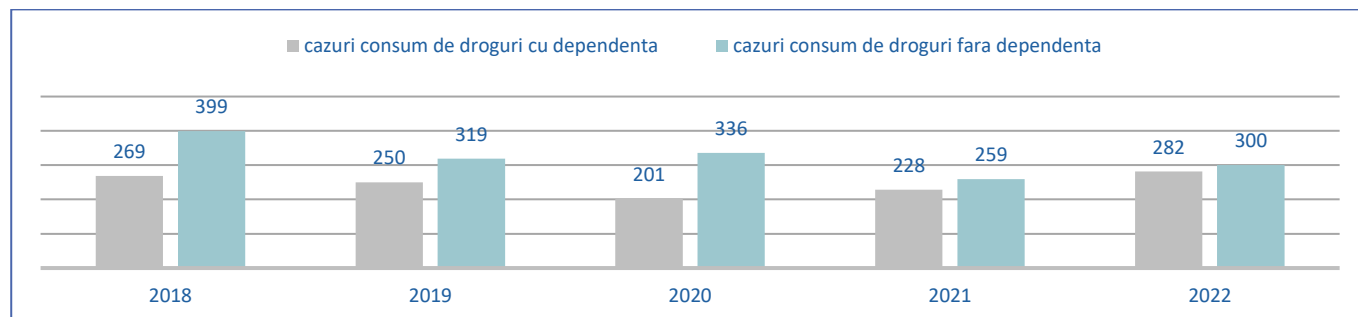
SISTEMUL DE COLECTARE A DATELOR PENTRU CONSUMATORII DE DROGURI ÎNREGISTRAȚI OFICIAL

În sistemul de colectare a datelor pentru consumatorii de droguri, înregistrarea oficială a cazurilor, se află în responsabilitatea DRN, care introduce toate cazurile noi înregistrate oficial în baza de date și asigură mentenanța acesteia. Cazul este considerat înregistrat oficial atunci când fișa de notificare (pe hârtie) este completată și transmisă către DRN, unde informația este introdusă în baza de date. Sursa principală de depistare a cazurilor noi de consum de droguri sunt instituțiile medicale (adresare voluntară pentru tratament sau depistare accidentală în timpul controalelor profilactice²) și poliția (care se adresează

² Ex.: examinarea statutului sănătății la înrolarea în serviciul militar

serviciului narcologic pentru expertiza persoanelor reținute din diferite motive). Regulamentul depistării, înregistrării și raportării persoanelor consumatoare de droguri prevede diferite scenarii, de aceea persoanele care beneficiază de tratament în condiții de anonim nu sunt înregistrate în baza de date a DRN, astfel informația prezentată mai jos nu-i include pe acești pacienți. După forma clinică, toate cazurile noi sunt divizate în două categorii mari: consum de droguri fără dependență și consum de droguri cu dependență.

Figura 8. Distribuția cazurilor noi înregistrate de consum de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

Pentru anul 2022 cele două grupuri de cazuri noi, înregistrate de consum de droguri, pot fi descrise după cum urmează:

- Grupul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri fără dependență:
 - vârsta medie la momentul înregistrării este de 23,2 ani;
 - drogul consumat la momentul înregistrării, în majoritatea cazurilor, este marijuana (82,1%);
 - calea de administrare la momentul înregistrării, în majoritatea cazurilor, este fumatul (82,1%);
 - persoanele de sex masculin constituie majoritatea (94,9%).
- Grupul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri cu dependență:
 - vârsta medie la momentul înregistrării este de 25,8 ani;
 - cele mai utilizate droguri sunt din grupul opiaceelor (77,3%);
 - calea de administrare la momentul înregistrării este cea injectabilă (77,6%);
 - persoanele de sex masculin constituie majoritatea (98,1%).

Analiza caracteristicilor cazurilor noi înregistrate de consum de droguri ar putea doar într-o măsură oarecare să reflecte tendințele de consum de droguri în țară. La finele anului de raportare, în baza de date a Dispensarului Republican de Narcologie numărul cumulativ a consumatorilor de droguri înregistrați oficial era 11870 cazuri și 582 cazuri noi.

Tabelul 3 . Numărul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri în Republica Moldova, conform bazei de date a DNR

Anii	2018	2019	2020	2021	2022
Numărul cazurilor noi în evidență medicală	668	569	537	487	582
La 100 mii locuitori	18,8	21,53	20,63	18,73	23,1
Numărul cazurilor în evidență medicală	11805	11924	11586*	11707	11870
La 100 mii locuitori	332,2	451,53	446,13	449,63	472,4

*Numarul total a cazurilor în evidența medicală este în descreștere în anul 2020 ca rezultat a actualizării informației despre starea persoanelor aflate în evidența medicală

Din totalul cazuri noi luate în evidență, dezagregate după substanța consumată, majoritatea sunt de marijuana 288 sau (49%), urmate de 207 (35%) cazuri de opiacee, 62 cazuri sau (10,6%) de SNPP, 14 cazuri sau 2,4% de barbiturate și 8 cazuri sau (1,3%) de amfetamine, 2 cazuri cocaina sau 0,3%. Comparativ cu anul 2021, în numărul total de cazuri noi luate în supraveghere se atestă descreștere de unu ori în consumul de marijuana/opiacee și de 2 ori de amfetamine/barbiturate/cocaina dar crește în

³ Incidența calculată în baza indicatorului "populația cu reședință obișnuită". Indicatorul "populația stabilă" nu este publicat oficial pe pagina statistica.gov.md.

SNPP de 1,9 ori. Totodată se urmărește diferență în tipul de substanțe consumat între ani în cazurile noi de consum de droguri, atât la cele cu dependență cât și fără dependență.

Tabelul 4. Ponderea tip drog consumat, cazuri noi de consum de droguri, cu și fără dependență, DNR, 2021/2022

Substanța	2021		2022	
	cu dependență	fără dependență	cu dependență	fără dependență
Marijuana	13,5%	85,2%	22,4%	82,1%
Opiacee	85,7%	4,1%	77,3%	1,3%
Amfetamine	0,2%	1,7%	0,3%	2,8%
SNP	0	7,8%	0	8,0%
Barbiturate	0	1,2%	0	5,1%
Cocaina	0	0	0	0,7%

Se observă, în comparația între ani, creșterea consumului la marijuana și amfetamină la cei cu dependență și în SNPP la cei fără dependență, iar în opiacee consumul scade comparativ cu 2021. Totodată în cazurile noi, calea de administrare a drogurilor pe cale de injectare scade la cei fără dependență 2,4% (3,9%) și la cei cu dependență 77,6% (81,6%) comparativ cu 2021.

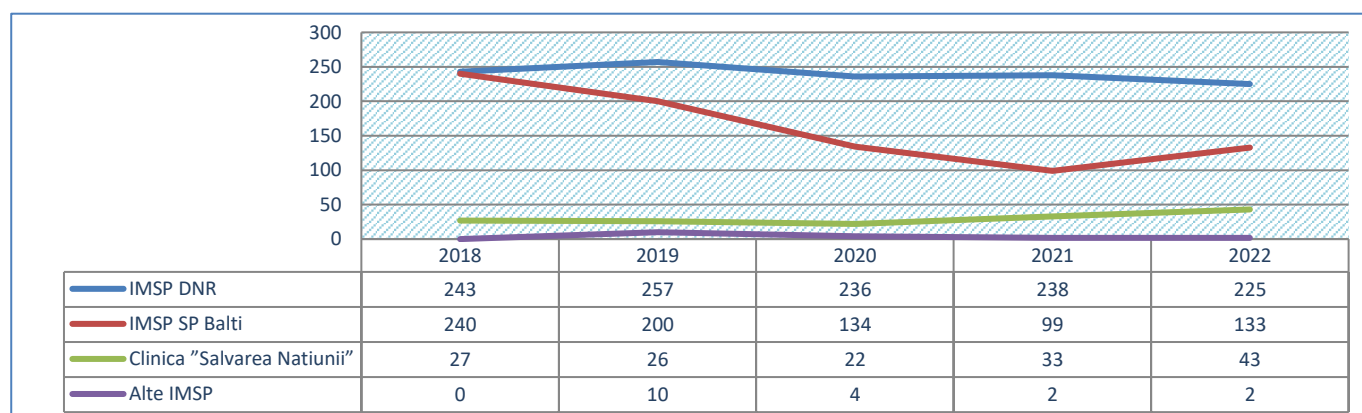
În distribuția pe gen în cazuri noi dezagregate după consum cu dependență și fără dependență se atestă creștere comparativ între ani la persoanele de gen feminin.

După nivelul de studii ponderea majoritară pentru 2022 cât și pentru anul precedent de raportare este în grupul celor cu studii medii/special 96,4% (96,6%).

TRATAMENTUL DE DEZINTOXICARE, ASISTENȚĂ MEDICALĂ ȘI REABILITAREA PSIHOLGICĂ

Principalul serviciu disponibil pentru consumatorii de droguri în cadrul sistemului național de servicii medicale este dezintoxicarea, asistență medicală și reabilitarea psihologică în regim de internare și ambulatoriu. Tratamentul de dezintoxicare este gratuit în cazul persoanelor asigurate (angajați, studenți, elevi și pensionari, cu poliță de asigurare medicală obligatorie procurată) care se adresează în instituțiile medico-sanitare publice, cu condiția divulgării numelui pacientului și altor date personale, urmată de înregistrarea în baza de date a DRN. Consumatorii de droguri care nu dețin poliță de asigurare obligatorie de asistență medicală beneficiază de asistență medicală urgentă specializată de ambulatoriu și spitalicească acoperite din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală conform Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și Normelor metodologice. Dezintoxicarea este oferită și de o instituție medicală privată acreditată „Salvarea Națiunii”. În această instituție acest serviciu se prestează contra plată și pacienții nu sunt înregistrați oficial în careva bază de date. Distribuția numărului pacienților care au beneficiat de dezintoxicare pentru prima dată în decursul anului de raportare, per instituție abilitată de a acorda acest serviciu este prezentată în (Figura 9).

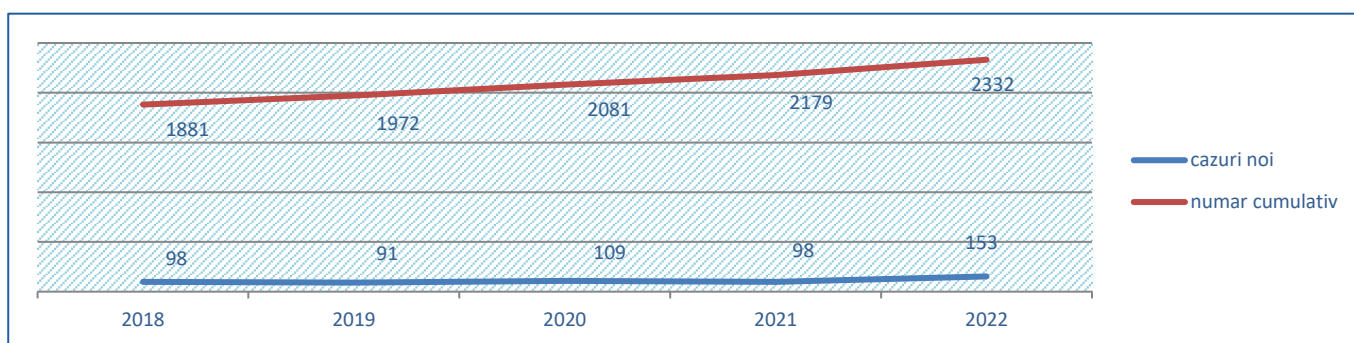
Figura 9. . Număr persoane, caz nou în tratament de dezintoxicare în condiții de staționar, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022

TRATAMENTUL DE SUBSTITUȚIE CU OPIACEE (TSO)

Programul de TSO este implementat prin realizarea unei sinergii de colaborare a sectorului guvernamental cu cel neguvernamental. Dispensarul Republican de Narcologie împreună cu alte instituții medicale asigură implementarea componentei medicale, iar organizațiile neguvernamentale implicate completează cu servicii psiho-sociale și de suport pentru creșterea aderenței la tratament. Servicii TSO sunt furnizate în nouă site-uri prin Dispensarul Republican de Narcologie (în două puncte TSO: Chișinău), Spitalul Municipal Bălți (într-un punct TSO), Spitalul Raional Comrat (într-un punct TSO), Spitalul Raional Cahul (într-un punctul TSO), Spitalul Raional Edineț (într-un punct TSO), Spitalul Raional Ungheni (într-un punct TSO), Spitalul Raional Fălești (într-un punct TSO) Spitalul Raional Orhei (într-un punct TSO) și Administrația Națională Penitenciare (în 13 penitenciare: Taraclia, Leova, Cricova, Cahul, Soroca, Rusca, Pruncul, Bălți, Cricova, Pruncul, Rezina, Brănești, Chișinău). Conform datelor Dispensarului Republican de Narcologie în anul 2022, serviciile de tratament de substituție cu opiacee (TSO) au fost decentralizate în 9 localități din țară și în 13 instituții penitenciare, inclusiv în 4 IUP. Numărul cumulativ pentru anul 2022 în Programul de Terapie de substituție cu opiacee a fost înregistrat de 2332 beneficiari. Numărul cazurilor noi pentru perioada de raportare este în creștere comparativ cu anul precedent de raportare și constituie 153 persoane (98 cazuri).

Figura 10 Numărul persoane noi/cumulativi aflați în tratamentul de substituție, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022

SERVICIILE DE REABILITARE PENTRU PERSOANE DEPENDENTE DE DROGURI

În cadrul Dispensarului Republican de Narcologie activează Centrul de Reabilitare Psiho-socială pentru persoanele drog dependente. Realizarea programului include câteva obiective strategice:

- Suportul psihologic și social.
- Însănătoșirea și menținerea abinenței de lungă durată (abandonarea consumului de droguri).
- Integrarea socială și profesională.
- Îmbunătățirea relațiilor cu cei din jur și integrarea familială.
- Formarea intereselor ce contribuie la modul de viață sănătos.
- Accesibilitatea programelor pentru beneficiari

Pe parcursul anului 2022, în tratamentul de reabilitare au fost incluse 214 de persoane și se urmărește creșterea numărului persoanelor de gen feminin față de anul precedent de raportare (174 bărbați și 40 femei; vârsta medie la momentul inițierii 37-50 ani). Din numărul total al persoanelor care în anul 2022 au inițiat cursul de reabilitare, 211 (98,5%) persoane au finalizat cu succes și a fost în creștere față de 2021 (92%).

Tabelul 5 . Numărul dependenți de droguri în tratament de reabilitare, malul drept la râului Nistru, 2018-2022

	Au inițiat curs de reabilitare					Au finisat cu succes cursul de reabilitare					Au abandonat cursul de reabilitare				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Total	246	241	237	227	214	215	223	211	211	211	22	23	10	8	11
Femei	40	24	30	35	40	24	25	26	33	35	3	1	0	1	2
Bărbați	206	217	207	192	174	191	198	185	178	176	19	22	10	7	9

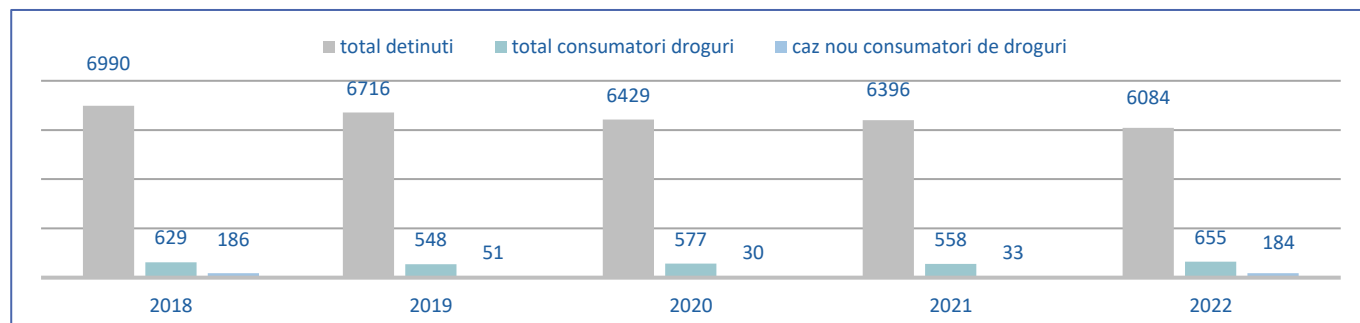
Prin Hotărâre de Guvern nr.232 din 18.04.17 s-a aprobat Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție și Standardele minime de

calitate. Serviciul social integrat pentru consumatorii de substanțe psihoactive și pacienții terapiei de substituție, cuprinde o platformă complexă în contextul abordării necesităților beneficiarilor și prestarea serviciilor. Abordarea multidisciplinară și intersectorială a problemelor cu care se confruntă persoanele consumatoare de substanțe psiho-actives și pacienții terapiei de substituție este asigurată prin implicarea *echipei multidisciplinare*, care reprezintă grupul de specialiști (asistent social, specialist consiliere de la egal la egal, psiholog, la necesitate psihiatru, narcolog și/sau alți specialiști relevanți) care colaborează la evaluarea și planificarea intervențiilor pentru atingerea scopului Serviciului integrat, conform prevederilor Managementului de caz. Ministerul Sănătății este membru al Consiliului Național de Coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al Tuberculozei. Respectiv, ministerul colaborează cu membrii societății civile – prestatori de servicii sociale pentru grupul vizat, inclusiv în cadrul grupurilor tehnice de lucru pe componenta de asistență și protecție socială, tratament, îngrijire și suport.

TRATAMENTUL ÎN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

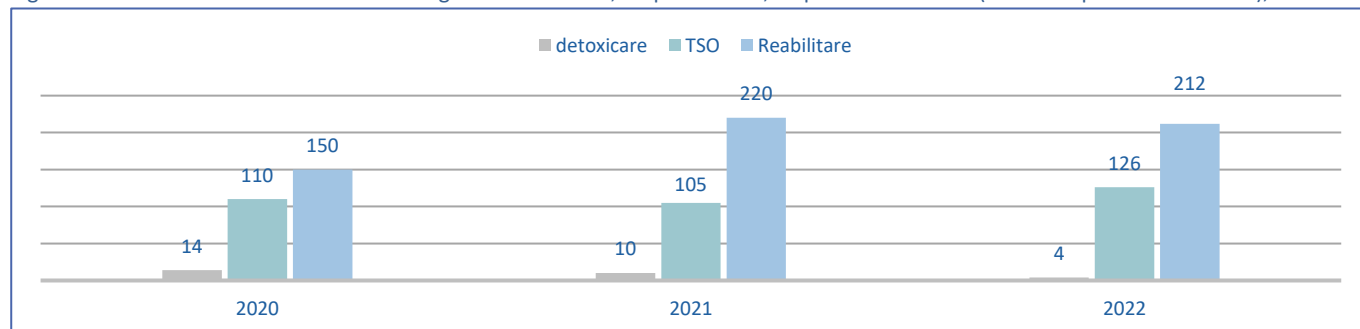
Conform datelor Administrației Naționale a Penitenciarelor, în anul 2022 în sistemul penitenciar al Republicii Moldova (malul drept al râului Nistru) numărul total al consumatorilor de droguri în evidență au fost 655 persoane din care 184 înregistrate persoane noi consumatoare de droguri și este în creștere față de 2021 (în evidență 558 cazuri/33 persoane noi înregistrate). În contextul asistenței medicale, serviciul medical al ANP poate oferi un tratament de dezintoxicare în cazul sindromului de abstenență, în acest serviciu au fost incluse 4 persoane în perioada de raportare. Severitatea sindromului de abstenență determină și locul unde este oferită dezintoxicarea (la nivelul instituției de detenție sau cu deplasare la spitalul penitenciar cu destinație republicană nr. 16, Pruncul). Conform datelor ANP pe parcursul anului 2022 au fost incluși 126 beneficiari (118 bărbați și 8 femei) în farmacoterapie din ei 64 (63 bărbați și 1 femei) sunt cazuri noi. Comparativ cu perioada de raportare precedentă (2021 – 105 cazuri) se atestă o descreștere a cazurilor noi printre consumatorii de droguri incluși în TSO. Criteriile de admitere în farmacoterapia cu metadonă a deținuților dependenți de droguri sunt identice cu cele din sectorul civil. Începând cu anul 2009, la ieșirea din instituțiile penitenciare, pacienții care se află în farmacoterapie primesc un extras semnat, care indică durata participării în program, doza zilnică și data de administrare a ultimei doze. Cu acest extras, pacientul este transferat pentru continuarea farmacoterapiei în sectorul civil.

Figura 11. Numărul total al deținuților, consumatori de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022

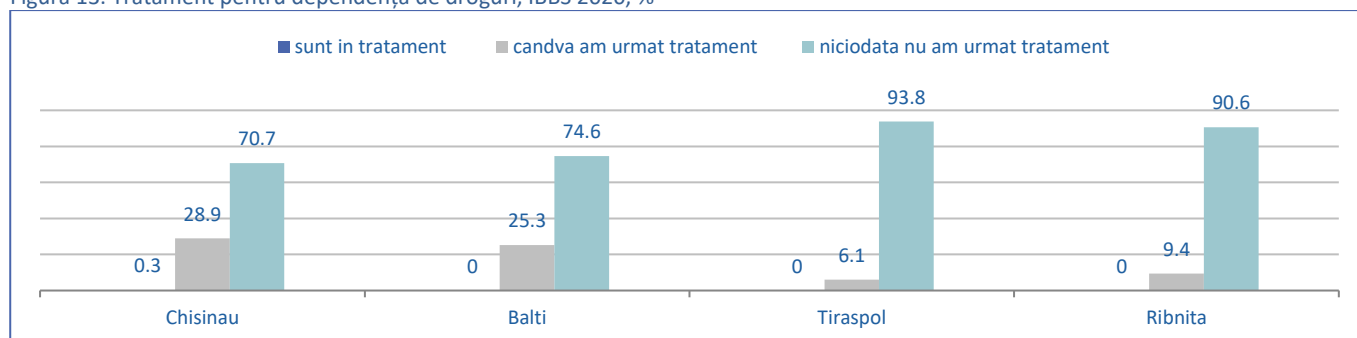
Instituțiile penitenciare prezintă o oportunitate excelentă pentru tratament contra utilizării drogurilor. Este esențial să fie întreprinse eforturi la nivelul guvernului și autorităților penitenciare în vederea diversificării și extindării opțiunilor de tratament al dependenței pentru deținuții cu consum de droguri problematic. Ponderea consumatorilor de droguri incluși în tratament este în creștere pentru anul 2022 10,7%; 2021-8,7%; 2020-8,9%.

Figura 12. Numărul consumatorilor de droguri în tratament, în penitenciar, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2020-2022

Potrivit datelor studiului IBBS 2020 procentul PCID (persoane consumatoare de droguri injectabile), care niciodată nu au trecut tratamentul dependenței de droguri este mare pentru toate localitățile intrate în studiu. În baza rezultatelor din studiul IBBS 2022 la întrebarea „a căutat vreodată tratament contra dependenței de droguri” 84,2% au răspuns „nu”.

Figura 13. Tratament pentru dependență de droguri, IBBS 2020, %

CONSUMATORII DE DROGURI INJECTABILE – BENEFICIARI AI PROGRAMELOR DE REDUCERE A RISCURILOR

Programele de prevenire pentru PCID (persoane consumatoare de droguri injectabile) sunt implementate în sectorul civil și sectorul penitenciar, inclusiv regiunea transnistreană în 29 unități teritorial administrative. În sectorul penitenciar activitățile de profilaxie HIV, hepatite și ITS pentru PCID sunt implementate în 18 instituții penitenciare din țară inclusiv 3 din regiunea transnistreană.

Pe parcursul anului 2022, 16,963 PCID (62% din populația estimată) (2021-16,285) au beneficiat de servicii (schimbul de seringi fiind unul de bază). Numărul consumabililor distribuite în grupul PCID de PRR (program de reducere a riscului), în anul 2022 sunt prezentate în (Tabelul 6).

Tabelul 6. Numărul de prezervative și seringi distribuite în grupurile cu risc sporit de infectare HIV (PCID, PCID/Deținuți), Republica Moldova 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Prezervative (total)	1.347.886*	411.515	468.650	581.927	593.136
Seringi (total)	2.902.391	2.279.009	2.243.154	2.750.015	2.381.541
Fiole de naloxona	n/a	3,736	2,430	3.807	4.536

* numărul prezervative repartizat pentru tot grupul GRSI (PCID, LSC, BSB)

În anul 2022 din sursele CNAM prin finanțarea ONG-urilor care oferă servicii de reducere a riscurilor pentru populațiile cu risc sporit de infectare au beneficiat 400 persoane din contingentul vizat. În același timp, au continuat activitatea trei clinici mobile care au oferit servicii de prevenire pentru toate populațiile cheie inclusiv PCID.

CONSECINȚELE ASUPRA SANATAȚII / MORTALITATEA ASOCIATA CONSUMULUI DE DROGURI

Republica Moldova nu dispune de date pentru raportare în conformitate cu definiția standard a decesului asociat consumului de droguri (DAD). În anul 2020, în Republica Moldova pe malul drept al râului Nistru nu s-au înregistrat progrese în standardizarea definiției decesului asociat consumului de droguri. Datele pentru indicatorul-cheie al epidemiologiei drogurilor au fost colectate din trei surse:

1. Centrul de Medicină Legală al Ministerului Sănătății;
2. Registrul general al mortalității, deținut de Agenția Națională de Sănătate Publică
3. IMSP Dispensarul Republican de Narcologie al Ministerului Sănătății.

Alte surse disponibile referitoare la DAD nu există în Republica Moldova.

Centrul de Medicină Legală (CML) este unica instituție publică de expertiză judiciară specializată în domeniul medicinei legale, psihiatriei judiciare, inclusiv și în expertiza toxicologică medico-legală din Republica Moldova. Structura organizațională CML presupune 23 subdiviziuni teritoriale (municipale și raionale) și 5 subdiviziuni cu statut republican. În subdiviziunile republicane de laborator se concentrează și se cercetează toate probele biologice prelevate (materialul cadaveric – fluide biologice, țesuturi, viscere) de pe întreg teritoriul Republicii Moldova în afară de malul stâng al râului Nistru. În cazurile deceselor survenite în afara instituțiilor medico-sanitare, cadavrele sunt examinate la locul decesului de un grup de anchetă operativă cu participarea medicului legist, care efectuează examinarea externă a cadavrului și a obiectelor din jur. După examinare la locul depistării, cadavrele sunt expediate de către organele de drept (ofițerul de urmărire penală, agentul constatator, etc.) la examinarea medico-legală în scopul stabilirii cauzei, vechimii estimative și împrejurărilor morții; vechimii producerii leziunilor; mecanismelor de producere a leziunilor și raportului lor de cauzalitate cu moartea; gradului vătămării corporale; prezenței alcoolemiei, drogurilor (după caz) sau a altor substanțe toxice, altor probleme conexe cadavrului; interpretarea rezultatelor cercetărilor de laborator medico-legale și medicale. Decizia privind efectuarea unei expertize/constatări medico-legale este luată de către reprezentantul organului de drept, ca urmare a prezenței suspiciunilor de moarte violentă. Examinarea toxicologică la prezența drogurilor în fluide biologice și în alt material biologic este efectuată în baza solicitării reprezentantului organelor de drept sau a medicului legist. Legislația în vigoare nu obligă medicul legist să efectueze analiza toxicologică în cazul tuturor cadavrelor supuse examinării medico-legale (cum este în cazul determinării alcoolemiei, care se efectuează la toate cadavrele supuse examinării medico-legale). Pe parcursul anului 2022 au fost efectuate 724 investigații toxicologice medico-legală (material biologic uman aparținând de la persoane sau cadavre) pentru determinarea prezenței de droguri ilegale și prezintă ușoară creștere față de 2021 (711 cazuri). Din totalul investigațiilor toxicologice, (18,2%) sau în 132 cazuri (73 persoane și 59 cadavre) au fost înregistrate rezultate pozitive la prezența drogurilor ilegale și este în creștere față de anul precedent de raportare (an.2021 15,8%). Numărul scăzut a investigațiilor toxicologice pentru identificarea drogurilor ilegale în probele prelevate examinate de CML poate fi explicată prin următoarele:

- lipsa unei reglementări legislative bine stabilite în acest domeniu, la moment decizia este luată în baza solicitării autorităților de urmărire penală sau de către medicul legist urmare a suspiciunilor apărute în procesul examinării cadavrului;
- lipsa unei dotări cu aparatură modernă, echipament insuficient în laboratorul de Toxicologie medico-legală;
- capacitatea redusă a laboratorului de Toxicologie medico-legală, datorită necesității sporite de resurse umane;
- cooperare insuficientă între Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală și experții medico-legiști de sector, inclusiv în domeniul ambalării probelor, păstrării temporare și transportării materialului cadaveric în termenii prestabiliți.

Tabelul 7 . Numărul cazuri de investigații toxicologice conform CML, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022

Anii	2018	2019	2020	2021	2022
Decesele cercetate de CML	7823	7936	7881	4836	4424
Decesele suspectate de moarte violentă	2536	2308	2096	2040	1845
Numărul investigațiilor toxicologice la prezența drogurilor ilegale	221	260	478	711	724
Rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, total	72	50	65	113	132
Rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, cadavre	22	16	20	58	59

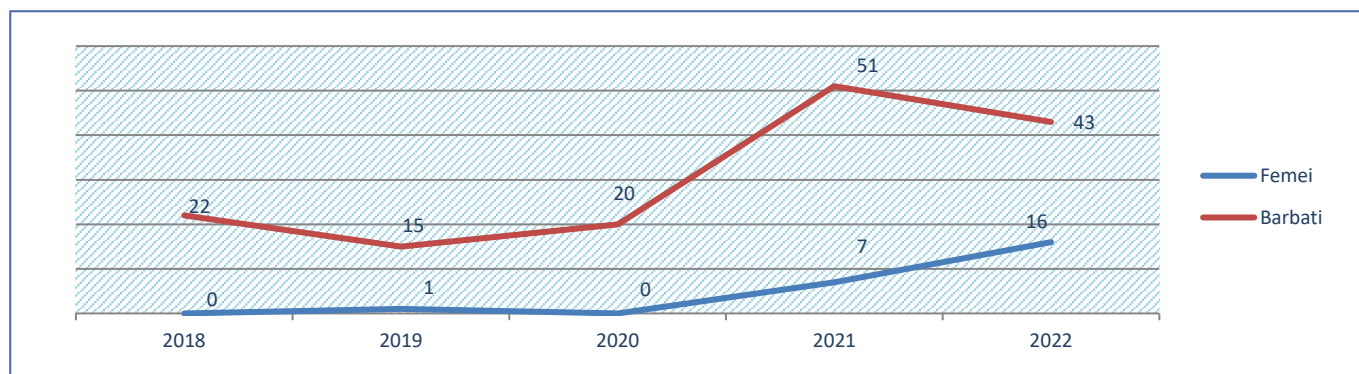
Pentru anul 2022, sau înregistrat 59 cazuri a persoanelor decedate, în urma examinării medico-legale, identificate cu prezența substanțelor narcotice, constituind 44,6% din rezultatele pozitive ale investigațiilor toxicologice ce atestă o descreștere față de anul 2021 (51,3%).

Tabelul 8. Distribuția după vîrstă și sex a cazurilor pozitive DAD conform CML, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), anul 2022

Cadavre	20 ani sau mai puțin	21-24 ani	25-30 ani	31-40 ani	41-45 ani	46 ani și mai mult
Bărbați	0	2	4	16	10	11
Femei	1	0	1	8	1	5
Tipul drogului identificat						
opium	0	0	1	2	0	1
meconină	0	0	0	1	0	0
alfa-PVP	0	1	2	5	2	1
benzodiazepine	0	1	1	8	4	4
canabis	0	0	0	0	1	0
der.acid barbituric	0	1	0	1	2	5
metadona	0	0	2	7	4	1
der.amfetamine	0	0	0	1	0	0
tramadol	0	0	0	3	0	1
heroina	0	0	0	0	0	0
antidipresiv triciclic	0	0	0	2	0	0
der.fenotiazina	0	0	0	3	0	0
dimedrol	0	0	1	3	2	1
carbamazepina	0	0	0	1	1	4
pregabalina	1	0	0	0	0	0
venfalaxina	0	0	0	0	0	1
feniramina	0	0	0	1	0	0
doxilamina	0	0	0	1	0	0

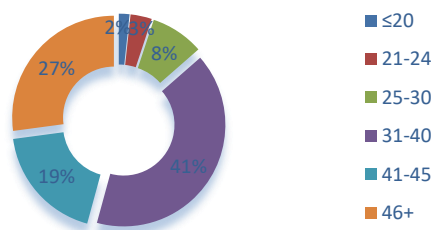
Majoritatea cazurilor persoanelor decedate cu rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice sunt în segmentul de vârstă 31-40 ani urmat de 46 ani și mai mult. Pentru anul de raportare, în contextul genului, se observă scădere în numărul bărbaților 43 cazuri (an.2021-51 cazuri) și creștere în cel a femeilor 16 cazuri (an.2021-7 cazuri).

Figura 14. Distribuția în funcție de gen a cazurilor persoanelor decedate cu rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, 2018 - 2022

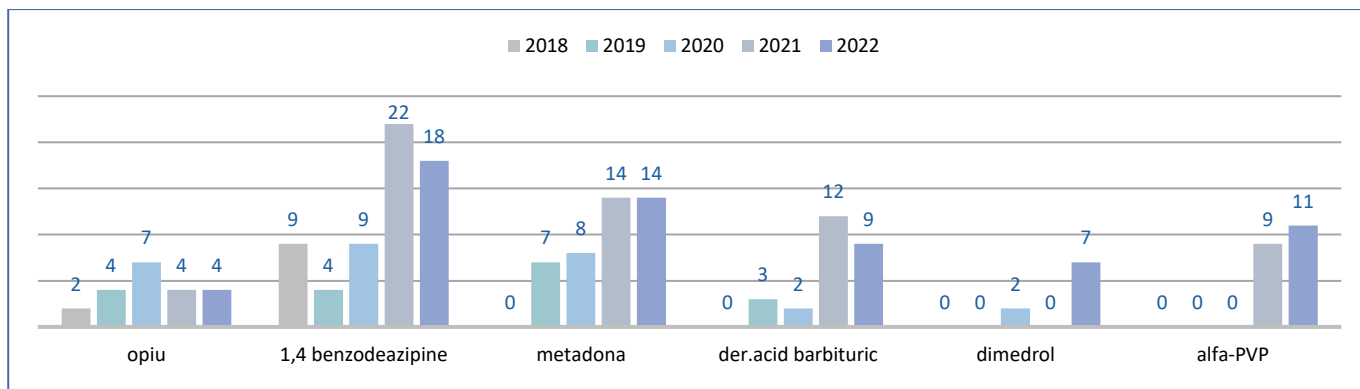
În ceea ce privește vârsta persoanelor decedate și identificate cu prezenta substanțelor narcotice se observă că din totalul cazurilor pentru anul raportat, majoritatea 34 cazuri (41%) sunt în intervalul de vârstă cuprinsă între 31-40 de ani iar în segmentul 46+ - 16 cazuri (27%).

Figura 15. Distribuția DAD, pe categorii de vârstă (număr de cazuri), 2022

Pentru anul 2022, tabloul statistic a investigației toxicologice la tipul drogului consumat în cazurile de deces, relevă că, cea mai consumată substanță rămîne a fi ca și în anul precedent benzodiazepine (18 cazuri), apoi urmează metadona (14 cazuri), alfa-PVP (11 cazuri), barbiturice (9 cazuri). (Figura 16)

Figura 16. Distribuția cazurilor de deces, în funcție de substanța detectată la examenele toxicologice, în perioada 2018-2022

Din anul 2021 între instituțiile Centrul de Medicină (CML) și Registrul general al mortalității, administrat de Agenția Națională de Sănătate Publică (ANSP), raportoare a cazurilor de deces asociate consumului de droguri se efectuează nominal validarea cazurilor. În urma procesului de validare, pentru anul 2022 din numărul total de cazuri a persoanelor decedate cu rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice drept cauza decesului prin intoxicație cu substanțe narcotice au fost constatate 15 persoane și este în descreștere față de anul de raportare 2021 – 22 persoane.

Totodată CML raportează depistarea prin investigația toxicologică a policonsumului de substanțe în 17 combinații, fiind în creștere în comparație cu anul 2021 (14 cazuri). Variațiile substanțelor combinate depistate au fost: metadon+dimedrol; metadon+dimedrol+opiu (morfin+codein); alfa-PVP+ benzodiazepine; alfa-PVP+ metadona; metadona+ benzodiazepine; tramadol+dimedrol; benzodiazepine+antidepresive; opiu (codeina) +meconina+ benzodiazepine; benzodiazepine+carbamazepina; benzodiazepine+metadon+dimedrol; dimedrol+barbiturice; barbiturice +metadona; benzodiazepine+barbiturice+tramadol+fenotiazine; benzodiazepine+metadona+dimedrol; benzodiazepine+fenotiazine.

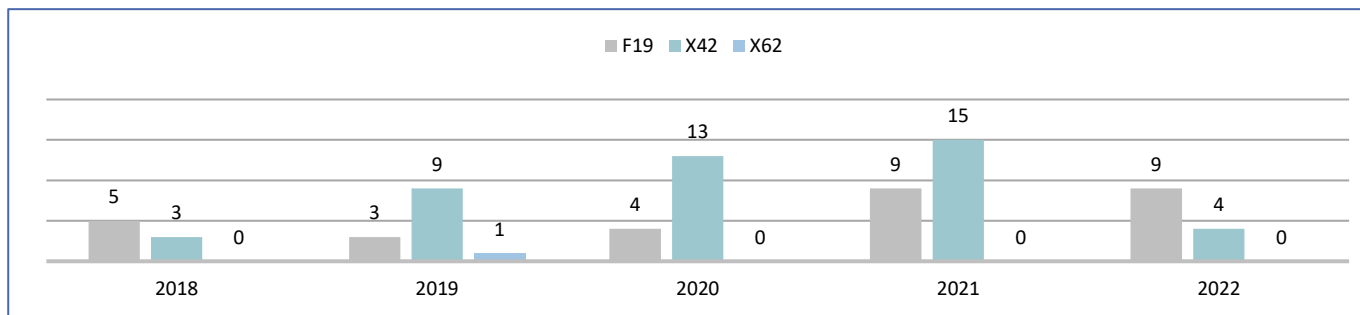
REGISTRUL GENERAL AL MORTALITĂȚII

Cazurile DAD nu sunt înregistrate într-o bază de date separată, dar ele pot fi extrase din Registrul general al mortalității (RGM). Certificatele medicale constatatoare ale decesului sunt verificate, codificate și procesate în Registrul general al mortalității din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (ANSP).

În anul de raportare, au fost înregistrate 13 cazuri DAD (12 barbati si 1 femeie) în Registrul general al mortalității, conform Clasificării Internaționale a Maladiilor, revizia X (CIM X), Figura 17. În baza datelor se înregistrează scăderea cazurilor față de anul precedent (24 cazuri). Segmentul de vîrstă a cazurilor DAD este cuprins între 25 și 82 ani.

Numărul cazurilor DAD se poate defini ca incert prin faptul că certificatele constatatoare ale decesului trebuie să fie emise, conform legii, înainte de înmormîntarea cadavrului (adică în cîteva zile de la găsirea cadavrului) iar rezultatele investigației toxicologice sunt disponibile mult mai tîrziu (în 3-4 luni), respectiv medicii nu modifică ulterior cauza morții în certificatele constatatoare ale decesului.

Figura 17. Distribuția numărului de DAD înregistrate după cauzele de deces din certificatele constatatoare ale decesului, RGM, Republica Moldova (malul drept al rîului Nistru), 2018-2022

Sursa : ANSP

SF11 - consum de opiacee

F19 - consumul drogurilor multiple și altor substanțe psiho-active

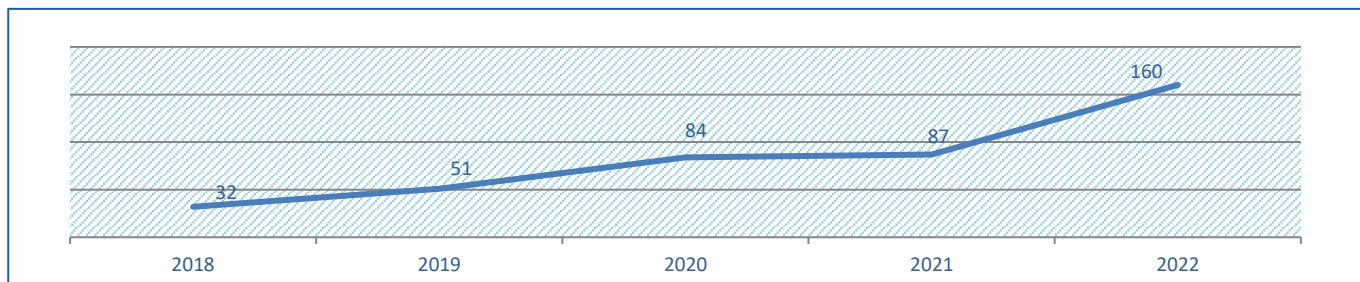
X42 - intoxicații accidentale prin sau la expunerea la narcotice și psihodisleptice (halucinogene)

X62 - Intoxicații accidentale prin și la expunere la solvenți organici și hidrocarburi halogene și emanațiile lor

Medicii narcologi raportează către IMSP Dispensarul Republican de Narcologie cazurile de deces al consumatorilor de droguri sau foștilor consumatori înregistrați odată ce acestea devin cunoscute. În termenii Uniunii Europene, aceste date ilustrează într-o careva măsură „mortalitatea generală” a consumatorilor de droguri oficial înregistrați în Republica Moldova. Începând cu anul 2011 cazurile de decese prin supradozare în rândul consumatorilor de droguri înregistrați oficial nu este raportat. Este greu de interpretat tendințele din cauza consistenței necunoscute a datelor colectate din această sursă (caracterul de completare a rapoartelor la nivel de raion).

Pe parcursul anului 2022, au fost înregistrate 160 cazuri de deces (84 cazuri a.2021) printre consumatori de droguri cunoscuți (cu elemente de examen clinic/necropsic – date de istoric medical și de anchetă elocvente), a căror cauză de deces a fost relaționată cu patologii asociate sau consecutive consumului cronic de droguri (cazuri cu așa - zisă cauzalitate indirectă).

Figura 18 . Numărul de decese din cazurile înregistrate oficial de consum de droguri, RM (malul drept al r.Nistru), anii 2018-2022

Sursa: Dispensarul Republican de Narcologie

SUPRADOZAREA ÎN RÎNDUL CONSUMATORILOR DE DROGURI, STUDIU IBBS

Potrivit rezultatelor studiului IBBS 2020 supradozarea în ultimele 12 luni are valori mai mari în localitățile de pe partea dreaptă a Republicii Moldova (Chișinău 14,6%, Bălți 16,3%) și este în creștere comparativ cu runda din 2016 pentru toate orașele intrate în studiu. Tendințele de creștere se urmăresc și în runda IBBS 2022 pentru toate locațiile, preponderent cifra mai mare este pe partea dreaptă a râului Nistru. La fel în rundă finală a studiului valorile privind supradozarea arată că peste 80% din PCID care vreodata au consumat droguri sintetice, 40% au înregistrat cazuri de supradoză.

Figura 19 . Ponderea respondenților PCID care au raportat supradozări în ultimele 12 luni%, Republica Moldova, IBBS 2016, 2020,2022

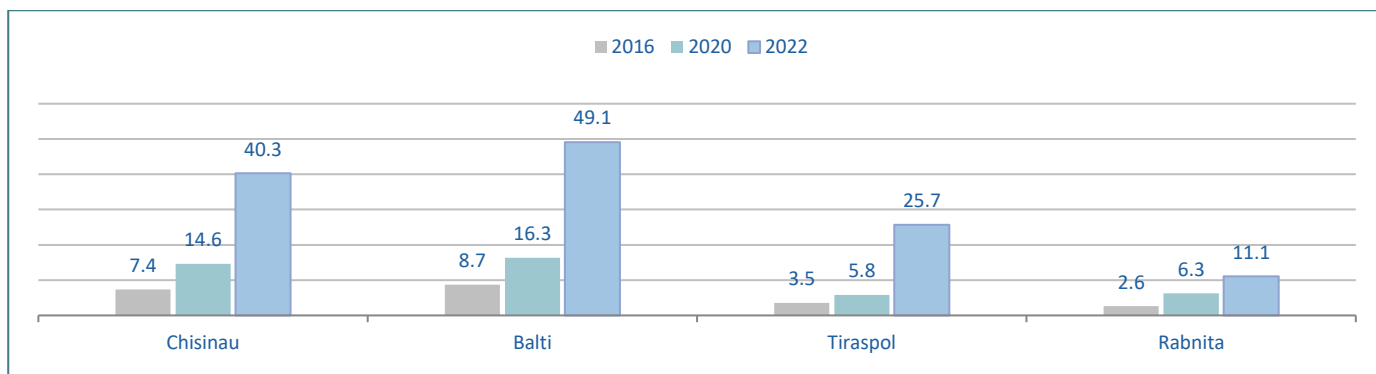
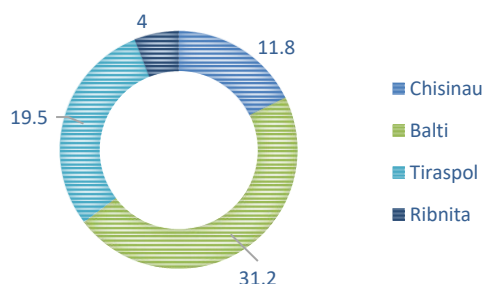

Figura 20. Ponderea respondenților PCID care au utilizat naloxona pentru sine sau pentru alți utilizatori %, Republica Moldova, IBBS 2020

Disponibilitatea și utilizarea naloxonei, de grupul PCID, prin intermediul programelor de reducere a riscului indică faptul că acest serviciu este necesar. Valorile cele mai mari de utilizare a naloxonei sunt în Bălți 31,2%, Tiraspol 19,5% urmat de Chișinău 11,8% iar cea mai mica este în Ribnița 4%.

INCONSISTENȚA DATELOR

Numărul cazuri DAD variabil între surse ar putea fi explicat de stigma socială, de complexitatea procedurilor aferente confirmării unui caz de DAD conform legislației în vigoare și de faptul că rezultatele investigațiilor toxicologice devin disponibile

mai târziu (3-4 luni după deces). În ultimul caz, medicii nu întotdeauna schimbă cauza morții în certificatul medical constatator al decesului. Încrucișarea datelor colectate între surse nu a fost efectuată. Din anul 2020, două instituții care administrează datele DAD verifică suprapunerea cazurilor.

Inconsistența datelor din sursele prezentate anterior confirmă faptul că, realitatea DAD și a supradozajilor fatale cu droguri și alte substanțe psihotrope rămâne puțin cunoscută în Republica Moldova.

În contextul celor expuse anterior sunt evidente deficiențele sistemului de investigare și înregistrare a DAD. Investigațiile toxicologice la prezența drogurilor ilegale în probele biologice ale cadavrelor examinate nu sunt obligatorii și sunt efectuate contra plată, fapt ce sporește riscul pierderii din vizor a cazurilor DAD. Efectuarea expertizei doar în cazul unor suspiciuni, cum ar fi vătămurile corporale (locuri de injectare), seringi găsite la fața locului, prafuri etc., de fapt exclude alte cazuri de DAD, la care lipsesc semnele externe de administrare a drogurilor. Capacitățile tehnice ale laboratorului toxicologic al CML și ale structurilor teritoriale ale CML oferă doar posibilitatea de analiză calitativă la principalele grupuri de droguri ilegale. Astfel, nu este disponibil suportul credibil pentru un diagnostic corect. Durata mare de timp dintre prelevarea probelor biologice și disponibilitatea rezultatelor (3-4 luni) face ca înregistrarea decesului să rămână sub alt cod al Clasificării Internaționale a Maladiilor, decât cauza stabilită de către medicul legist. Stigma socială și complexitatea procedurii legale aferente le determină pe rudele defunctului să recurgă la ascunderea cauzei reale a decesului asociat consumului de droguri.

BOLILE INFECTIOASE ASOCIATE CONSUMULUI DE DROGURI

Infecția cu HIV în Republica Moldova continuă să prezinte o problemă prioritară de sănătate; epidemia HIV se consideră concentrată în grupurile cu risc sporit de infectare, în special în rîndul consumatorilor de droguri injectabile. Primul caz HIV în Republica Moldova a fost depistat în anul 1987. În Republica Moldova setul minim de boli infecțioase de interes pentru acest indicator include HIV/SIDA și hepatitele virale B și C. De asemenea bolile sexual transmisibile, sifilis și tuberculoza sunt parte a monitorizării.

HIV

STUDII ȘI CERCETĂRI

Infecția HIV în Republica Moldova este concentrată în grupurile vulnerabile inclusiv populația PCID (consumatori de droguri injectabile). Începînd cu anul 2001 au fost efectuate șase studii de seroprevalență HIV în rîndul PCID. În ultimile cinci runde a fost aplicată aceeași metodă de analiză (RDS) care oferă posibilitatea observării prevalenței în tendință. (Tabelul 9).

Din cei care au înregistrat rezultate pozitive la HIV, aproximativ 72% au injectat vreodată droguri (IBBS22). Cazuri de comorbiditate a persoanelor HIV pozitive cu hepatite virale este de 4,4% HVB și 13 % cu HVC.

Tabelul 9. Prevalența % HIV în grupul PCID, Republica Moldova, IBBS 2012, 2016, 2020, 2022

Localitatea de colectare a datelor	2012		2016		2020		2022	
	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV	Eșantion	Prevalența HIV
Chișinău	339	8,5	362	13,9	365	8,1	300	7,3
Bălți	362	41,8	342	17,0	357	14,9	250	8,3
Tiraspol	297	23,9	334	29,1	333	23,5	250	4,7
Rîbnița	97	43,7	300	22,2	322	14,5	200	6,7

Studiile de prevalență HIV desfășurate în 2001 și 2003/2004 au aplicat metoda de eșantionare timp-locție cu testarea lavajului seringilor utilizate a beneficiarilor programelor de reducere a riscurilor. Studiul de seroprevalență HIV, desfășurat în 2007, a aplicat eșantionarea probabilistică a beneficiarilor programelor de reducere a riscurilor cu testarea mostrelor de sînge. Din runda 2009 a fost aplicată eșantionarea ghidată de respondenți (RDS) cu testarea calitativă a mostrelor de sînge.

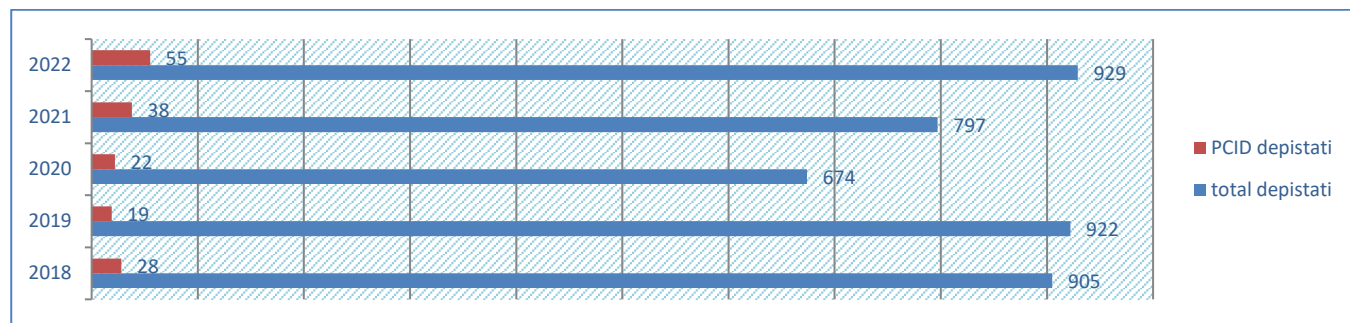
STATISTICA DE RUTINĂ

Incidența infecției cu HIV în a.2022 a constituit 29,78 cazuri (a.2021 – 25,55 cazuri) la 100 mii populație. În datele dezagregate pe teritoriile țării, pentru partea dreapta a Nistrului 27,8 cazuri (a.2010 25,5) și cele din Est 35,5 (a.2021 23,2) astfel se observă

tendința de creștere față de anul precedent de raportare. S-a înregistrat o creștere a incidenței după gen cât la bărbați 36,7 cazuri (a.2021 24,1) atât și la femei 24,3 cazuri (a.2021 15,9). Călea de transmitere heterosexuale rămâne a fi prioritară 88,5% cazuri (a.2021 88,1%) urmată prin consumul de droguri 5,5 % cazuri (a.2021 3,7%), apoi cea homosexuală 4,1 % (a.2021 3,2%), după prin transmiterea de la mamă la copil 1,7% (a.2021 2,6%).

Din totalul testelor la HIV în anul 2022 6,2%, (3,7% a.2021) din testări au fost efectuate în grupul persoanelor utilizatoare de droguri și al partenerilor lor sexuali. Din contingentul grupului în anul 2022 au fost confirmate și intrate în evidență medicală 55 persoane ce constituie creștere comparativ cu anul precedent 2021 - 38. Urmărind tendința cazurilor noi depistate în contingentul PCD se observa creștere către anul 2022 – 5,9% (2021 – 4,7%; 2020 -3,2%; 2019 – 2,0%)

Figura 21. Numărul cazuri HIV depistați, R.Moldova (malul drept râului Nistru), anii 2018-2022

Cât ține de testarea la HIV în sistemul penitenciar în anul de raportare 2022 din numărul 5586 de teste rapide HIV efectuate 86 au fost pozitive. În conformitate cu datele Direcției Medicale a Administrației Naționale a Penitenciarelor, la finele anului 2022 în sistemul administrației penitenciare se aflau în evidență 196 de pacienți HIV, dintre care 26 cazuri noi.

HEPATITELE VIRALE

STUDII ȘI CERCETARI

Pentru prima dată, un studiu de seroprevalență a virusului hepatitei C (VHC) și a virusului hepatitei B (VHB) în rândul PCDI (consumatori de droguri injectabile) a fost desfășurat în anul 2007, în rândul PCDI beneficiari ai programelor de reducere a riscurilor, fiind aplicată eșantionarea probabilistică cu testarea mostrelor de sânge la HIV, VHC, VHB. Runderile urmatoare ale studiului IBSS din anul 2009 au fost realizate prin metoda RDS (eșantionarea ghidată de respondenți cu testarea calitativă a mostrelor de sânge). Conform rezultatelor IBSS 2022, prevalența virusului hepatitei C în grupul de consumatori de droguri agregat pe locații este 44,2%, cu valori mai mari în partea dreapta a râului Nistru (Tabelul 10). Printre cei 56% din cazuri care au avut rezultate pozitive la HVC, 69% au injectat vreodată droguri (IBSS22). Republica Moldova este considerată o regiune endemică pentru hepatitele virale B și C. Imunizarea generală a nou-născuților împotriva hepatitei virale B a început în anul 1995.

Tabelul 10. Prevalența % VHC și VHB în rândul PCID, IBSS 2016, 2020, 2022 Republica Moldova

Localitatea de colectare a datelor	2016		2020		2022	
	Prevalența VHC	Prevalența VHB	Prevalența VHC	Prevalența VHB	Prevalența VHC	Prevalența VHB
Chișinău	60,4	4,9%	49,2	3,6	50,7	0,1
Bălți	41,8%	5,4%	49,1	1,2	33,6	1,4
Tiraspol	62,1%	4,0%	42,1	1,7	25,0	1,8
Rîbnița	32,7%	1,0%	63,1	10,8	27,2	11,2

STATISTICA DE RUTINĂ

Pentru anul 2022, incidența 0,16 cazuri (a.2021 0,27 cazuri) la 100 mii populație prin hepatita virală acută B și 0,49 cazuri (a.2021 0,30 cazuri) hepatita virală acută C. Relevant caracteristicilor demografice conform fișei epidemiologice, hepatitele

virale B și C au fost diagnosticate preponderent în localități rurale (opozit datelor din anul precedent când erau în cele urbane), preponderent în grupul maturi.

În scopul sporirii diagnosticului precoce și a accesului la tratamentul hepatitelor virale în rândul grupurilor cu risc sporit de infectare a fost introdusă testarea la markeri a hepatitelor (obiectiv în Programul Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D) acoperit din fondurile CNAS. În republică se realizează testarea de screening la hepatitele virale B și C cu teste rapide de diagnostic, sporind accesibilitatea populației la testare. În anul 2022 au fost testate la HVB 55688 de persoane, din care în 3,58% au fost cu rezultat pozitiv iar pentru HVC au fost testate 49554 de persoane, din care 4.42% au avut rezultat pozitiv. În conformitate cu Programul național de combatere a hepatitelor virale B, C și D și Planului de vaccinare a fost realizată imunizarea contra hepatitei virale B a persoanelor din grupurile de risc sporit de infectare. Cuprinderea vaccinală contra hepatitei virale B a grupurilor cu risc sporit de infectare în anul 2022 a avut o tendință de creștere, 97,7% comparativ cu anul 2021, respectiv 80,5%.

ALTE COMORBIDITĂȚI ASOCIATE CONSUMULUI DE DROGURI

Datele despre cazurile de tuberculoză de pe ambele maluri ale râului Nistru sînt stocate într-o bază de date electronică (SIME TB) la Institutul de Ftiziopneumologie. Începînd cu anul 2006, în fișa de colectare a datelor despre cazurile de tuberculoză a fost adăugată întrebarea despre consumul de droguri. Consumul de droguri este o practică extrem de stigmatizată și ascunsă în Republica Moldova. Astfel, pacienții de tuberculoză preferă să nu ofere informații la acest subiect. Aceasta ar putea fi o explicație de ce numărul de pacienți cu tuberculoză care au declarat consumul de droguri este atît de scăzut.

Tabelul 11. Comorbiditatea cu TB raportată, Republica Moldova, 2018-2022

Anii		2018	2019	2020	2021	2022
Număr pacienți cu tuberculoză cazuri noi și recidive		3020	2879	2253	2067	2120
Pacienți cu tuberculoză cazuri noi și recidive care au declarat consum de droguri	Număr	29	26	27	21	24
	Ponderea	0,96	0,90	1,19	1,01	1,13

Sursa: SIME TB, IFP

În anul 2022 din 2120 pacienți cu tuberculoză cazuri noi (1667) și recidive (453), 24 pacienți au declarat consumul de droguri și astfel tendința este în creștere față de anul de raportare precedent. De la 01 octombrie 2014 în RM a luat start proiectul finanțat de TB REACH/PAS „Extinderea accesului la metoda rapidă de diagnostic a tuberculozei (GeneXpert) în grupurile vulnerabile (consumatorii de droguri injectabile și persoanele fără adăpost)”. Numărul persoanelor din grupul consumatorii de droguri injectabile care au trecut screening-ul Xpert în anul 2022 este de 24 persoane.

În sistemul administrației penitenciare (ANP) este efectuată examinarea profilactică radiologică obligatorie a tuturor deținuților la intrarea în sistemul administrației penitenciare și ulterior o dată la 6 luni. Pe parcursul perioadei anului 2022 au fost realizate 9 146 de radiografii a cutiei toracice, 3 584 de probe pe microscopia tuberculozei (BAAR) și investigații prin metoda GeneXpert - 860 probe. Astfel, au fost depistate 41 de cazuri noi și 14 cazuri recidive a tuberculozei.

CORELAȚIILE SOCIALE ȘI CONSECINTELE LEGALE

PROBLEMELE SOCIALE

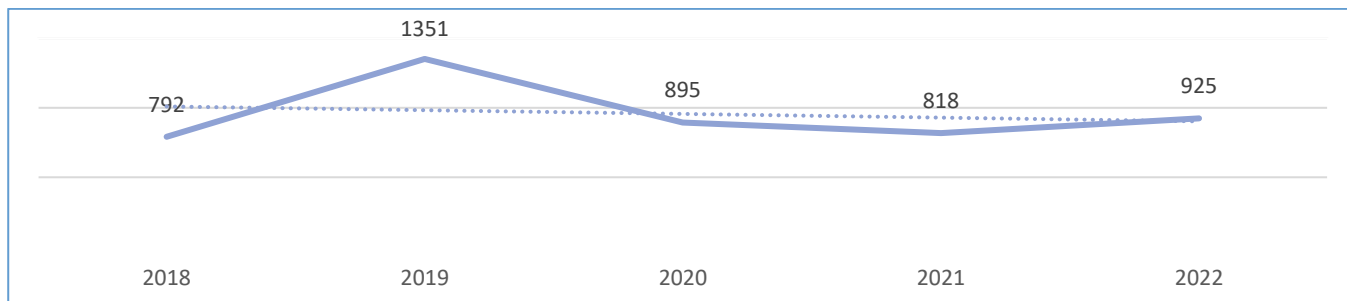
Potrivit EMCDDA, conceptul de excludere socială asociată consumului de droguri – concept dezvoltat pentru țările Uniunii Europene – este unul multidimensional. Acesta presupune practici de excludere cum ar fi, deprivarea economică sau sărăcia și consecințele lor; discriminarea socială și politică; concedierea și accesul redus la serviciile de sănătate, de educație și calificare. Excluderea socială apare ca subiect în cercetările din ultimii ani privind caracteristicile consumului de droguri și consecințele sociale, legale și pentru sănătate. Informația disponibilă cuprinde factorii socioeconomiici asociați consumului de droguri și, în special, consumul problematic de droguri, concentrat în grupuri populaționale care sunt supuse multiplelor procese de excludere, cum ar fi afilierea la o minoritate, consumul de droguri și suportarea consecințelor excluderii sociale și economice. Prevenirea discriminării consumatorilor de droguri se efectuează în baza Legii nr.121 privind asigurarea egalității din 25.05.2012, a Legii ocrotirii sănătății nr. 411-XII din 28.03.1995, a Legii nr. 263- XVI din 27.10.2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, precum și a altor legi și hotărâri de guvern. Nediscriminarea persoanelor consumatoare de

droguri în domeniul sănătății publice este prevăzută în mod expres de alin.(1) art. 17 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XII din 28.03.1995⁴, precum și de Legea nr. 263-XVI din 27.10.2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului.⁵

INFRAȚIUNI LEGATE DE TRAFICUL DE DROGURI

Pe parcursul anului 2022, pe malul drept al râului Nistru au fost înregistrate 925 infracțiuni legate de traficul de droguri (Figura 19) demonstrând un trend în creștere cu 13,08% față de 2021 .

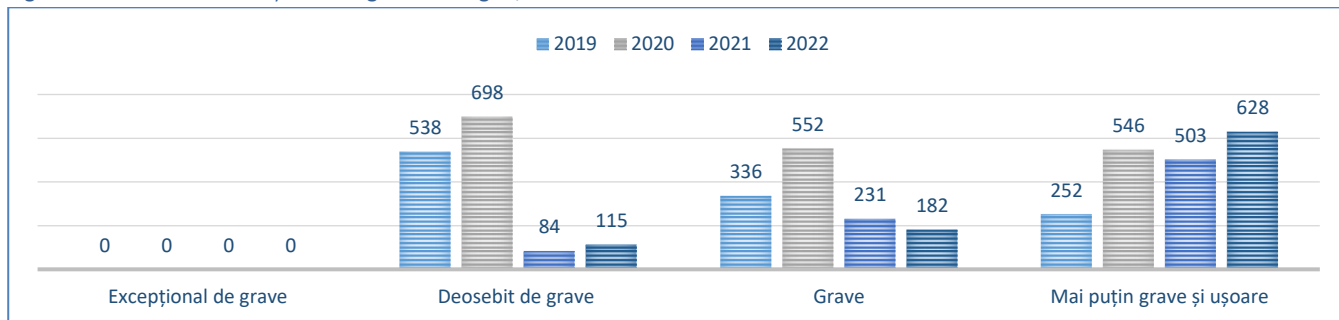
Figura 22 . Numărul de infracțiuni legate de traficul de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022

Analiza datelor infracțiunilor legate de droguri în coraport cu gravitatea infracțiunilor denotă faptul că marea parte a acestora se încadrează în categoria celor mai puțin grave și ușoare.

Pe parcursul anului 2022, numărul infracțiunilor legate de traficul și consumul ilicit de droguri, numărul cazurilor deosebit de grave au constituit – 115 infracțiuni, grave - 182 infracțiuni și mai puțin grave și ușoare au constituit - 628 infracțiuni.

Figura 23. Gravitatea infracțiunilor legate de droguri, 2019-2022

Numărul dosarelor de anchetă penală pentru infracțiuni legate de traficul și consumul de droguri pe parcursul anului 2022, intentate - 925 dosare, trimise în instanța de judecată - 573 dosare, încetate - 67 dosare, clasate - 27 dosare. Analizând activitatea desfășurată de către organele de urmărire penală în conlucrare cu oficiile Procuraturii, se atestă un trend anual stabil al activității de urmărire penală. Dosare penale intentate după tipul de drog pentru anul 2022 :

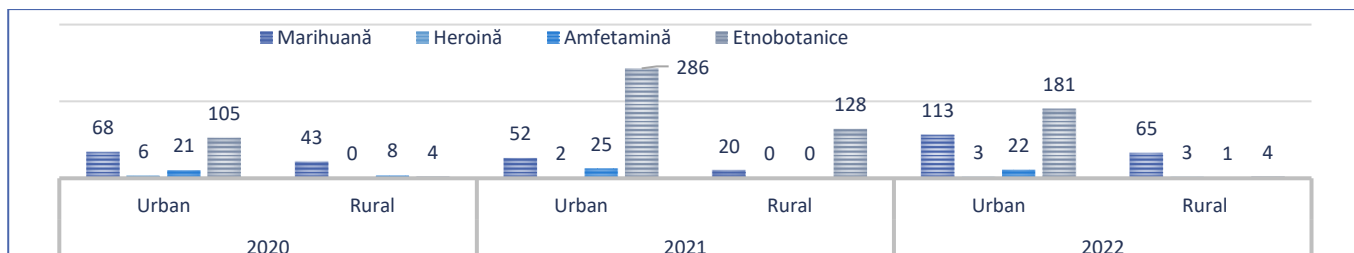
Etnobotanice ± 185 dosare,	Plante de cînepă ± 33 dosare
Marihuana ± 178 dosare,	Amfetaminele ± 23 dosare,
Medicamentoase ± 43 dosare,	MDMA ± 12 dosare
Heroină ± 6 dosare,	PVP ± 55 dosare,
Hașiș ± 2 dosare	Plante de mac ± 6 dosare,
Altele ± 382 dosare	

Datele analizate demonstrează faptul, că în cele mai multe cazuri cele mai traficate substanțe sunt etnobotanicele, urmate de marihuană, amfetamină cele mai multe cazuri fiind înregistrate în mediul urban. (Figura 22)

Figura 24. Ponderea tipului de drog pentru perioada 2020– 2022

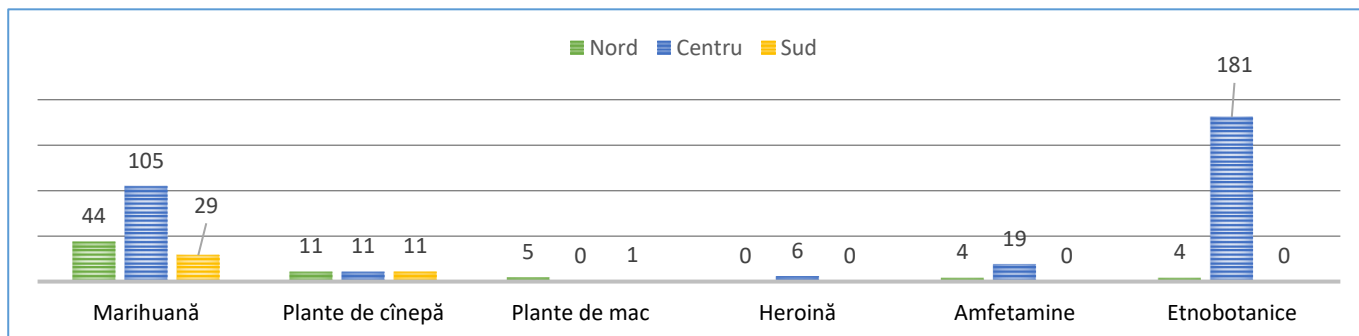
⁴ <http://www.amed.md/legea411.pdf>

⁵ http://www.sibm.md/uploads/files/lege_263-XVI.pdf

Analiza împărțirii zonale a drogurilor traficate, denotă faptul că în raioanele din zona centrală a țării este documentat traficul sporit cu etnobotanice, marihuana, amfetamine. Zona de centru se clasează pe primele poziții în ceea ce privește traficul cu etnobotanice și marihuană, urmată de zona de nord, iar în zona de sud prevalează consumul de marihuană și plante de cîneapă. (Figura 23)

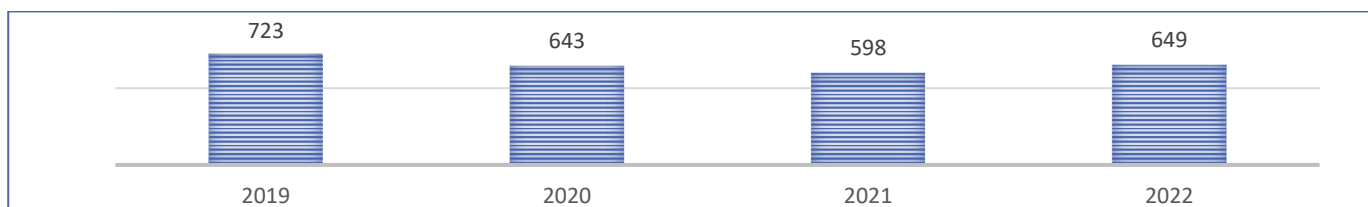
Figura 25. Împărțirea zonală (teritorială) a drogurilor traficate, 2022

Numărul cazurilor de păstrare a substanțelor narcotice cu scop de a le transmite deținuților în instituțiile penitenciare în anul 2022 au fost înregistrate 63 cazuri și sunt în creștere comparativ cu anul 2021.

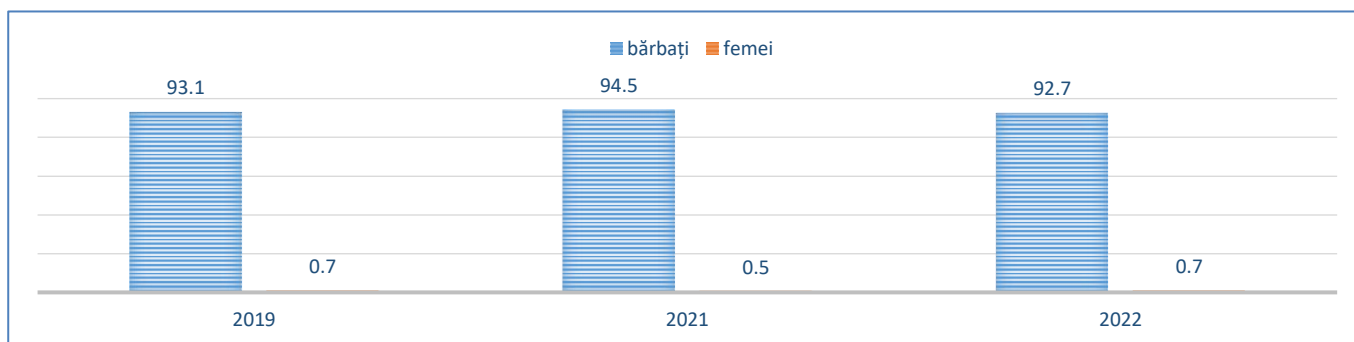
Conform datelor statistice pe parcursul anului 2022 numărul persoanelor pentru implicarea în săvîrșirea infracțiunilor legate de trafic de droguri, trimise în judecată au fost 649 persoane, ce denotă o creștere nesemnificativă față de a. 2021

Figura 26. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri trimise în judecată Republica Moldova (malul drept al r. Nistru), 2019-2022

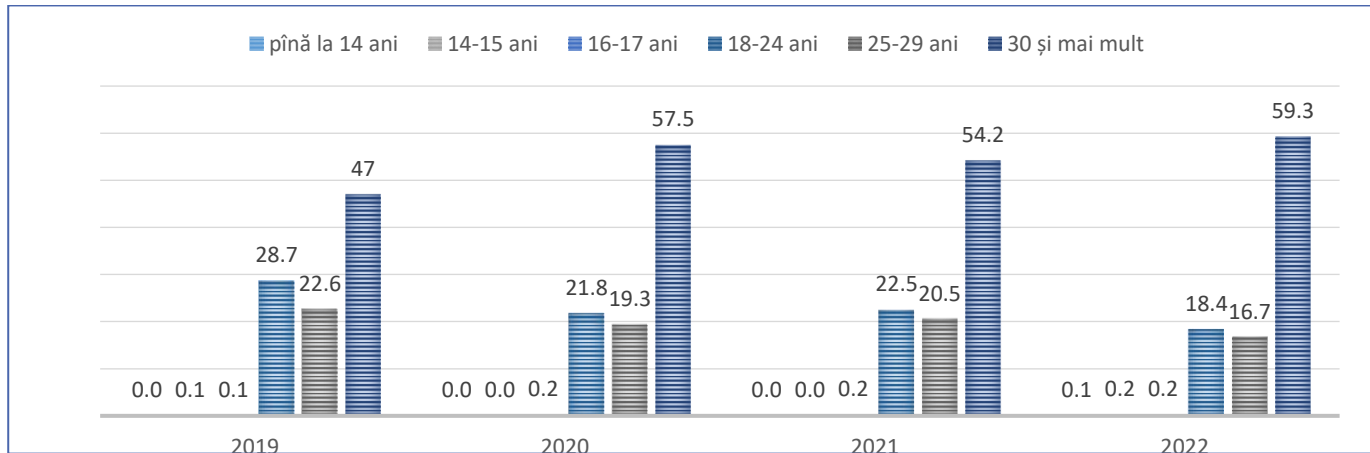
Numărul total de persoane anchetate pentru infracțiuni legate de droguri pentru anul 2022, constituie - 733. Din care femei – 53, bărbați- 680. În ceea ce privește distribuția după sex a persoanelor anchetate penal pentru trafic de droguri comparativ cu anul 2021, se atestă o descreștere a ponderii bărbaților și o creștere a ponderii femeilor (Figura 25)

Figura 27. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri %, dezagregate după sex RM (malul drept al r. Nistru), 2019-2022

Analizând circumstanțele săvârșirii infracțiunilor legate de droguri constatăm că majoritatea infracțiunilor sunt săvârșite de persoanele care sunt la prima abatere de acest gen, care nu sunt angajate în câmpul muncii dar și cele cu antecedente penale la momentul săvârșirii infracțiunii. La compartimentul distribuția pe vârste a persoanelor implicate în infracțiunile legate de traficul de droguri, grupul persoanelor în vârstă de 30 de ani și mai mult și 18-24 ani. Persoanele suspecte de săvârșirea infracțiunilor legate de droguri sunt comise în cea mai mare parte de gen masculin (Figura 26)

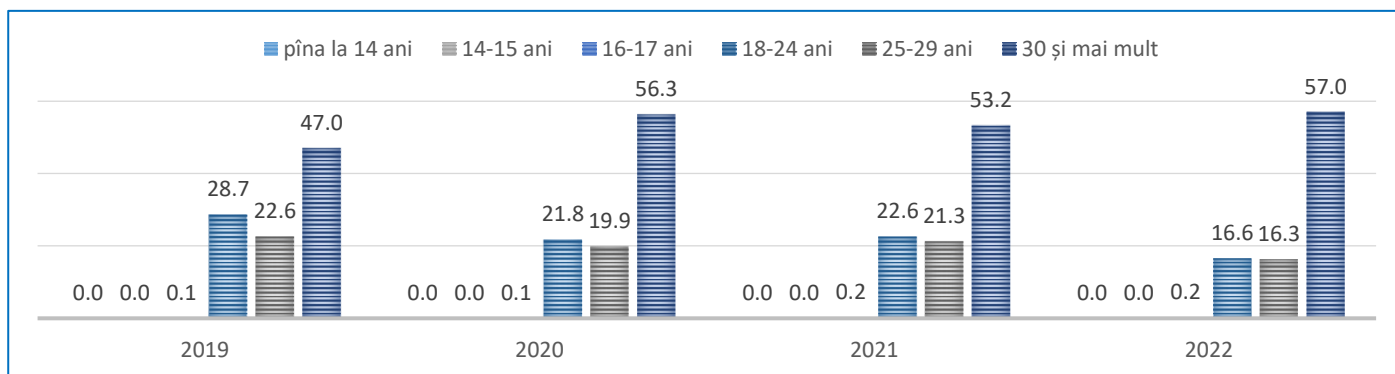
Figura 28. Distribuția după grupuri de vârstă %, persoane anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2019-2022

Sursa: MAI

Conform datelor oficiale ale Serviciului Tehnologii Informaționale al MAI s-a constatat că numărul persoanelor de gen masculin implicați în infracțiuni legate de traficul de droguri grupurile de vârstă de 30 ani și mai mult au cea mai mare pondere pe parcursul anilor 2019-2022 (Figura 27).

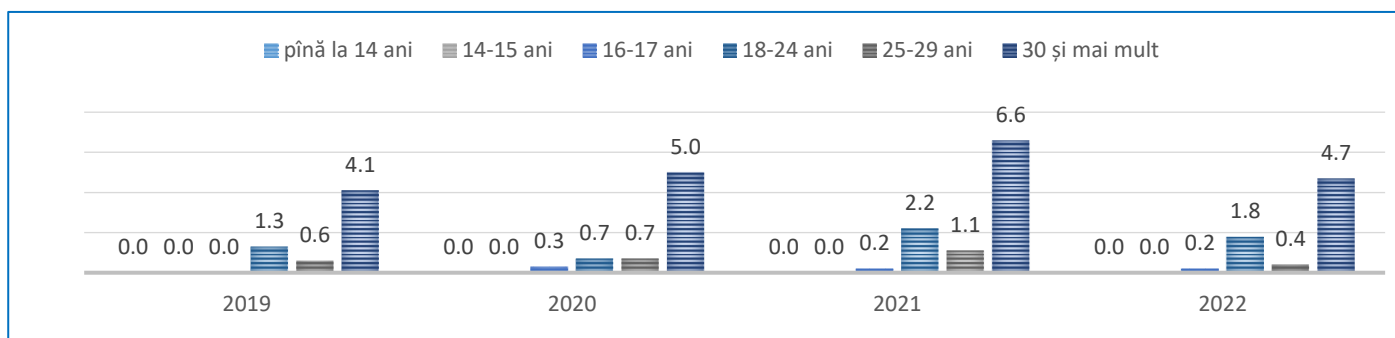
Figura 29. Distribuția după grupuri de vârstă %, persoanele de sex masculin anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2019- 2022.

Sursa: MAI

În cazul femeilor implicate în infracțiuni legate de traficul de droguri, grupul de vârstă de 30 ani și mai mult are cea mai mare pondere față de 2021, iar în grupul 18-24 an se atestă o descreștere față de anul 2022.

Figura 30. Distribuția după grupuri de vârstă %, persoanele de sex feminin anchetate pentru trafic de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2019- 2022

Sursa : MAI

În cazul persoanelor anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, conform art.217, al.1 și 217¹, al.1, majoritatea persoanelor sunt de gen masculin.

Tabelul 12. Distribuția după sex a persoanelor anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2022

	Bărbați		Femei		Total	
	nr.	%	nr.	%	nr.	%
Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	2	0,29	-	-	2	0,27
Fără scop de înstrăinare(art. 217 al. 1)	23	3,39	11	20,75	34	4,63
Total (art.217, al.1 și 217 ¹ , al.1)	25	3,67	11	20,75	36	4,91
Total persoane trase la răspunderea penală pentru comiterea infracțiunilor legate de droguri	680	100,0	53	100,0	733	100,0

Sursa: MAI

Majoritatea persoanelor (bărbați și femei) anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1) au vârsta de 30 de ani sau mai mult.

Tabelul 13 .Distribuția după grupuri de vârstă și sex, persoanele anchetate pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2022

	Bărbați		Femei		Total	
	Cu scop de înstrăinare (art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)	Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)	Cu scop de înstrăinare(art. 217 ¹ al.1)	Fără scop de înstrăinare (art. 217 al. 1)
14–15 ani	-	-	-	-	-	-
16–17 ani	-	-	-	-	-	-
18–24 ani	-	1	-	-	-	1
25–29 ani	1	1	-	-	1	2
30 ani și mai mult	1	21	-	11	1	32
Total	2	23	-	11	2	34

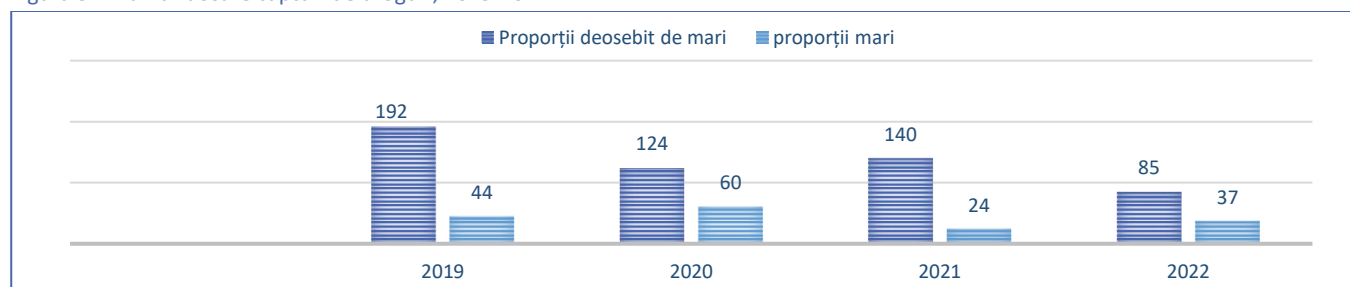
Sursa: MAI

PIAȚA DROGURILOR

SECHESTRĂRILE DE DROGURI

Conform raportului MAI, un obiectiv prioritar este - relevarea filierelor de contrabandă și punere în circulație a drogurilor ilicite. Capturile de droguri sunt calificate de experți, mai puțin ca un indicator al ofertei de droguri, poate mai degrabă ca un indicator direct al activităților de aplicare a legii în domeniul drogurilor, cu reflectarea în același timp a vulnerabilităților traficantilor. De asemenea, la capitolul depistării cantităților mari de droguri art. 217 alin. 4, lit. b (proporții deosebit de mari), pe parcursul anului 2022 s-au înregistrat 85 de cazuri iar la art. 217(1) alin. 3 lit. f (proporții mari), s-au înregistrat 37 cazuri. (Figura29)

Figura 31. Număr dosare capturi de droguri, 2019-2022

Traficul și consumul de droguri ca fenomen rămâne concentrat în zonele urbane. Datele furnizate de Direcția Antidrog privind cantitățile de droguri ilegale sechestrate pe teritoriul malului drept al râului Nistru, în perioada anilor 2017-2021, sînt prezentate în (Tabelul 14).

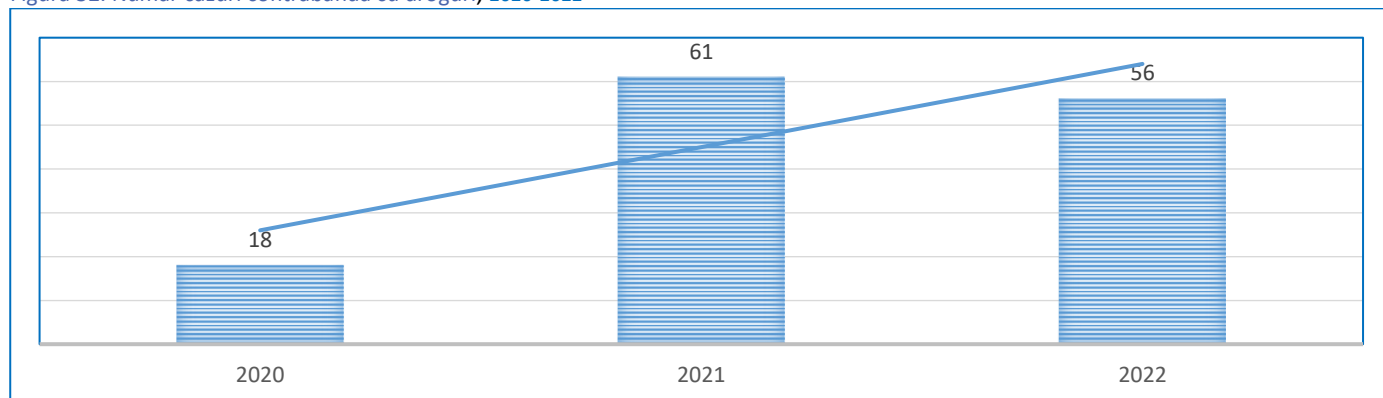
Tabelul 14. Cantitățile de droguri ilegale sechestrate, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022

	Cantități sechestrate				
	2018	2019	2020	2021	2022
Paie de mac	6kg167gr	1kg 633gr	1 kg 329 gr	1kg 197gr	2kg512gr
Marijuana	44kg 718gr	188kg 477gr	81 kg 969 gr	104kg 336gr	90kg693gr
Opium	3,94gr	1,6gr	1,48 gr	-	0,06gr
Ecstasy (MDMA)	3385pastile 6kg 938gr	9939pastile/6kg 720gr	7941pastile/5kg 747gr MDMA	-	2kg 879gr
Efedrină/Pseudoefedrină	59,6gr	-	-	0,82gr	0,367gr
Tramadol	7fiole/98pastile	-	-	122 pastile	-
Amfetamine	209gr	70,5gr	295gr	1kg 282gr	1kg 153gr
Metamfetamine	106gr(masă uscată) 136ml(masa lichidă)	16,65gr 3,2ml	1,49gr, 7ml	306gr	25,42gr
Metamfetamine racenat					0,202 gr
Plante de mac	5381 plante	3939 plante	4397 plante	7984 plante	3885 plante
Plante de cînepă	32474 plante	24109 plante	23 886 plante	9391plante	19994 plante
Heroină	79 kg 412gr/78kg 938gr	1kg 515gr	322,7 gr	218kg 493gr	2kg 0,31gr
Cocaină	5,75 gr	39gr+200gr	374,1 gr	553,8gr	414,34gr
Hașiș	29kg 900 gr	3kg 299gr	1kg 579 gr	2kg 958 gr	774,95 gr
LSD/LSD-25	6 timbre	4timbre	238 timbre	1479timbre	946 timbre
PVP	1kg 353gr	8kg 582gr	15kg 367gr	24kg 275gr	37kg615gr
Etnobotanice	2kg 355gr	647gr	63 gr	1kg 98gr	5kg379gr
Metadon	18,2gr	13,9gr/15ml	33,4 gr	7,49gr	47,179gr
Medicamentoase	1037 pastile 17 fiole	1123 pastile	1037 pastile, 3 fiole	5573 pastile	218,8gr
Morfina	-	-	-	-	0,56gr
Codeina	-	-	-	-	1,455gr
Rășină de canabis	-	-	-	-	1kg488gr
Ulei de canabis	-	-	-	-	40,39gr
DMT	--	-	-	-	1,81gr
Metilfenidat	-	-	-	-	1,611gr
Ketamină	-	-	-	-	0,139gr
Psilocin	-	-	-	-	122,7gr
Premarganat de potasiu (precursor)	-	-	-	-	2kg098gr

Sursa :MAI

Un alt fenomen legat de infracțiunile de droguri care pune presiune asupra securității statului îl constituie contrabanda cu droguri. Astfel, pe parcursul anului 2021 s-au înregistrat 67 cazuri în anul 2022 au fost înregistrate 56 cazuri de contrabandă cu droguri ceea ce atestă o descreștere nesemnificativă. (Figura 30)

Figura 32. Număr cazuri contrabandă cu droguri, 2020-2022

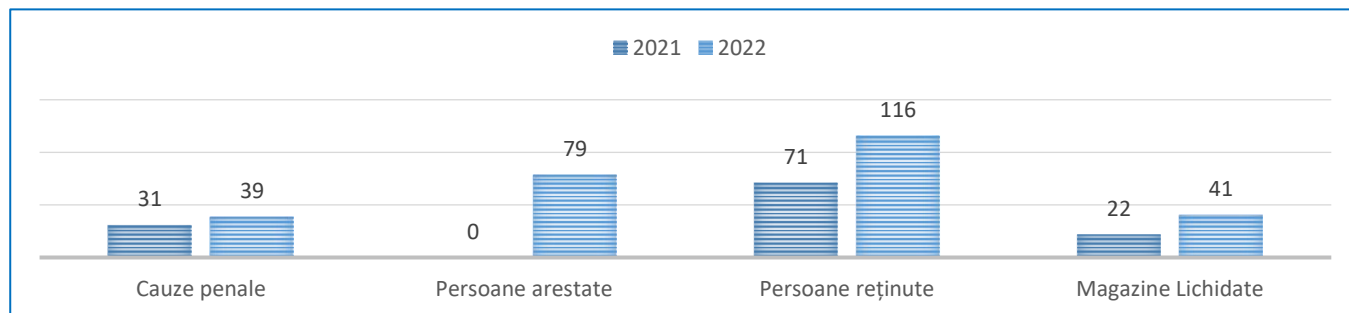
Analiza datelor privind circulația noilor substanțe psihoactive, care au devenit disponibile pentru publicul larg, reprezintă o amenințare la adresa securității. Aceste substanțe sunt procurate mai ușor și la un preț mai accesibil în comparație cu alte substanțe narcotice. Datelor privind circulația noilor substanțe psihoactive denotă efortul depus de către instituțiile de combatere a ofertei de droguri la compartimentul depistării și introducerii sub control a noilor substanțe depistate în circuitul ilicit. Însă rezultatul pe termen lung va putea fi observat pe parcurs. Ca urmare a analizei tuturor tipurilor de NPS reținute în circuitul ilegal, ponderea cazurilor constituie- 71,4% din totalul infracțiunilor legate de droguri.

Droguri ridicate din circuitul ilegal: Marijuana- 5 kg 720 gr, Ulei de cannabis-12 mg, Timbre LSD - 788 doze, Hașiș - 601 gr, PVP – 15 kg 912 gr, Mephedrone – 2 kg 167 gr, Metadonă – 202 gr, Amfetamină – 2 kg 043 gr, Pastile Extasy – 5 497 pastile, MDMA praf – 176 gr, Heroină – 1 gr, Cocaină – 611 gr, SUBUTEX 306 pastile, Fluoxetin 11 pastile, Ciuperci cu efect stupefiant - 155 gr, Ciuperci cu efect stupefiant în ciocolată 1200 gr, Tetrahidrocannabinol în țigări electronice 45 bucăți.

PREȚURILE, PURITATEA DROGURILOR

În ultima perioadă în Republica Moldova se atestă schimbarea metodei de comercializare a drogurilor și a plăților pentru drogurile procurate. Circuitul ilegal al acestora și plata pentru ele s-a transferat în mediul online. Astfel, fenomenul comercializării drogurilor în mediul online s-a început prin folosirea aplicațiilor VIBER și TELEGRAM instalate pe telefoanele mobile iar achitarea pentru drogurile procurate se efectua prin intermediul terminalelor de plată electronice QIWI și B PAY. Ca urmare a dezvoltării acestui flagel organizatorii pe parcursul anului 2020 au întreprins măsuri noi de îmbunătățire și securizare a activităților ilegale în așa mod efectuându-se transferul activităților ilegale din mediul online deschis (platforma LEGALIZER) în mediul DARKNET, iar în ultima perioadă s-a efectuat transferul activităților ilegale pe platforma criptată HYDRA, iar achitarea pentru drogurile procurate se efectuează prin monede virtuale (BITCOIN, LITECOIN, ETHERIUM, etc.,). Informația cu privire la prețul drogurilor ilegale este obținută de MAI din rapoartele confidențiale ale informatorilor, din cunoștințele dobândite în cadrul acțiunilor operative, precum și din observațiile personale în timpul activităților sub acoperire. Prețurile drogurilor ilegale de pe piața Republicii Moldova nu au înregistrat schimbări esențiale în anul 2020. Cu referire la anul 2022, fenomenul dat s-a menținut în continuare, au crescut numărul cazurilor și a capturilor de droguri comercializate în mediul online cu utilizarea diferitor aplicații și sisteme informaționale. Activitățile desfășurate în anul 2022 s-au axat în special pe depistarea timpurie, lichidarea magazinelor online și reținerea persoanelor implicate (Figura 31)

Figura 33. Combaterea comerțului online cu droguri, anii 2021-2022

Tabelul 15. Variațiile prețurilor de distribuție pe piața drogurilor ilegale, Republica Moldova 2020-2022

Tipul drogului	Prețul mediu		
	2020	2021	2022
1ml extract de opiu	-	-	-
100g de marijuana	MDL 1000	MDL 2200	MDL 2200
1 pastilă de Ecstasy (MDMA)	MDL 240-400	MDL 300-500	MDL 300-500
1 gr de heroină	MDL 4000	MDL 4000	MDL 4000
1 gr de cocaină	MDL 2400	MDL 3000	MDL 3000
1 gr de hașiș	MDL 200	MDL 300	MDL 300
100gr de paie de mac	MDL 500	-	-
1 marcă LSD	MDL 250	MDL 250	MDL 250
1 gr de amfetamin	MDL 600-800	MDL 600-800	MDL 600-800
1 gr de metanfetamin	MDL 600	MDL 600	MDL 600
1 pastilă medicamentoase	≈ MDL 20	≈ MDL 20	≈ MDL 20
1 gr PVP	MDL 500-600	MDL 500-600	MDL 500-600
1 pastilă subutex	MDL 500-800	MDL 500-800	MDL 500-800
100gr de etnobotanice	MDL 700	MDL 700	MDL 700
20ml de metadon	MDL 250	MDL 250	MDL 250

Sursa: MAI

STRATEGIILE NAȚIONALE DE REDUCERE A CERERII DE DROGURI

PROGRAME SCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE

Măsurile orientate spre prevenirea consumului de droguri în rândurile elevilor și educația extrașcolară sînt prevăzute în Legea Republicii Moldova nr. 713 din 6 decembrie 2001 „Privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope”.

Acțiunile practice sunt stabilite în Planul Național de acțiuni parte componentă a Strategiei Naționale Antidrog. Prioritatea principală a acestora constă în stoparea creșterii/reducerea consumului de droguri în societate, în special printre minori și contribuirea la stoparea creșterii/diminuarea consumului de droguri ilegale injectabile. În scopul sensibilizării, educare și

prevenirii consumului de droguri sunt lansate campanii naționale, o serie de activități educaționale, informaționale și de colaborare: prelegeri în instituțiile școlare și superioare de învățământ, seminare de instruire, seminare informative desfășurate în școli, instituții superioare de învățământ pe teme de interes legate de prevenirea traficului și consumului de droguri sau teme conexe. În instituțiile de învățământ primar și secundar general, prevenirea consumului de droguri, alcool și tutun se realizează continuu, prin intermediul Curricula, cat si la disciplinele obligatorii și opționale.

Conceptul subiectelor au scopul dezvoltării competențelor necesare elevilor pentru autocunoaștere, autoacceptare, pentru un mod de viață sănătos și independent, în devenirea lor ca cetățeni informați, activi și integri, care ar putea relaționa deschis și liber, demonstrând responsabilitate în luarea deciziilor de carieră și dezvoltarea personală pe parcursul întregii vieți, formarea unui comportament responsabil pentru viața și sănătatea proprie și a celor din jur.

Ministerul Educației și Cercetării în comun cu Ministerul Sănătății desfășoară campanii de informare pe subiecte de sănătate (prevenirea ITS, HIV, abuz de alcool, tutun și droguri) în cadrul Centrelor de medicină preventivă, clinicile de servicii prietenoase tinerilor, licee, școli profesionale prin distribuirea materialelor informative și oferirea de consultații gratuite copiilor și tinerilor în cadrul liceelor, școlilor profesionale.

REDUCEREA RISCULUI ASOCIAT CONSUMULUI DE DROGURI

„Programul Internațional de Reducere a Riscurilor” consideră reducerea riscurilor ca o „abordare pragmatică și umanistă în diminuarea consecințelor negative individuale și sociale, asociate consumului de droguri, în special riscul de infectare cu HIV. Ea încearcă să diminueze problemele asociate consumului de droguri, prin metode care să protejeze demnitatea, umanitatea și drepturile omului în cazul persoanelor care consumă droguri. Programele de reducere a riscurilor prestează o gamă de servicii care să permită atingerea obiectivelor sale. Schimbul de seringi și tratamentul de substituție sunt cele mai eficiente intervenții de reducere a riscurilor consumului de droguri. Din anul 2018 se implementează proiect de distribuire a materialelor (seringi, prezervative, etc) prin intermediul rețelelor de farmacii, pe care consumatorii le pot accesa prin intermediul unui card magnetic. Prin serviciul clinicii mobile sînt prestate și alte servicii de suport pentru consumatorii de droguri, cum ar fi educația pentru sănătate, informații despre riscurile consumului de droguri, testarea HIV și screening-ul infecțiilor cu transmitere sexuală, consiliere psihologică, precum și referire la serviciile medicale. Prin prestarea serviciilor accesibile care răspund nevoilor consumatorilor de droguri, programele de reducere a riscurilor adesea servesc drept un punct semnificativ de contact care poate conecta consumatorii de droguri cu altă comunitate, cu resursele de servicii medicale și sociale”. Implementarea programelor de reducere a riscurilor, au devenit verigi importante în activitatea de profilaxie a răspîndirii infecției HIV, a altor infecții transmisibile prin sînge sau pe cale sexuală și a altor prejudicii asociate consumului de droguri injectabil, referire la alte servicii specializate etc. Aceste programe asigură consumatorii de droguri cu echipament steril, mijloace individuale de protecție și lichidarea sigură a echipamentului de injectare utilizat. În Republica Moldova programele de reducere a riscurilor au demarat în anul 1997 și sînt active pînă în prezent.

DESCRIEREA INTERVENȚIILOR

Programele de Reducere a Riscurilor sau schimb de seringi sunt implementate pe ambele maluri ale Nistrului și în toate instituțiile penitenciare de pe malul drept și malul stîng. Pachetul de servicii acordate includ și serviciile gender specifice pentru femei și adolescenți, managementul supradozărilor, eliberarea Naloxonei și diversificarea modalității de acordare a serviciilor de prevenire: la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren, prin rețeaua de farmacii, prin intermediul unităților mobile. Aceste servicii au fost realizate exclusiv din sursele Fondului Global.

Serviciile oferite în cadrul proiectului

- ✓ schimbul de seringi (la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren, prin farmacii, unități mobile);
- ✓ distribuirea de prezervative (la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren, prin farmacii, unități mobile);
- ✓ informarea, educarea și consilierea de la egal la egal (la punctul de schimb de seringi, prin intermediul lucrătorilor în teren, prin farmacii, unități mobile);
- ✓ distribuirea materialelor informaționale;
- ✓ organizarea grupurilor de suport reciproc;
- ✓ consilierea și referirea la CTV pentru HIV și hepatite;
- ✓ testarea comunitară cu utilizarea testelor rapide la HIV și acompaniere la instituțiile medicale de profil pentru confirmarea diagnosticului și încadrarea în tratament la necesitate;
- ✓ consilierea, referirea și însoțirea la tratament de substituție cu opiacee;

- ✓ consilierea, referirea și însoțirea la servicii medicale specifice pentru hepatite, TB, ITS, ARV;
- ✓ activităților de instruire în vederea reducerii riscurilor pentru CDI și pentru partenerii lor sexuali pentru adoptarea comportamentelor fără risc - folosirea echipamentului steril de injectare și utilizarea de prezervativ;
- ✓ profilaxia supradozajilor;
- ✓ eliberarea Naloxonei;
- ✓ servicii gender-specifice, inclusiv consultații medicale, investigații și tratament;
- ✓ consiliere juridică, psihologică, pentru asistență socială;

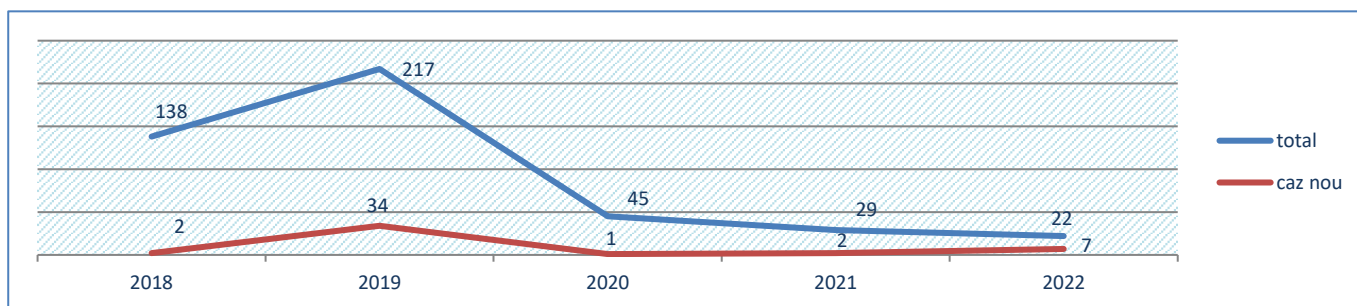
Toate activitățile sunt implementate în sectorul civil și în instituțiile penitenciare.

INTERVENȚIILE IN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

ASISTENȚA PENTRU CONSUMATORII DE DROGURI DIN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

În cadrul serviciului medical al Administrației Naționale Penitenciare (ANP), pentru perioada anului 2022, conform art.103 al Codului Penal au fost înregistrați total 22 deținuți din care 7 cazuri noi (a.2021, 29 deținuți).

Figură 34. Număr cazuri condamnați, cumulative și noi, conform art.103, 2018-2022, RM

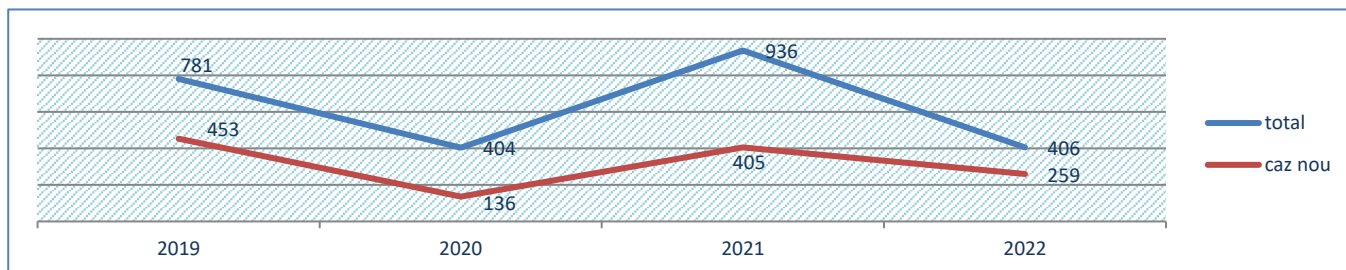

Activitatea în acest domeniu este în corespundere cu Regulamentul privind modul de testare alcoolică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobat prin HG nr.296 din 16.04.2009, Examinarea deținutului suspectat pentru consum de droguri se face la cererea reprezentanților serviciului de securitate, regim și supraveghere adresată medicului din serviciul medical al instituției penitenciare. Din cauza lipsei testelor paraclinice pentru identificarea drogurilor în lichidele biologice, constatarea stării de ebrietate poate fi efectuată doar în baza semnelor clinice fără aprecierea naturii ei. Respectiv, frecvent se efectuează însoțirea deținutului în instituțiile narcologice civile pentru constatarea stării de ebrietate narcologică.

Infracțiunile stabilite în articolul 217 din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 fac parte din categoria „infracțiunilor contra sănătății publice și conviețuirii sociale” și necesită o abordare sub aspect medical, și nu penal în cazul consumatorilor de droguri.

Numărul celor condamnați în baza articolului 217-219 CP în perioada anului 2022 este de 406 (936 cazuri în 2021) în total din care 259 cazuri noi (405 cazuri în 2021).

Figură 35. Număr cazuri condamnați, total și noi, conform art.217-219 CP, 2019-2022, RM

Pe parcursul anului 2022, serviciile din domeniu au realizat un șir de intervenții printre care: percheziții, activități de investigație și acțiuni de prevenire. Astfel, au fost efectuate 15102 percheziții (2021-12107 percheziții), din care: planificate 7291 și inopinate 7811. La punctele de trecere și control, cât și la edificiile de pază a instituțiilor penitenciare, au fost realizate măsuri de regim, în rezultatul cărora au fost reținute persoane civile, care au încercat să introducă obiecte și substanțe interzise spre folosire de

către condamnați. Astfel numărul cazurilor de circulație ilegală de droguri (art.322 CP) în perioada de raportare sau înregistrat 142 cazuri în total (86 cazuri în 2021) dintre care în penitenciar 64 cazuri (39 cazuri în 2021) și prin punctele de trecere de control 78 cazuri (47 cazuri în 2021). Numărul cazurilor de transmitere sau tentative de transmitere de substanțe interzise (art.342, 354 CC) prin edificiu paza au constituit 7 cazuri (77 cazuri în 2021).

Din cele 6 cazuri (2021-65 cazuri) suspecte de consum pe teritoriul penitenciarului sau confirmat zero cazuri (2021-7 cazuri). În contextul asistenței medicale, serviciul medical al ANP poate oferi un tratament de dezintoxicare în cazul sindromului de abstenență. Severitatea sindromului de abstenență determină și locul unde este oferită dezintoxicarea (la nivelul instituției de detenție sau cu deplasare la spitalul penitenciar cu destinație republicană nr. 16 Pruncul).

Conform datelor ANP pe parcursul anului 2022 au fost incluși 126 beneficiari noi (118 bărbați și 8 femei) în farmacoterapie dintre care cazuri noi 63 bărbați și 1 femeie. Criteriile de admitere în TSO a deținuților dependenți de droguri sunt identice cu cele din sectorul civil. Începând cu anul 2009, la ieșirea din instituțiile penitenciare, pacienții care se află în farmacoterapie primesc un extras semnat, care indică durata participării în program, doza zilnică și data de administrare a ultimei doze. Cu acest extras, pacientul este transferat pentru continuarea farmacoterapiei în sectorul civil. Pentru optimizarea și sporirea eficienței procesului de pregătire pentru eliberarea din detenție, a fost demarat Programul cu privire la pregătirea condamnaților pentru eliberarea din detenție pe sfârșit de termen și condiționat înainte de termen. Pe parcursul anului 2022, la Programul de pregătire pentru liberare a deținuților conform sfârșitului de termen au participat 242 deținuți (2021-381 de deținuți), iar la pregătirea pentru liberare condiționată înainte de termen – 361 deținuți (2021-521 participanți). Scopul programului este de a informa și a învăța condamnații să soluționeze problemele cu care se confruntă în urma eliberării din detenție și de a se reintegra cu succes în societate, demonstrând un comportament prosocial.

În instituțiile penitenciare pe parcursul anului 2022 au fost implementate Programul psihosocial pentru depășirea dependenței de substanțe psiho-actives și modului infracțional de viață unde au fost incluși 161 participanți și Programul de reabilitare psihosocială a persoanelor consumatoare de droguri cu 212 participanți. În conformitate cu prevederile Instrucțiunii cu privire la grupa de risc (ordinul DIP nr. 466 din 29 decembrie 2015) a fost acordată asistența psihologică deținuților care prezintă risc sporit de pericolozitate, vulnerabilitate sau dependență. În evidența „grupului de risc”, în funcție de problemele și necesitățile identificate, pe parcursul anului 2022 psihologii au inclus 691 deținuți, inclusiv pentru 229 persoane a fost asigurată asistența legată de dependența de droguri.

STANDARDE

Standardul de asistență psihosocială a consumatorilor de droguri oferă obținerea echității, continuității acordării de asistență adresate consumatorilor de droguri și se bazează pe experiența acumulată. Sistemul de asistență a consumatorilor de substanțe psihoactive include câteva componente sau arii de intervenție, aflate în legătură cu stadiile distincte ale adicției, cum ar fi în cazul urgențelor sau al necesității asistenței imediate, tratamentul și asistența dependenței în sine sau reintegrarea socială. În toate cazurile, intervențiile terapeutice se desfășoară într-o anumită unitate, integrată operațional cu alte unități în care se desfășoară intervenții generale, de specialitate și specifice, posibil și cu serviciile sociale sau comunitare.

În protocolul clinic național „**Tulburări mentale și de comportament legate de consumul de opiacee**” se găsesc recomandările metodice pentru lucrătorii medicali privind terapia de substituție cu scopul de ameliorarea sănătății publice, abandonarea consumului intravenos de droguri printre tineret, micșorarea riscului de îmbolnăviri prin hepatite virale și prin infecția HIV/SIDA printre consumatorii de droguri, profilaxia infecției. Pentru integrarea operațională a intervențiilor specifice este aprobat și revizuit o dată la doi ani

„Standardul de reducerea a riscurilor asociate consumului de droguri injectabile și de asistență psihosocială consumatorilor de droguri” fiind un sistem de asistență ce reprezintă o combinație de intervenții terapeutice, sub forma unui conținut, acoperind tot spectrul de servicii (centre, programe, servicii, tipuri de asistență...) disponibile pentru consumatorul de substanțe psihoactive în concordanță cu nevoile acestuia și într-o perioadă de timp dată; ca și totalitatea serviciilor oferite subsecvent pe parcursul evoluției tulburării datorate consumului. Din 2007 pe întreg teritoriul republicii a început activitatea Serviciului de Consiliere și Testare Voluntară pentru toată populația, inclusive din grupurile de risc, iar în anul 2013 a fost aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr.1162 din 18.10.2013 „Cu privire la aprobarea **Standardului „Consilierea și testarea la HIV a grupurilor vulnerabile cu utilizarea testelor rapide în cadrul organizațiilor non-guvernamentale”**”.

Scopul standardului: asistarea prestatorilor de servicii CTV în dezvoltarea și extinderea CTV pentru populația cu risc sporit de infectare prin descrierea și definirea algoritmului de CTV, principiilor și cerințelor față de aceste servicii.

Standardul de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire HIV în mediul populațiilor cheie, inclusiv a tinerilor din aceste grupuri, în continuare standard de organizare și funcționare, constituie o componentă ce asigură calitatea unui serviciu public de sănătate acordat și include ansamblul normativelor de calitate în furnizarea serviciilor de utilitate publică, stabilite prin acte normative.

În anul 2022 a fost aprobat Protocolul clinic național **”Tulburări legate de consumul de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare la adulți și adolescenți”**.

ALTERNATIVELE DETENȚIEI PENTRU PERSOANELE DEPENDENTE DE DROGURI CARE AU COMIS INFRAȚIUNI

Criminalitatea legată de droguri, prin consecințele sale de ordin social, economic, medical, cultural și politic cauzează prejudicii considerabile nu numai intereselor de stat, dar și celor ale societății, ale multor persoane particulare, atentează la viața și sănătatea cetățenilor, influențează în mod demoralizator asupra conștiinței și comportamentului oamenilor.

Codul Penal al Republicii Moldova prevede un capitol aparte intitulat: „Infrațiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale”, în care sunt desemnate articolele care prevăd pedeapsa cu amendă, munca neremunerată în folosul comunității, închisoarea și privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen stabilit de instanța de judecată. Astfel, categoriile de infracțiuni cuprinse în art.217-219 prevăd pedepsele descrise mai sus conform gradului de gravitate, determinat de instanță. Legislația procesual-penală a Republicii Moldova prevede posibilitatea aplicării unui cerc divers de măsuri preventive, care să constituie alternative la detenție și în cazul incriminării unor infracțiuni grave, deosebit de grave etc. Reieșind din reticența aplicării unor măsuri non-privative de libertate, se impune studierea suplimentară a cauzelor și totodată identificarea soluțiilor ce ar impulsiona asigurarea deplină a principiului de cercetare a persoanei suspectate primordial în condiții de libertate, în special în cazul unor categorii de subiecți mai vulnerabili. Pentru facilitarea reintegrării sociale a persoanelor aflate în conflict cu legea, în Republica Moldova s-a introdus monitorizarea electronică, fiind reglementată prin Legea nr.138 din 03.12.2015. Persoanele dependente de droguri care au săvârșit infracțiuni pot fi trimise pentru tratament obligatoriu de dezintoxicare ca urmare a hotărârii instanței de judecată. Statul ar trebui să dezvolte o serie de alternative pornind de la reducerea totală a pedepsei penale pentru consum de droguri și aplicarea unor pedepse mai mult contravenționale sau cele care nu privează persoana de libertate, cum ar fi: munca neremunerată în folosul comunității, anumite acțiuni de voluntariat, arestul la domiciliu, programe de tratament și reabilitare. Organizațiile de profil din Moldova își propun o altă abordare privind problema consumului de droguri:

1. schimbarea legislativă și 2. scheme de referire în care să se implice poliția locală prin informarea despre existența serviciilor de reabilitare oferindu-i posibilitatea de alegere. La modul practic, astăzi, statul achită mult mai mult pentru încarcerarea unei persoane care consumă droguri, decât ar încadra-o în servicii de reabilitare.

În anul 2022 a demarat elaborarea Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și Codului contravențional). În procesul de elaborare și promovare a proiectului de lege, au fost analizate contribuții recepționate de la mai multe autorități și societatea civilă cu desfășurarea mai multor consultări publice, fiind implicat un expert în domeniu, asigurând astfel consecvența conceptuală a modificărilor operate, inclusiv prin prisma standardelor europene din domeniu.

LISTA TABELELOR

Tabelul 1. Situația socio-economică, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2022.....	6
Tabelul 2. Cantități de droguri în listele substanțelor stupefiante și psihotrope și ale precursorilor supuse controlului, anul 2022.....	13
Tabelul 3. Numărul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri în Republica Moldova, conform bazei de date a DNR.....	30
Tabelul 4. Ponderea tip drog consumat, cazuri noi de consum de droguri, cu și fără dependență, DNR, 2021, 2022.....	31
Tabelul 5. Numărul dependenți de droguri în tratament de reabilitare, malul drept la râului Nistru, 2018-2022.....	32
Tabelul 6. Numărul de consumabile distribuite în grupurile cu risc sporit de infectare HIV (PCDI, LSC și BSB, Deținuți), 2018-2022.....	34
Tabelul 7. Numărul cazuri de investigații toxicologice conform CML, malul drept al râului Nistru), 2018—2022	35
Tabelul 8. Distribuția după vîrstă și sex a cazurilor pozitive DAD conform CML, (malul drept al râului Nistru), anul 2022.....	35
Tabelul 9. Prevalența % HIV în grupul PICID, Republica Moldova, IBBS, 2012, 2016, 2020, 2022	39
Tabelul 10. Prevalența % VHC și VHB în rîndul PCDI, IBBS 2012, 2016, 2020, 2022 Republica Moldova.....	40
Tabelul 11. Comorbiditatea cu TB raportată, Republica Moldova, 2018-2022.....	41
Tabelul 12. Număr caz după gen anchetate penal pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic, (MDN), 2022.....	45
Tabelul 13 .Numărul cazurilor anchetate pentru cultivarea plantelor cu conținut narcotic după vîrstă/gen, 2022.....	45
Tabelul 14. Cantitățile de droguri ilegale sechestrate, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022.....	46
Tabelul 15. Variațiile prețurilor de distribuție pe piața drogurilor ilegale, Republica Moldova 2020-2022.....	48

LISTA FIGURILOR

Figura 1. Cele mai injectate droguri pe parcursul ultimei luni, %, IBBS 2020.....	24
Figura 2. Tip de drog consumat pe cale neinjectabila pe parcursul ultimei luni, %, IBBS 2022.....	24
Figura 3. Consum de canabis, rășină de canabis, marijuana, hașiș pe parcursul ultimei luni, IBBS, %.....	25
Figura 4. Consum de heroină, mac (shirca), pe parcursul ultimei luni, IBBS, %.....	26
Figura 5. Consum de amfetamine, metamfetamine, ecstasy, pe parcursul ultimei luni, IBBS, %	26
Figura 6. Consum SNPP pe cale injectabilă/neinjectabilă, pe parcursul ultimei luni, toate localitățile, IBBS 2020, 2022%	27
Figura 7. Policonsum (mix de substanțe), pe parcursul ultimilor 6 luni, toate localitățile, IBBS 2020, %	27
Figura 8. Distribuția cazurilor noi înregistrate de consum de droguri, (malul drept al râului Nistru), 2018-2022	30
Figura 9. Număr persoane, caz nou in tratament de dezintoxicare în condiții de staționar, (malul drept al râului Nistru), 2018-2022.....	31
Figura 10. Numărul persoane noi/cumulativi aflați în tratamentul de substituție, (malul drept al râului Nistru), 2018-2022.....	32
Figura 11. Număr total al deținuților,consumatori de droguri, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2018-2022.....	33
Figura 12. Numarul consumatorilor de droguri în tratament, în penitenciar, (malul drept al râului Nistru), 2020-2022.....	33
Figura 13. Tratament pentru dependență de droguri, IBBS 2020, %.....	34
Figura 14. Distribuția de gen a cazurilor persoanelor decedate cu rezultate pozitive ale investigațiilor toxicologice, 2018 – 20.....	36
Figura 15. Distribuția DAD, pe categorii de vârstă (număr de cazuri) în anul 2022.....	36
Figura 16. Distribuția cazurilor de deces, în funcție de substanța detectată la examenele toxicologice, în perioada 2018-202.....	37
Figura 17. Numărul DAD înregistrat in certificatele constatatoare ale decesului, RGM, (malul drept al râului Nistru), 2018-2022	37
Figura 18 . Numărul de decese din cazurile înregistrate oficial de consum de droguri (malul drept al râului Nistru), 2018-202.....	38
Figura 19 . Ponderea respondenților PCID care au raportat supradozări în ultimele 12 luni%, , IBBS 2016, 2020, 2022	38
Figura 20. Ponderea respondenților PCID care au utilizat naloxona pentru sine sau pentru alți utilizatori %, IBBS 2020.....	38
Figura 21. Număr cazuri HIV depistați în RM (malul drept al r.Nistru) a.2018-2022	40
Figura 22 . Numărul de infracțiuni legate de traficul de droguri, (malul drept al râului Nistru), 2018-2022	42
Figura 23. Gravitatea infracțiunilor lrgate de droguri, 2019-2022	42
Figura 24. Ponderea tipului de drog pentru perioada 2020 – 2022.....	43
Figura 25. Împărțirea zonală (teritorială) a drogurilor traficate, 2022	43
Figura 26. Numărul persoanelor anchetate pentru trafic de droguri trimise în judecată, (malul drept al râului Nistru), 2019-2022.....	43
Figura 27. Numărul persoanelor după gen anchetate pentru trafic de droguri %, (malul drept al râului Nistru), 2019-2022.....	43
Figura 28. Distribuția după vârstă, persoanele anchetate pentru trafic de droguri, (malul drept al râului Nistru), 2019- 2022.....	44
Figura 29. Vîrstă persoane de sex masculin anchetați pentru trafic de droguri, (malul drept al râului Nistru), 2019- 2022.....	44
Figura 30. Vîrstă persoane de sex feminin, anchetate pentru trafic de droguri, (malul drept al râului Nistru), 2019- 2022.....	44
Figura 31. Număr dosare capturi de droguri ,2019-2022	45
Figura 32. Număr cazuri contrabandă cu droguri, 2020-2022	47
Figura 33. Combaterea comerțului online de droguri, 2020-2022	48
Figura 34. Număr cazuri condamnați, cumulative și noi, conform art.103, 2018-2022, RM.....	50
Figura 35. Număr cazuri condamnați total și noi, conform art. 217-219 CP, 2018-2022, RM.....	50

BIBLIOGRAFIA

1. Acordului de Asociere RM-UE , Art. 17 „Lupta împotriva drogurilor ilicite”,rectificat la 02.07.2014 în plenul Parlamentului.
- 2.Hotărîrea Guvernului Nr. 948 din 28-12-2022 cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 <https://www.legis.md/>
3. Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 <https://www.legis.md/>
- 4 Hotărâre de Guvern Nr. 481 din 04-07-2011 cu privire la crearea Comisiei Naționale Antidrog <https://www.legis.md/>
5. Legea nr. 713 din 6 decembrie 2001, Privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope/ <https://www.legis.md/>
6. Hotărîre de Guvern nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora /<https://www.legis.md/>
7. Codul contravențional al Republicii Moldova , Art. 84 , Art.85, Art.86 /<https://www.legis.md/>
8. Codul penal al Republicii Moldova, Art.217, Art.2171 , Art.2172 , Art.2173 , Art.2174 , Art.2175 , Art.2176, Art.218, Art.219, Art.248, Art.322 (ali.3) <https://www.legis.md/>
9. Cunoștințele, atitudinile și practicile populației generale (15-64 ani) cu referire la HIV/SIDA, R.Moldova, 2010. Chisinau : s.n., 2010. http://www.ucimp.md/images/pdf/POPULATIE_GENERALA_15-64_LAST_2011.pdf
10. Cunoștințele, atitudinile și practicile tinerilor de 15-24 ani cu referire la HIV/SIDA; 2012. Chisinau : s.n., 2012. http://www.ucimp.md/images/pdf/RAPORT%202012%20final%207_08_2012.pdf
11. Rezultatele studiului național privind consumul de alcool, droguri și tutun în rîndul elevilor din Republica Moldova (ESPAD 2015). Chisinau : s.n., 2016. <https://is.gd/XSpWOR>
13. Raport “Studiul integrat bio-comportamental în rîndul consumatorilor de droguri injectabile” 2020
14. Supravegherea Biologică Si Comportamentală, estimarea dimensiunii populației consumatorilor de droguri neinjectabile în Republica Moldova, 2022
15. Raportul de date narative și canitative ”Indicatori anuali” DNR, CML, SDMC, IGP, IFP, ANP
16. Tratamentul farmacologic al dependenței de opiacee. Protocol clinic național, Chișinău,2018
17. Tulburări mentale și de comportament legate de consumul de opiacee. Protocol clinic național, Chișinău,2013
18. Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2022, IMSP Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile
19. Consilierea și testarea la HIV a grupurilor vulnerabile cu utilizarea testelor rapide în ONG http://old.ms.md/_files/14439Standardul%2520CTV_ONG.pdf.
20. Standardul de organizare și funcționare a serviciilor de prevenire hiv în mediul populațiilor-cheie, inclusiv a tinerilor din aceste grupuri. Chisinau,2020 <https://bit.ly/3bE3FyT>
21. Raport cu privire la realizarea Hotărîrii Guvernului nr. 342/2017 cu privire la aprobarea Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2017-2021
22. Raport privind activitatea sistemului administrației penitenciare pentru anul 2022
23. Nota informativa privind supravegherea epidemiologică a infecției cu HIV măsurile de control și răspuns, anul 2022
24. Nota informativa privind supravegherea epidemiologică a hepatitelor virale B, C și D, măsurile de control și răspuns, anul 202
25. Protocol clinic național ”Tulburări legate de consumul de substanțe noi cu proprietăți psihoactive și stimulatoare la adulți și adolescenți” Chisinau, 2022